

Înaltă răspundere patriotică

Intreaga națiune română își desfășoară în prezent activitatea în atmosfera de înalt avânt patriotic și deplină angajare revoluționară pentru traducerea exemplară în viață a hotărârilor celui de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, pentru înfăptuirea măreței opere de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, pentru întimpinarea cu noi succese în muncă a Conferinței Naționale a partidului, eveniment politic de extraordinară însemnată pentru întregul popor. În aceste zile comunistii, toți oamenii muncii din țara noastră sunt stăpiniți de un puternic elan creator, de un înalt patos în muncă. De pe întreg cuprinsul țării, din uzine și de pe șantiere, de pe ogărele din institutele de cercetări, de pe băncile școlilor și din amfiteatrele facultăților, din sectorul literaturii și artei, din toate domeniile de activitate sosesc vești îmbucurătoare ce anunță rodnice fapte de muncă, strădani incununate de succes. Această puternică efervezență dovedește că oamenii muncii sunt hotărâți să-și pună la contribuție

(Continuare în pag. 5)

ION CODRU ■

(Comentariu și relatări cu privire la vizite în paginile 2-5)

Marea Unire

Am celebrat, în aceste zile, marea Zi a Unirii 1 Decembrie 1918. Zi pusă pisc peste veacuri de lupte și jertfe, zi a desăvârșirii vetrei și ființei noastre, desemnându-ne locul nou — demn și puternic — pe harta geografică și spirituală a lumii. Zi a Unirii în care, spunea un poet, auzul ne este cutremurat de niște urale care vin din străfundurile istoriei, zvicnind, prin canalele noastre sanguine, de-a dreptul în inimă, în bronzul ei, în cuprinderea ei rotundă, confundată pentru o clipă cu vatra Daciei. Sint uralele celor 100 000 de români strinși pe zăpada Albei Iulia, cetatea Viteazului care ne dăruise cu sabia, pentru prima oară, vechea Dacie, urale ce proclamau în conștiința lumii nașterea statului unitar român, nașterea României, apartenența noastră la gință, adevărea noastră de drept la o istorie care, de fapt, ne aparținuse întotdeauna. La fiecare 1 Decembrie ne gândim, cu mereu proaspătă și înfiorată emoție, la Transilvania, inima noastră, inima Daciei, pământul-mamă și pământul-macă, leagăn al primelor noastre întemeieri, purtind cu mândrie cununa latinității, nevestețită la nici o suflare potrivnică a istoriei. La fiecare

modestie aura meritului, l-am incunurat pe cel în drept, nu pe Vodă Cuza, ci **poporul suveran**. Act similar ca greutate și consecințe cu întemeierea Daciei romane, dind replică peste veacuri întemeierii prime, legitimându-ne ca națiune, marea Unire este opera națiunii însăși, ca o primă și vibrantă semnificare a rolului maselor, al poporului, într-o vreme în care istoria nu însemna sau nu părea să însemne decât un capriciu al celor mari. Acest act, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „demonstrează elocvent că formarea statului național unitar român nu este rezultatul unor înțelegeri încheiate la masa tratativelor, ci rodul luptei întregului popor, însuflețit de năzuința seculară a unității, de hotărârea de a implini visul pentru care au luptat și s-au jertfit atâtea generații de înaintași”. La fiecare 1 Decembrie ne gândim, ca la un perpetuu memento, la acele cuvinte ale Bălcescului, după care „nu poate fi fericire fără libertate”, fără această primordială condiție a coeziunii și progresului oricărei comunități umane, „România nouă de astăzi — scria gazeta „Socialismul” în februarie 1919 — trebuie să devină România socialistă de mii-

1 Decembrie ne gândim la ținutul-cunună al vetrei și al spiritualității noastre, cel ce ne-a dăruit, spune cronică, cele dintii monumente de piatră, cei dintii volevozi, primele traduceri în limba română, primele tipărituri în românește, primele scrieri românești cu slove latine. Marea scintile a conștiinței naționale, a unității și comuniunii, care ardea în inimile românilor de pretutindeni, a fost ridicată la strălucire, spune aceeași cronică, tot aici, prin reprezentanții Școlii ardelenice. Și tot aici această idee avea să triumfe inexorabil, pecetluită pe cimpul lui Horea, de cei 100 000 care au hotărât „Unirea cu țara”. La fiecare 1 Decembrie ne gândim, în același timp, la întreaga țară, la țara cea mare, la țara care, de veacuri, a aspirat, a lucrat, a luptat, a rivnit și a biruit până la urmă într-o Unire, ca act istoric de căpetenie al existenței noastre ca neam. Ne gândim la ostasii Viteazului, la răscuțații lui Horea, la pandurii lui Tudor, la clăcașii Izlazului, la generația pașoptiștilor, eroii primei Uniri, la cei care, despuindu-și frunțile, respingând cu sinceră

ne”. Trăim-astăzi în această Românie socialistă, operă a Partidului Comunist Român, înfăptuită de mii-nile harnice ale tuturor oamenilor acestui pământ, români, maghiari, germani, de alte naționalități, constituiți în marele bloc de granit al unei națiuni ce-și edifica, însuflețit și eroic, o nouă civilizație. Trăim într-o epocă în care poporul, întregul popor, la scara întregii țări, a devenit o singură ființă cu creația și cu munca sa, într-o deplină fuziune de crez și faptă, într-o deplină armonie moral-politică, transformând unitatea într-o redutabilă forță, într-un element motor al dezvoltării și propășirii. La fiecare 1 Decembrie, la fiecare aniversare a mării Uniri, desăvârșită în unitatea de ideal a națiunii noastre socialiste, desfășurăm povestea Transilvaniei ca parte a marelui întreg care e România, unică în sinteza ei.

ILIE PURCARU ■

48

Anul XXXI (1433)

Vineri,

3 decembrie 1932

Iarăși despre selecția valorilor

Multilaterală dezvoltare a personalității umane în socialism — te a fundamentală a procesului de edificare a noii lumi — componentă hotărâtoare a reușitei acestui proces — implică, așa cum am mai spus și cu alte prilejuri, angajarea decisă a administrației — deci a exponenților practicii conducerii — în aplicarea soluțiilor celor mai fericite care să conducă permanent la decantarea, selecția și promovarea valorilor autentice în toate domeniile de activitate, acordarea, cu precădere, a unei atenții exigente formării și apoi exploatarea la cei mai înalți parametri a acestor valori.

Cineva imi reproșă, gră-

bit, la un moment dat, caracterul elitist al unui asemenea punct de vedere dar reproșul, cum avea să se convingă piră la urmă singur preopinatul meu, se întemeia pe o viziune dacă nu primitivă, în orice caz simplistă asupra complexei opere de construcție socialistă. În ansamblul unei societăți care investește programatic în învățământ și cultură atita energie politică și financiară și care e asigurată, la nivelul unui întreg popor, condițiile generale de studiu până la treapta a doua de liceu și care, astfel, își constituie o adevărată rampă

(Continuare în pag. 6)

DINU SĂRARU ■

Flora țării — nepuizabilă sursă de materie primă pentru industria de medicamente (propunere de reevaluare a unor brevete privind valorificarea plantelor medicinale) (pag. 18)

AZI

Săvineștiul la un sfert de veac

un interviu despre destinul oamenilor din această renumită cetate a câmpiei românești

(pagina 8)

Sărbătoare a scenei la Tîrgu Mureș

insemnări pe marginea celei de-a III-a ediții a Festivalului Spectacolelor de teatru pentru tineret

(pagina 9)

Întoarcerea în timp e o formă a curajului și totodată, o înfringere zvicnind în argintul speranței. M-am întilnit, nu de mult, cu colegii de clasă cu care am absolvit, în 1952, Școala normală Costache Negri din Galați. Sufla pe Dunărea primordială vînt neguros din asfințituri de mare colcând de presimțirea iernii și din foisoarele Moldovei se scuturau ploșii și lumea-și spunea descintețe vrăjite. Din cei ce ne-au îndrumat destinul și ne-au legănat tinerețea ca să ne adunăm viața în matca tulburătoare a neamului nostru, mai erau de față trei profesori: Niculina Mereuță, Cezar Serbu și Ion Voicu. Înalte, frunțile lor, după ce-au luminat șiruri de generații, ni s-au arătat încoronate de mindria datoriei împlinite; senini în depărtarea vîrstei, ei și-au luat ca dreaptă

judecată biruințele elevilor de demult. Dulcele și neîndurătorul corn al timpului, atîrnînd de furtuni, a răspîndit generația mea de normalști pe toată harta țării. Cu toții, inclusiv cei, puțini, trecuți

Virtejul din adîncuri

prea devreme în rodul pămîntului, ne-am închinat viața instruirii și educației oamenilor, bucuriei avîntate, muncii de a impune cîntecul ca ipostază a existenței și a deslușirii viitorului. Mi-a răsărit soarele în dreptul umărului cînd, la strigarea catalogului, mi-a fost dat să aflu că dintre colegii de demult avem azi un ministru,

un compozitor de excepție, doctori, ingineri, profesori universitari. Dar gîndul meu, cel de rară mîngiere, s-a deschis cu mireasma din pragurile Bărăganului, mai întii pentru cei care, ordonați de părinții lor tărani să învețe și să se întoarcă învățatori în satele unde au văzut lumina zilei, alcătuiesc temelia școlii românești. Lor, știu bine, în frîmîntările lumii contemporane, le e rezervată mai multă durere decît altora și un drept scăzut la recunoștință. Le mulțumesc pentru uriașa putere de a fi flacăra vie în vatra limbii române, de-a nu o părăsi, de-a o iubi ca pe însăși ființa neamului. Ei sint virtejul din dedesubt care innobilează Dunărea primordială.

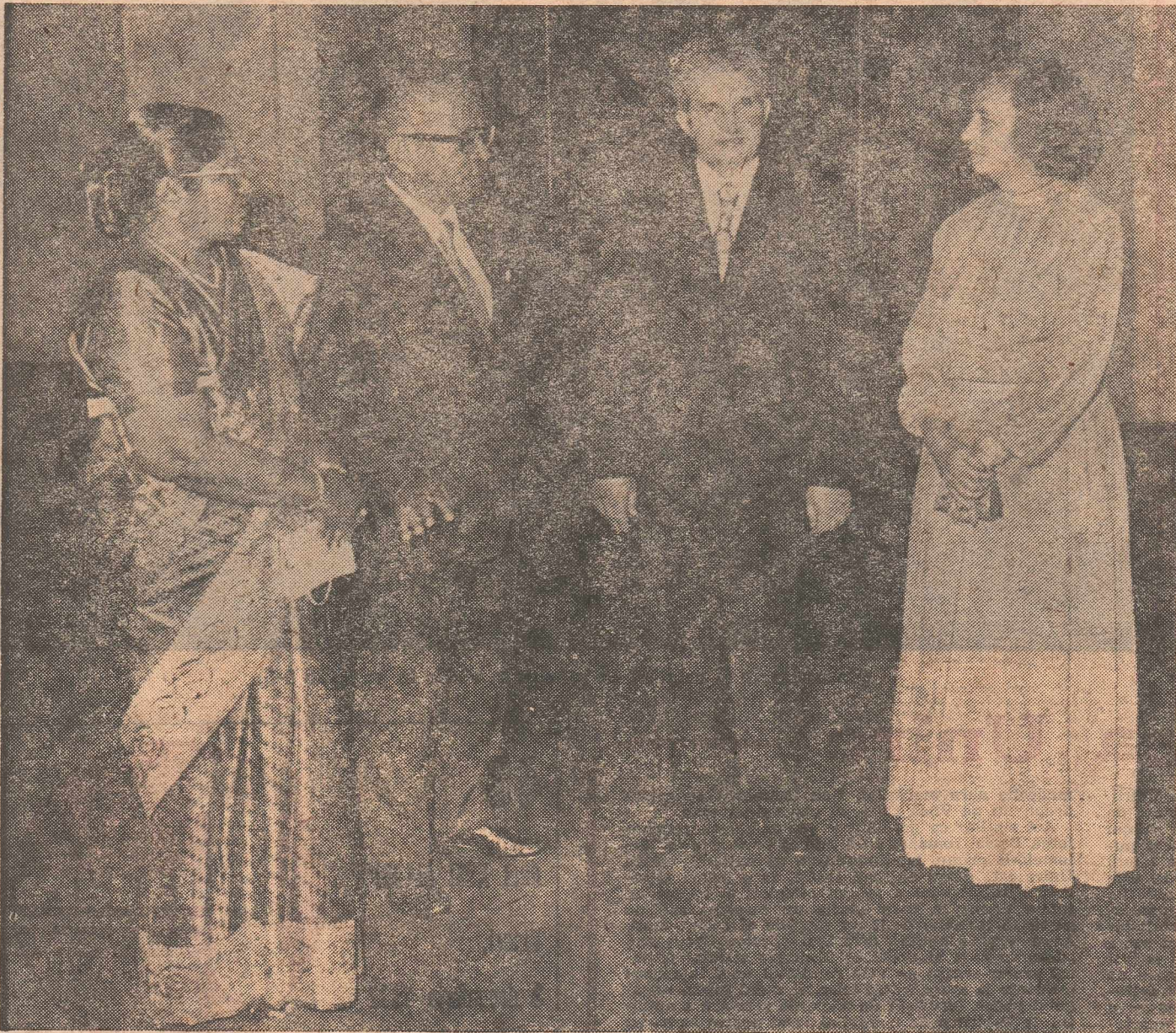
FĂNUȘ NEAGU ■

Vizitele tovarăşului Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în ţări ale Asiei

Strălucită afirmare a prestigiului României în lume,

Singapore

La dineul oficial

Desfășurată într-o ambianță de cordialitate, de simă și înțelegere reciprocă, vizita oficială de prietenie a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în Republica Singapore, la invitația preşedintelui Chengara Veetil Devan Nair și a doamnei Nair, a reliefat dorința comună de a conferi noi dimensiuni colaborării dintre cele două țări.

Eveniment de cea mai mare însemnătate, cu largi și profunde semnificații, prima vizită în Singapore a unui șef de stat român a stîrnit un justificat interes, fiind apreciată ca un important act politic care va deschide noi perspective colaborării dintre cele două țări, spre binele popoarelor român și singaporez, cooperării pe plan internațional în slujba edificării unei lumi a păcii, cooperării și înțelegerii între toate națiunile.

Din toasturile rostite la dineul oficial :

Preşedintele Nicolae Ceauşescu : „Vizita pe care o facem în Singapore constituie un moment important în dezvoltarea relațiilor româno-singaporeze, și sintem convinși că ea va deschide noi perspective colaborării dintre țările noastre atât pe plan bilateral, cit și pe arena mondială, în lupta pentru afirmarea politicii de pace, independență și colaborare internațională. Este necesar ca, indiferent de orinôuri sociale, statele să colaboreze activ în dezvoltarea lor economico-socială, în obținerea păcii și dezvoltarea de sine stătătoare. Trebuie să se pornească de la necesitatea respectării dreptului fiecărui popor de a-și alege singur calea dezvoltării economico-sociale, orinduirea pe care o dorește, fără nici un amestec din afară. Sint bucuros să constat că tocmai în acest spirit se dezvoltă relațiile dintre România și Singapore”.

Preşedintele Chengara Veetil Devan Nair : „Vizita dumneavoastră marchează o nouă etapă în dezvoltarea relațiilor româno-singaporeze și va contribui la întărirea raporturilor existente între țările noastre. Deși România și Singapore au sisteme sociale și politice diferite, țările noastre au poziții similare față de multe probleme internaționale. Ambele noastre țări cred în nealinieria reală. Ca și România, Republica Singapore este convinsă că relațiile internaționale trebuie să se desfășoare în conformitate cu principiile înscrise în Carta O.N.U.”

Din Comunicatul comun româno-singaporez :

„Cele două părți și-au exprimat satisfacția față de rezultatele pozitive ale vizitei oficiale de prietenie a șefului statului român în Singapore, subliniind convingerea lor că dialogul la cel mai înalt nivel contribuie în măsură hotărîtoare la realizarea unei mai bune cunoașteri și înțelegeri reciproce, la amplificarea în continuare a relațiilor bilaterale”.

In timpul vizitei :

● Preşedintele Nicolae Ceauşescu și tovarăşa Elena Ceauşescu s-au întâlnit cu preşedintele Republicii Singapore, Chengara Veetil Devan Nair și doamna Nair, în cadrul unei vizite protocolare. Această întâlnire a marcat, sub semnul dorinței reciproce de

amplificare și lărgire a raporturilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări și popoare, un moment important al dialogului la nivel înalt româno-singaporez.

● În onoarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu și a tovarăşei Elena Ceauşescu, preşedintele Republicii Singapore și doamna Nair au oferit un dineu oficial.

● Tovarăşul Nicolae Ceauşescu,

preşedintele Republicii Socialiste România, l-a primit pe primul ministru al Republicii Singapore, Lee Kuan Yew, cu care a purtat, de asemenea, convorbiri oficiale.

● Tovarăşa Elena Ceauşescu a vizitat Grădina botanică din Singapore, o importantă rezervație naturală a oraşului. Cu acest prilej, o varietate nouă de orhidee a primit denumirea de „Dendrobium-Elena Ceauşescu”.

În timpul ceremoniei oficiale a sosirii

a politicii sale externe de pace, înțelegere și colaborare

Malayezia

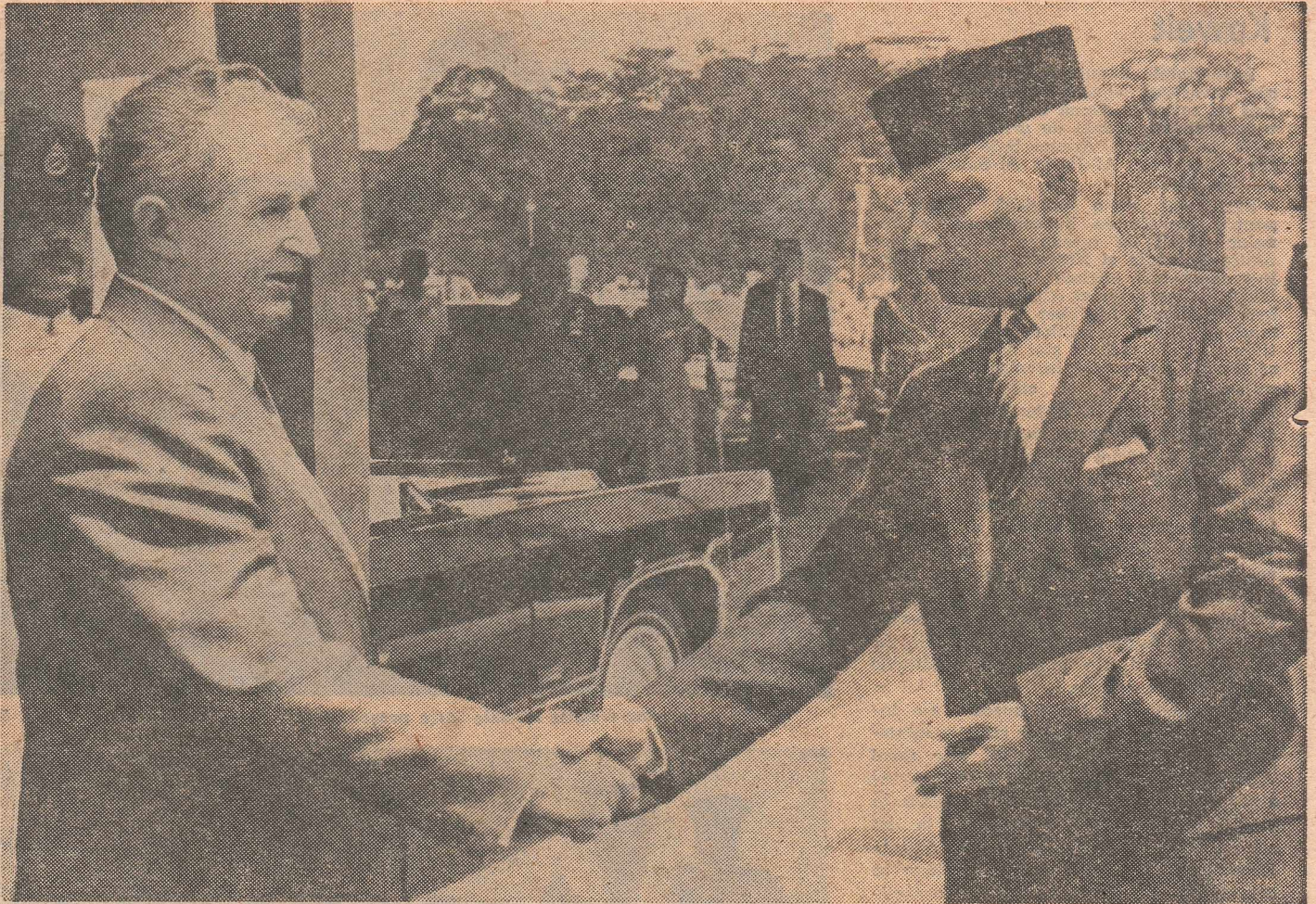
Vizita oficială de prietenie a președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu, în Malayezia, la invitația Majestății Sale Sultan Haji Ahmad Shah Ibn Al-Mahrum Sultan Abu Bakar, suveranul Malayeziei, și a Majestății Sale Tuanku Hajjah Afzan Binti Tengku Muhammad, suverana Malayeziei, reprezintă, în cronica relațiilor dintre cele două țări, un eveniment de cea mai mare însemnătate, menit să ducă la extinderea colaborării dintre România și Malayezia, la intensificarea conlucrării lor pe plan internațional, în sprijinul cauzei generale a destinderii, independenței naționale și păcii.

În cadrul dialogului la nivel înalt s-a reliefat satisfacția deosebită a celor două părți pentru rezultatele vizitei, ale convorbirilor oficiale, pentru faptul că acestea își găsesc expresia în Declarația comună a celor două țări. S-a manifestat, totodată, hotărârea României și Malayeziei de a transpune în viață cele convenite, subliniindu-se că sînt multiple posibilități pentru extinderea și diversificarea colaborării economice, a cooperării în producție, pentru o largă conlucrare a celor două țări în diferite domenii de interes comun care să contribuie la eforturile popoarelor lor pentru o dezvoltare economică continuă, pentru progres și bunăstare.

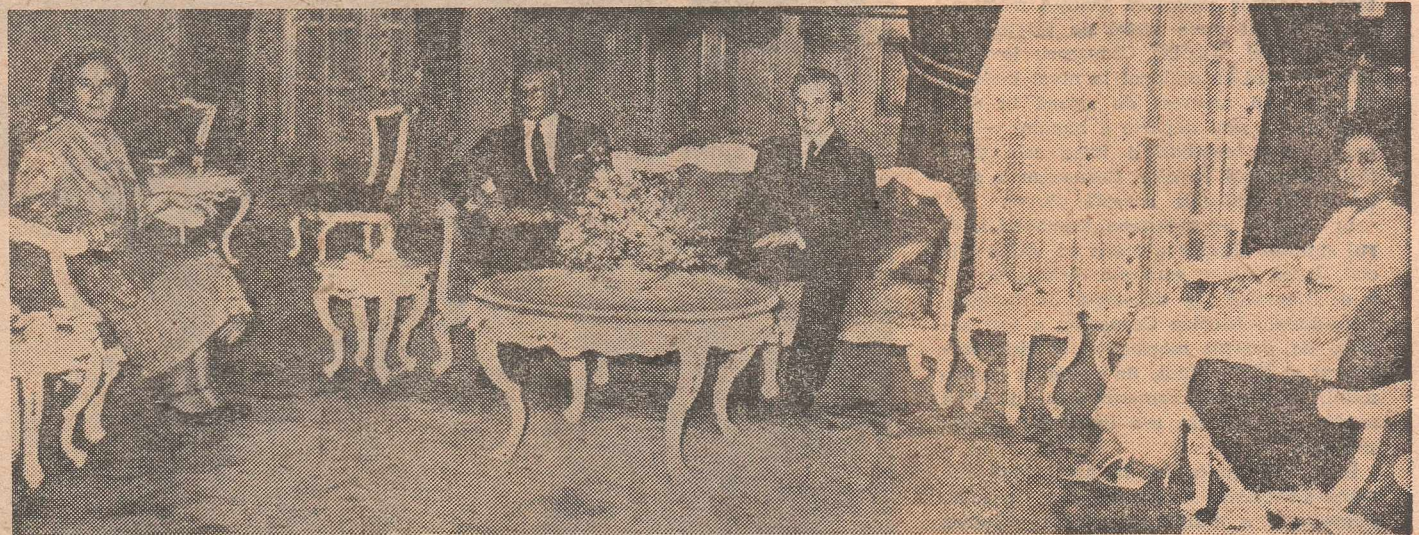
Din toasturile rostite la dîneul oficial:
Președintele Nicolae Ceaușescu: „Deși România și Malayezia sînt situate la mari distanțe geografice una de alta, între țările noastre se dezvoltă o bună colaborare, în spiritul stimei și respectului reciproc, al principiilor egalității în drepturi, independenței și suveranității naționale... Sîntem încredeți că în cursul vizitei, al convorbirilor pe care le vom avea, vom ajunge la noi înțelegeri și vor fi semnate noi acorduri care să deschidă perspective și mai largi colaborării și cooperării reciproc avantajoase dintre țările noastre. Dezvoltarea relațiilor româno-malayeziene demonstrează că, atunci cînd se pornește ferm de la principiile egalității, independenței și respectului dreptului fiecărui popor de a-și hotărî de sine stătător destinele, fără nici un amestec din afară, între toate țările, fără deosebire de orînduire socială, se pot dezvolta relații bune de colaborare și conlucrare reciproc avantajoasă”.

Suveranul Malayeziei: „Vizita dumneavoastră constituie un moment istoric pentru relațiile dintre țările noastre. Dumneavoastră, domnule președinte, sînteți primul șef de stat român care vizitează Malayezia, și sîntem foarte bucuroși că v-ați găsit timpul necesar pentru a veni la noi, cu toate că știm că aveți un program extrem de încărcat. Prezența doamnei Elena Ceaușescu, prima doamnă a României și, totodată, prim viceprim-ministru al guvernului și renumit om de știință, ne sporește satisfacția și bucuria...”

Din Declarația comună româno-malayeziă:
„Președintele Republicii Socialiste România și primul ministru al Malayeziei și-au exprimat profunda satisfacție față de rezultatele fructuoase obținute și înțelegerea realizată în cursul dialogului la cel mai înalt nivel care a avut loc la Kuala Lumpur. Cei doi conducători și-au exprimat convingerea lor că această vizită se înscrie ca o contribuție deosebită la consolidarea în continuare a legăturilor de strînsă prietenie și cooperare dintre cele două țări, conferind durabilitate, stabilitate și dinamism conlucrării dintre ele, în interesul popoarelor române și malayezian, al cauzei generale a păcii, progresului și bunăstării în întreaga lume”.

Călduroasă stringere de mină la sosirea în Piața Parlamentului din Kuala Lumpur

În timpul vizitei protocolare

În timpul vizitei :

● În onoarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, suveranii Malayeziei au oferit un dîneul oficial.

● Au avut loc convorbiri oficiale între președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru al Malayeziei, Dattuk Sri Dr. Mahalhir Mohamad.

● Înalții oaspeți români au vizitat orașul Kuala Lumpur, capitala Malayeziei.

● Președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au depus o coroană de flori la Monumentul național din Kuala Lumpur, înălțat în memoria luptătorilor eroi pentru cauză păcii și prieteniei.

Aspect de la convorbirile oficiale

Vizitele tovarăşului Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în ţări ale Asiei

Strălucită afirmare a prestigiului României în lume,

Kuweit

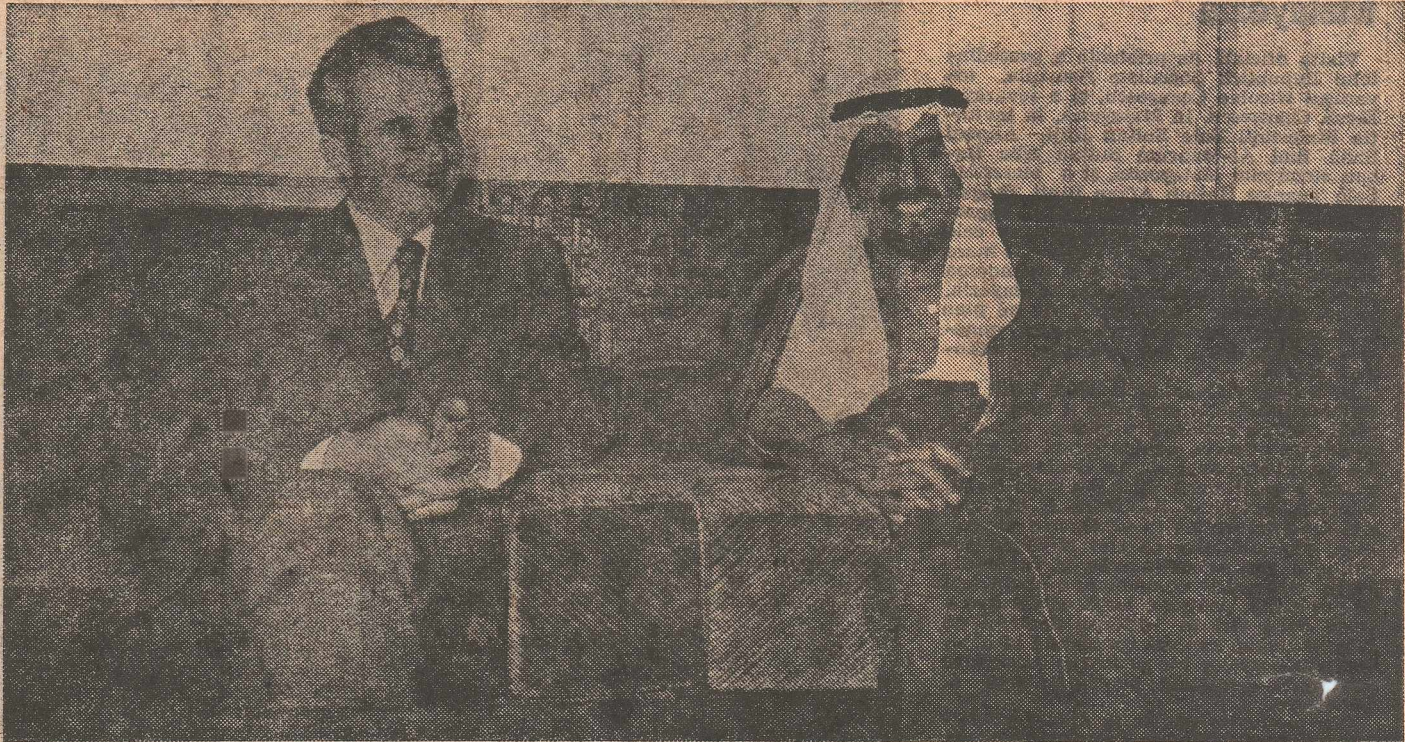
Preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, a efectuat o vizită oficială de prietenie în Kuweit, la invitaţia Alteţei Sale şeiului Jaber Al-Ahmad Al-Jaber Al-Sabah, emirul Kuweitului.

Eveniment de o deosebită importanţă pentru dezvoltarea în continuare a bunelor relaţii de prietenie şi colaborare dintre România şi Kuweit, vizita a prilejuit convorbiri oficiale între preşedintele Nicolae Ceauşescu şi Alteţa Sa şeiului Jaber Al-Ahmad Al-Jaber Al-Sabah. Examinând stadiul relaţiilor româno-kuweitiene, cei doi şefi de stat au subliniat cu satisfacţie progresele înregistrate în afirmarea prieteniei şi colaborării între România şi Kuweit. A fost subliniată, de asemenea, buna conlucrare dintre cele două ţări pe tărîm politic, economic şi în alte domenii de activitate, relevîndu-se faptul că există premise favorabile pentru intensificarea colaborării şi cooperării româno-kuweitiene în numeroase sectoare de interes comun. În acest sens, a fost relevată hotărîrea comună de a extinde colaborarea, îndeosebi în sectorul economic, cooperarea în producţie, în diferite ramuri ale industriei, legăturile ştiinţifice şi culturale.

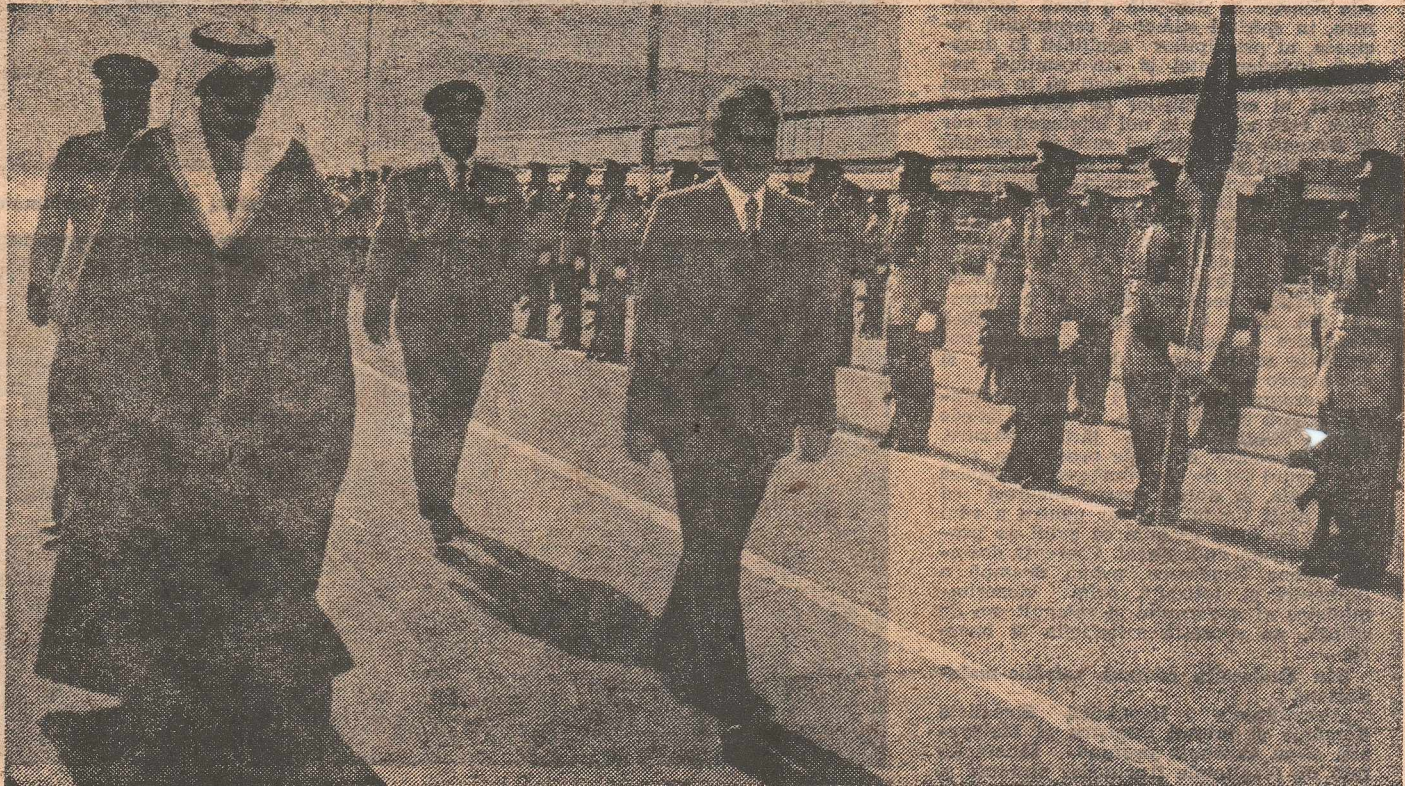
Preşedintele Nicolae Ceauşescu s-a întâlnit cu prinţul moştenitor şi prim-ministru al guvernului kuweitian, şeiul Saad Al-Abdullah Al-Sabah, care a făcut o vizită protocolară şeiului statului nostru. În cadrul întîrvederii, s-a procedat la un schimb de vederi ce a evidenţiat dorinţa României şi Kuweitului de a acţiona în continuare pentru adîncirea şi consolidarea relaţiilor de colaborare, pentru identificarea unor modalităţi de dezvoltare a acestor raporturi. Prinţul moştenitor a salutat noua vizită de prietenie a preşedintelui Nicolae Ceauşescu în Kuweit, arătînd că dialogul la nivel înalt va constitui un moment de seamă în dezvoltarea pe mai departe a bunelor relaţii existente, a colaborării între cele două ţări. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a arătat că împărtăşeşte această părere.

În onoarea preşedintelui României, emirul statului Kuweit a oferit un dîneu oficial. După dîneu, care s-a desfăşurat într-o atmosferă de deosebită cordialitate, preşedintele Nicolae Ceauşescu a fost salutat de prinţul moştenitor şi prim-ministru al Kuweitului, de membrii guvernului, de ceilalţi reprezentanţi ai vieţii publice kuweitiene, s-a întîrînit cu cei prezenţi.

În cadrul dialogului la nivel înalt româno-kuweitian, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a mulţumit pentru primirea călduroasă şi ospitalitatea deosebită de care delegaţia română s-a bucurat din partea emirului statului Kuweit, a guvernului şi a poporului kuweitian prieten. S-a dat o înaltă apreciere bunelor relaţii româno-kuweitiene pe cele mai diverse planuri, sentimentelor de prietenie şi înţelegere de care sînt animate popoarele celor două ţări. A fost exprimată dorinţa dezvoltării continue a acestor relaţii, spre binele celor două popoare, al cauzei păcii şi înţelegerii generale.

Aspect de la convorbirile oficiale între preşedintele Nicolae Ceauşescu şi Alteţa Sa şeiului Jaber Al-Ahmad Al-Jaber Al-Sabah

La plecare, pe aeroportul din Kuweit

● Au avut loc convorbiri oficiale între preşedintele Nicolae Ceauşescu şi Alteţa Sa şeiului Jaber Al-Ahmad Al-Jaber Al-Sabah.

● Preşedintele Nicolae Ceauşescu s-a întâlnit cu prinţul moştenitor şi prim-ministru al guvernului, şeiul

Saad Al-Abdullah Al-Sabah, cu care a avut un schimb de vederi în probleme de interes comun.

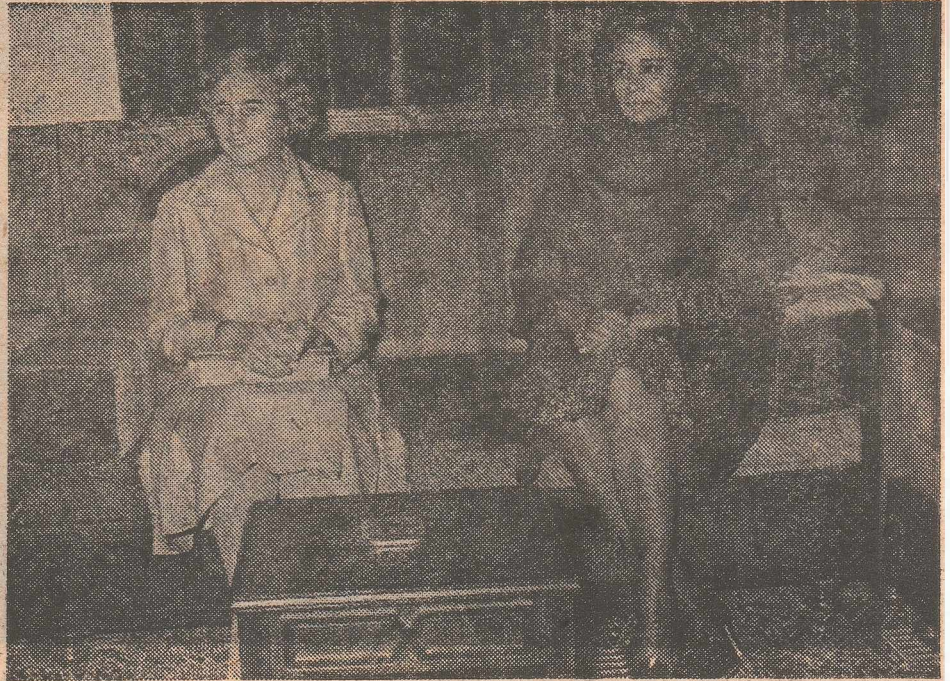
● În onoarea preşedintelui Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, emirul statului Kuweit, Alteţa Sa şeiului Jaber Al-Ah-

mad Al-Jaber Al-Sabah, a oferit un dîneu oficial.

● La sfîrşitul vizitei în Kuweit, a convorbirilor dintre cei doi şefi de stat, a fost dat publicităţii un Comunicat comun.

În timpul întîrînirii preşedintelui Nicolae Ceauşescu cu prinţul moştenitor şi prim-ministru al guvernului, şeiul Saad Al-Abdullah Al-Sabah

Tovarăşa Elena Ceauşescu şi soţia prinţului moştenitor şi prim-ministru al guvernului kuweitian la reşedinţa oficială

a politicii sale externe de pace, înțelegere și colaborare

Vizitele pe care secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, le-a efectuat, timp de o săptămână, în Pakistan, Indonezia, Singapore, Malaezia și Kuweit se înscriu ca una din cele mai strălucite manifestări ale politicii externe a României socialiste. Întreaga desfășurare a vizitelor evidențiază cu pregnanță activitatea consecventă a partidului și statului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru înfăptuirea orientărilor stabilite de Congresul al XII-lea privind extinderea și aprofundarea relațiilor cu țările în curs de dezvoltare și statele nealiniate, cu toate țările lumii, ca una din liniile directoare fundamentale ale politicii externe a României socialiste, ca o excepțională contribuție la promovarea cauzei păcii, independenței, cooperării și progresului în lume.

Prilejuind elogioase aprecieri din partea conducătorilor țărilor vizitate, precum și calde manifestări prietenești față de înalții soli ai poporului român, întregul itinerar parcurs săptămîna trecută de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a reliefat înalta prețuire de care se bucură președintele țării noastre, care este cunoscut și apreciat pe toate meridianele globului ca o personalitate marcantă a lumii contemporane, ca un luptător neobosit pentru cauza păcii și independenței popoarelor, pentru progres și colaborare în lume, pentru înfăptuirea celor mai nobile aspirații ale umanității. Vizitele au prilejuit, de asemenea, distinse aprecieri la adresa tovarășei Elena Ceaușescu, eminent om politic și de știință român. Toate acestea se răsfrîng nemijlocit asupra renumelui poporului român, făcînd să crească neconștient prețuirea sa ca popor demn, liber și independent.

Convorbirile la nivel înalt, care s-au caracterizat prin deosebită cordialitate și deplină înțelegere reciprocă, au evidențiat preocuparea de a asigura dezvoltarea în continuare a bunelor raporturi dintre România și fiecare din țările vizitate, raporturi care au cunoscut progrese importante în ultimii ani, creînd cadrul unei colaborări fructuoase pe plan politic, economic, tehnico-științific, precum și în sfera vieții

internaționale. La temelie a acestor conștințări au fost de la început așezate principiile egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, dreptului fiecărui popor de a-și alege de sine stătător, fără nici un amestec din afară, calea de dezvoltare, de a-și hotărî singur viitorul. Bilantul bogat al convorbirilor la nivel înalt purtate în țările vizitate, înțelegerea și acordurile încheiate deschid largi perspective pentru amplificarea conlucrării pe toate planurile, spre binele și folosul reciproc, corespunzător intereselor și năzuințelor popoarelor

internaționale. La temelie a acestor conștințări au fost de la început așezate principiile egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, dreptului fiecărui popor de a-și alege de sine stătător, fără nici un amestec din afară, calea de dezvoltare, de a-și hotărî singur viitorul. Bilantul bogat al convorbirilor la nivel înalt purtate în țările vizitate, înțelegerea și acordurile încheiate deschid largi perspective pentru amplificarea conlucrării pe toate planurile, spre binele și folosul reciproc, corespunzător intereselor și năzuințelor popoarelor

internaționale. La temelie a acestor conștințări au fost de la început așezate principiile egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, dreptului fiecărui popor de a-și alege de sine stătător, fără nici un amestec din afară, calea de dezvoltare, de a-și hotărî singur viitorul. Bilantul bogat al convorbirilor la nivel înalt purtate în țările vizitate, înțelegerea și acordurile încheiate deschid largi perspective pentru amplificarea conlucrării pe toate planurile, spre binele și folosul reciproc, corespunzător intereselor și năzuințelor popoarelor

internaționale. La temelie a acestor conștințări au fost de la început așezate principiile egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, dreptului fiecărui popor de a-și alege de sine stătător, fără nici un amestec din afară, calea de dezvoltare, de a-și hotărî singur viitorul. Bilantul bogat al convorbirilor la nivel înalt purtate în țările vizitate, înțelegerea și acordurile încheiate deschid largi perspective pentru amplificarea conlucrării pe toate planurile, spre binele și folosul reciproc, corespunzător intereselor și năzuințelor popoarelor

internaționale. La temelie a acestor conștințări au fost de la început așezate principiile egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, dreptului fiecărui popor de a-și alege de sine stătător, fără nici un amestec din afară, calea de dezvoltare, de a-și hotărî singur viitorul. Bilantul bogat al convorbirilor la nivel înalt purtate în țările vizitate, înțelegerea și acordurile încheiate deschid largi perspective pentru amplificarea conlucrării pe toate planurile, spre binele și folosul reciproc, corespunzător intereselor și năzuințelor popoarelor

ION D. GOIA

Relatări și comentarii ale presei mondiale

„Spre șeful statului român se îndreaptă atenția întregii lumi și atunci cînd se află acasă, și atunci cînd pleacă în vizite de stat”.

Atît în țările vizitate, cît și în întreaga lume, noua solie de pace și prietenie a României socialiste, vizitele pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, le-a întreprins într-o serie de țări din Asia au trezit un larg ecou internațional, figurînd la loc de frunte în transmisiunile agențiilor de presă, în paginile presei mondiale. În toate aceste relatări și comentarii a fost evidențiată încă o dată dorința poporului român de a extinde și întări colaborarea pe multiple planuri cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor socială, de a contribui activ la soluționarea gravelor probleme cu care se confruntă în prezent omenirea. Materialele din presa străină consacrate vizitei au pus în lumină faptul că în timpul convorbirilor avute de șeful statului român cu conducătorii țărilor vizitate a fost reliefată necesitatea adoptării unor măsuri eficiente care să oprească și, în final, să lichideze decalajele economice ce separă statele în curs de dezvoltare de statele industrializate, cerința imperioasă a edificării unei noi ordini economice internaționale, a unității de acțiune a țărilor în curs de dezvoltare.

AGENTIA „REUTER” a informat amply în știri și comentarii despre vizitele efectuate în țări ale Asiei de solii poporului român, reliefind semnificația de mare interes pentru popoarele lumii a ansamblului problemelor internaționale abordate.

Într-o amplă corespondență, AGENTIA „ASSOCIATED PRESS” relevă faptul că în toastul rostît la dîneul oferit de președintele Suharto, președintele Nicolae Ceaușescu a declarat: „Deosebirea de orînduire socială dintre țările noastre nu

trebuie să împiedice dezvoltarea unei largi colaborări internaționale”.

La rîndul său, AGENTIA „FRANCE PRESSE” scrie: „Problemele Orientului Mijlociu și ale dezarmării s-au aflat în centrul discursului rostît de președintele Nicolae Ceaușescu la Singapore. La dîneul oferit în favoarea sa de președintele Singaporei, Devan Nair, președintele Nicolae Ceaușescu a declarat: „Considerăm că este necesar să se facă totul pentru o pace trainică, globală, pentru soluționarea problemei poporului palestinian

pe baza dreptului la autodeterminare și la realizarea unui stat propriu independent, pentru asigurarea independenței și suveranității tuturor statelor din zonă”.

AGENTIA „UNITED PRESS INTERNATIONAL” a relatat că în cadrul convorbirilor dintre președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru malayezian Datuk Sri Mahathir Mohamad a fost discutată o problemă de mare interes pentru popoarele lumii, cum este crearea de zone ale păcii în Asia de Sud-Est și în Balcani. „Președintele Nicolae Ceaușescu s-a pronunțat pentru retragerea armamentelor nucleare din Europa și pentru interzicerea instalării acestor tipuri de arme”. România și Malaezia, menționează agenția, au criticat totodată „țările dezvoltate pentru moștenirea lăsată țărilor în curs de dezvoltare și s-au pronunțat pentru sporirea eforturilor în vederea înfăptuirii unui ordin economic internațional”.

AGENTIA SOVIETICĂ TASS a informat despre diferitele etape ale vizitei. Într-o amplă relatare din Kuweit, agenția subliniază: O soluție globală, durabilă și justă a problemei Orientului Mijlociu poate avea la bază numai realizarea drepturilor naționale inalienabile ale poporu-

lui palestinian, inclusiv a dreptului său la autodeterminare și la întemeierea propriului stat național independent, retragerea totală a Israelului din teritoriile arabe ocupate — se arată în Comunicatul cu privire la vizita oficială efectuată în Kuweit de președintele Nicolae Ceaușescu.

Într-o corespondență din Kuala Lumpur, AGENȚIA CHINA NOUĂ, care a informat pe larg despre vizita oficială efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Malaezia, relevă că în declarația comună dată publicității la încheierea convorbirilor oficiale s-a exprimat profunda îngrijorare a celor două părți în legătură cu escaladarea primejdioasă a cursei înarmărilor și s-a făcut un apel pentru dezarmarea generală.

Într-un comentariu apărut în publicația kuweitiană „AL ANBAA” se spune, printre altele: „Considerăm că vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Kuweit are o importanță deosebită. Spre șeful statului român se îndreaptă atenția întregii lumi și atunci cînd se află acasă, și atunci cînd pleacă în vizite de stat... Ceaușescu este omul în care prietenii își pun nădejde și care acționează pentru încheierea de noi prietenii. Personalitatea și renumele deosebite ale președintelui Ceaușescu emană din faptul că este un om de dialog internațional, un om politic de prim rang”.

Înaltă răspundere patriotică

(Urmare din pag. 1)

toate eforturile, întreaga lor capacitate creatoare, pentru înfăptuirea cu succes a sarcinilor ce le stau în față, pentru realizarea obiectivelor cuprinse în Programul partidului.

În această atmosferă s-au desfășurat conferințele extraordinare ale organizațiilor de partid județene și a municipiului București, la ale căror lucrări au participat membrii comitetelor și comisiilor de revizie ale organizațiilor județene de partid și a municipiului București, delegații aleși în adunările generale ale tuturor comunistilor și adunările activului de partid din întreprinderi, instituții și comune, precum și numeroși invitați — membri ai C.C. al P.C.R. și ai guvernului, reprezentanți ai unor instituții centrale, ai organizațiilor locale de stat, organizațiilor de masă și obșteti.

În spiritul ideilor cuprinse în salutul revoluționar adresat participanților la conferințele extraordinare din partea conducerii partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, au fost examinate cu înaltă

responsabilitate comunistă aspecte fundamentale ale activității comunistilor, ale tuturor oamenilor muncii din județe. Primii secretari ai comitetelor de partid județene și ai municipiului București au prezentat dări de seamă asupra activității organizațiilor județene de partid de la ultima conferință și măsurile ce se impun pentru înfăptuirea integrală a sarcinilor prevăzute în Planul unic de dezvoltare economică-socială în perioada 1981—1985 și angajamentele asumate în întrecerea socialistă. Au fost prezentate, de asemenea, sarcinile ce revin organelor și organizațiilor de partid în lumina expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie a.c.

În cadrul dezbaterilor, vorbitorii analizînd multilateral activitatea lor, a organelor și organizațiilor de partid din care fac parte, au înaintat numeroase și importante propuneri pentru îmbunătățirea muncii în toate domeniile de activitate. Dezbaterile au prilejuit sublinierea deplinei adeziuni a comunistilor, a tuturor oamenilor muncii la politica in-

ternă și externă a partidului și statului nostru, la elaborarea și promovarea căreia tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, îi revine rolul hotărîtor, esențial. În urma dezbaterilor, conferințele extraordinare ale organizațiilor de partid județene și a municipiului București au adoptat programe de măsuri capabile să creeze condiții pentru îndeplinirea exemplară a obiectivelor menite să asigure continua dezvoltare a tuturor județelor și localităților țării, progresul și prosperitatea întregii noastre societăți.

După terminarea dezbaterilor, au fost aleși delegații la Conferința Națională a partidului — comunisti cărora li s-a încredințat mandatul de a da expresie acordului deplin al tuturor comunistilor, al întregului popor față de exonerarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara din 1—2 iunie a.c., de a aproba celelalte documente înscrise pe ordinea de zi a apropiatului forum național al comunistilor din țara noastră. Participanții au încredințat delegaților înalta cinste de a

exprima sentimentele de profundă stimă și prețuire față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al națiunii noastre, de numele căruia se leagă toate marile izbînzî obținute de poporul nostru în ultimii 17 ani. Într-o atmosferă vibrantă, de profund patriotism, participanții la conferințele județene au adresat Comitetului Central al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, telegrame în care se subliniază adevărată deplină a comunistilor, a întregii țări la politica internă și externă a partidului și statului nostru, hotărîrea de a contribui cu întreaga lor capacitate creatoare la continuarea înfloririi a României socialiste.

Evenimente de seamă în viața județelor, a întregii țări, conferințele extraordinare ale organizațiilor de partid județene și a municipiului București constituie o grăitoare expresie a unității neclintite a întregii națiuni în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășului Nicolae Ceaușescu, în efortul susținut de a întîmpina Conferința Națională a partidului cu noi și importante succese în toate domeniile, pentru înfăptuirea istoricelor hotărîri ale Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român, pentru asigurarea progresului multilateral al patriei noastre socialiste.

Gheorghe Tepeș :

„Am început cu o teamă cumplită că n-o să am «idei novatoare»...”

Săvinești... O uzină care, în aceste zile, împlinește 25 de ani de viață. O cetate a chimiei noastre, o uzină care, ca toate uzinele românești, trăiește, la ceasul de față, febra marii întreceri, a căutărilor creatoare, a fructificării tot mai depline a potențialului său material și uman, în cinstea Conferinței Naționale a partidului și a marii aniversări a republicii.

Gheorghe Tepeș : un om încă tânăr, care răspunde — în fața partidului, a țării, a oamenilor din Săvinești și a propriei sale conștiințe — de destinele acestei cetăți.

Un dialog cu el ne luminează o viață care, împletită strins cu cea a oamenilor în mijlocul cărora muncește, probează, o dată mai mult, adevărul gravat cu slove de aur pe frontispiciul societății noastre : cel mai mare câștig al României acestor ani — România socialismului, România epocii Ceaușescu — sint oamenii.

— Tovarășe Gheorghe Tepeș, îmi spuneți cindva că aici, la Săvinești, orice tinăr, la încadrare, primește o legitimație în alb, pe care are posibilitatea să și-o completeze ulterior. Dumneavoastră ați intrat în acest combinat — pe atunci, în 1959, uzină — ca muncitor, fiind trimis la o școală tehnică, pentru ca mai târziu, în 1979, după 20 de ani deci, să ajungeți director general adjunct al Centralei de fibre și fibre chimice și director al Combinatului de fibre sintetice Săvinești. Drumul acesta, ascendent, nu a început, desigur, odată cu intrarea pe poarta uzinei; el era continuarea unui drum ivit mai de mult. Unde și cind?

— Cind? De mult, as zice chiar din totdeauna — adică din copilărie. Unde? În satul Tepeșeni, dintre Bicaz și Lacul Roșu. Eram unul din cei 7 copii (în viață) ai unei familii de țărani de la munte, a cărei indeletnicire a fost munca în pădure.

— Și mai departe?

— După clasa a IV-a mi-am urmat familia la muncă, dar pe la începutul iernii vine la tata învățătorul din sat cu o țidulă de amendă : 3 000 de lei dacă nu mă dă la școală „mai departe”, adică la Bicazul Ardelean. (3 000 de lei, pe atunci, însemnau două perechi de boi.) Și m-am dus la școală. Tata s-a îmbolnăvit între timp, așa că, la terminarea liceului, în '57 (eram din ultima promoție cu 10 clase), m-am angajat muncitor la Fabrica de ciment din Bicaz ; lucram 12 ore cu 24 și făceam naveta. Fusesem angajat ca muncitor necalificat la atelierul mecanic ; măturam hala, iar la sfârșitul schimbului făceam curate câteva mașini. Noaptea, unul dintre strungari mă mai lăsa să mă apropii de strung și din întâmplare, mă vede o dată maestrul lucrind : mi s-a dat în primire un strung, pe care am lucrat aproape un an ; apoi, fiind puțin „școlit”, mi s-a dat o freză. În total, am lucrat la Bicaz doi ani și cred, aș fi rămas toată viața, că-mi plăcea foarte mult meseria, dar am hotărât, împreună cu cițiva colegi din Piatra Neamț, să mergem la facultate. Mi-am făcut dosarul — cu bursă prin sfatul popular — și m-am dus la Iași, la Matematică-Fizică. Am reușit la examen, dar, cind să încep anul, secretara facultății, mă cheamă și-mi spune : „Te duci acasă și-ai aduceri adevărată că tatăl dumitale e întovărășit ; altfel și tu te mai întorci”. Am plecat... Asta se întâmpla în 1959.

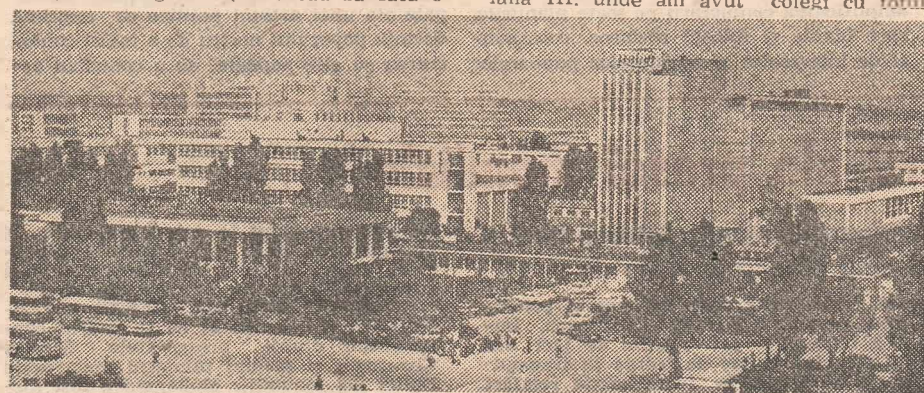
— Și v-ați întors?

— La noi în sat nu era întovărășire. După vreo 7 zile m-am întors, într-adevăr, la facultate, mi-am luat actele și, trecind spre Piatra prin Săvinești, aud în autobuz că uzina face inscrieri pentru trimitere la școală tehnică. Am coborât și-am mers să mă înscriu. Voiam să urmez o școală cu profil mecanic, dar cel

care ne inscria mi-a zis : „Nu fă pe mofurosul ; ia și te du la Coșca Mică ; mine-i ultima plecare ; dacă nu ajungi la vreme, te duci degeaba”. M-am dus... După primul an, în vara lui '60, am venit la Săvinești și am făcut citeva luni de practică.

— Ajungem, deci, la subiectul în discuție : cum era aici atunci, la început?

— Foliamid I producea. Instalația Rolanul Mic, unde am fost repartizat, era parțial construită. În 1961, la absolvirea școlii tehnice, am fost repartizat la Acetilenă și Acid Cianhidric, unde, la început, am făcut muncă necalificată ; căram țevi, mortar, cărămizi, măsuram trasee, aduceam apă... Țin minte că, instalația construindu-se sub licență germană, dacă vreun român încerca să facă ceva, să strângă un șurub sau să facă o

sudură, fără știrea nemților, ieșea cu supărare mare. La un moment dat s-a pus problema promovării noastre într-o categorie superioară de salarizare ; am făcut cerere și ne-am prezentat la examen. Categoria nu o primeai decit dacă era de acord cu promovarea și partea germană. Promovările se puteau face din 3 în 3 luni, așa că, în doi ani, am ajuns la categoria maximă. La examinarea pentru a opta, după cele 10 întrebări obligatorii, am fost dus la tabloul de comandă și mi s-a spus : „Linia aceasta funcționează. Se declanșează avaria...”. Am discutat, în principiu, ceea ce se întâmplă și cum trebuie acționat, apoi mi s-a cerut să fac manevra la tabloul de comandă, operațiune pe care am făcut-o foarte repede. Cei din comisie au rămas surprinși : „Parcă prea repede”. Calitatea de a fi rapid în mișcări (și eu eram „scoteam oricind 11 secunde la suta de metri) e una, dar cind ajungeai în fața tabloului de comandă era altceva, trebuia să știi pe ce pui mina și în ce ordine. De aceea, priveam cu foarte mare atenție tot ce făceau nemții, care, în ce privește meticulozitatea și corectitudinea, erau formidabili.

— Și cu ideile novatoare cum a fost?

— Ca tehnolog, în aplicarea în practică a ideilor venite de la alții, nu mi-am pus niciodată problema că ideea nu-i a mea, interesându-mă rezolvarea problemei, nu acumularea de titluri de lucrări.

— Știu că pe lângă alte rezolvări simple, dar eficiente (utilaje de dizolvare verticale, amestecător pentru pulberi cu greutatea specifică diferite și altele), ați publicat și o carte tehnică...

— Da, o culegere de exerciții și probleme de chimie și tehnologie chimică, destinată să umple un gol între liceu și facultate.

— Ați publicat mai multe articole științifice, după care v-ați luat titlul de doctor în chimie, în decembrie '81. Ce problemă ați abordat?

— Chimizarea acizilor bibazici, coproduse obținute în tehnologia de sinteză a aci-

— Tinerii care vin acum în combinat vă găsec directorul acestuia, dar ați fost și dumneavoastră ca ei — și-l de dorit ca ei să ajungă ca dumneavoastră. Cum ați locuit atunci, la început, cind erați ca ei?

— Un timp, destul de lung, am locuit în barăcile din colonia Săvinești ; mai mulți într-o cameră cu furnici pe jos, un-neori șoareci, alteori ne vizita și cite un șobolan... Apoi am primit locuință în Piatra Neamț și am început să mă gospodăresc ; aici, la uzină, porniseră Acetilenă și Acidul Cianhidric, porniri la care eram mereu chemat ; pe lângă faptul că știam tehnologie, mai prezentam un avantaj : nu fumam și cum, atunci, toate traseele se curățau cu gaz metan, orice scintee era un pericol.

— Cum ați ajuns la facultate?

— Într-o zi, un tovarăș inginer mă întreaba ce se găsește înăuntru, în coșoana de absorbție, între manlocurile trei și patru. N-am știut exact, iar dînsul mi-a zis : „Tu n-o să fii bun de nimic în viață”. O fi spus-o în glumă, dar eu am înțeles-o serios. M-am dus acasă, la Piatra Neamț, am stat 10 zile în cameră, cu hirtie neagră în ferestre, că nu mai știam cind era dimineață ori seară, am învățat și m-am dus la București. Am intrat la Politehnică...

— Unde v-ați apucat serios de carte...

— Și de formarea mea ca om. Acasă, mama abia se alfabetizase după război, tata avea două clase, iar în Tepeșeni nu era nici Operă, nici Național...

— ...Existau țărani de munte, un climat de muncă și cinste...

— ...Adică baza. Dar odată ajuns student, viitor specialist, am înțeles că asta implică o formare multilaterală. (Aveam în minte exemplul marilor oameni de știință care, la recrutarea colaboratorilor, îi chestionau pe aceștia din toate domeniile (inclusiv, sau în special, domeniul artei). Așa se face că nu mi-au scăpat prea multe spectacole de teatru, operă sau operetă. În plus, fiind membru de partid, locuitor al secretariatului de U.T.C. pe facultate, participam la multe sedințe, alături de oameni de notorietate din lumea universitară ; prezența lor acolo ridica nivelul discuțiilor, iar toate acestea au fost pentru mine o a doua școală.

— În '68 ați terminat facultatea și ați venit la Săvinești, începind perioada de inginer tehnolog. Cum ați parcurs-o?

— Am început-o cu o teamă cumplită că n-o să am idei novatoare. Din prima zi cind am revenit la Săvinești, auzeam cum cutare și cutare au făcut o invenție, o inovație... Tehnologie am învățat în Melana III, unde am avut colegi cu totul

dului adipic. Tematica este foarte frumoasă și vastă — eu am reușit să elucidez o mică parte doar. Cred că în viitorul apropiat se vor pune la Săvinești bazele unor tehnologii foarte variate de utilizare a acestor coproduse.

— Să ne întorcem înapoi, în '79, cind ați fost numit director general al combinatului și adjunct de director general al centralei. Nu v-a fost frică de aceste răspunderi?

— Ba da, pină în ziua cind, reunindu-se toate cadrele de conducere, tovarășul director general al centralei, Valeriu Momanu, mi-a spus : „Știu, dumneata nu ai experiență. Dar toți colegii or să te ajute. Iar în cazul în care o să greșești, eu personal o să subscriu la greșeala dumitale”. Asta m-a încurajat foarte mult ; nu la gîndul că o să pot greși mereu și-o să subscrie la greșeala mea directorul general, ci pentru faptul că aveam certitudinea că n-o să fiu lăsat singur. Și, de-atunci, echipa de conducere m-a sprijinit și m-a ajutat tot timpul.

— V-aș mai pune o întrebare, care, nu-mai aparent, nu are legătură cu ceea ce se cheamă „universul Săvinești”...

— Aștept întrebarea.

— În ultima lui carte, Marin Preda spune că „victoriile în spirit sînt tulburate de singurătatea în care ne condamnă familia, odată întorsă acasă din cetate, unde sîntem sărbătorii...”. Dv. cum vă împacăți cu familia?

— Foarte bine spus „numai sărăcie” ! Ce s-ar fi ales din pasiunea mea pentru rezolvarea problemelor tehnice dacă, la întorcerea acasă după atitea ore de uzină, unde nu întotdeauna satisfacțiile curgeau gîrlă, mi-ar fi făcut și soția scandal ?!... Am avut multe șanse în viață, desigur, dar șansa cea mai mare a fost căsătoria cu Lia, pe care am știut-o întotdeauna alături în strădania mea. Și, ducind mai departe ideea lui Marin Preda, v-aș mai spune că, la întorcerea noastră acasă din cetate, nici o sărbătorire nu te fericește într-atît cît o pot face copiii (în cazul meu, doi : Teodora și Vlad), cu premiile cucerite la învățătură și prin înclinarea ce-o au pentru muzică.

— Apropo de muzică : de unde celălalt nume al dumneavoastră, „Greurus” ? Știm că așa vi se spune : nu numai Gheorghe Tepeș, ci Gheorghe Tepeș Greurus. Nu cumva de la muzică?

— De la muzică, evident. În satul meu natal, la Tepeșeni, sînt foarte mulți cu numele Tepeș. Pentru a-i deosebi, li s-a mai adăugat un nume provenit dintr-o poreclă sau denumind o preocupare specifică, și cum bunii și străbunii mei cîntau foarte frumos...

— Ce gînduri de viitor are doctorul inginer?

— În primul rînd — dar și-n al doilea, al treilea, al patrulea — sînt încă multe probleme, greutăți și deficiențe în combinat, de rezolvarea cărora trebuie să mă ocup. Evident, în intenție îmi stau și citeva lucrări tehnice.

— Vă considerați un director iubit?

— Dacă vrei să fii iubit, nu profesia de director e cea mai indicată.

— ...temut?

— Teama e detestabilă.

— Atunci?

— Ca director, mă consider tot om al muncii în acest combinat, dar care, investit cu încrederea de-a conduce destinele colectivului, sînt cel dintîi care — vorba cronicarului — dau seamă pentru tot ce se întâmplă în această mare unitate. Știu că e absurd să pretinzi să te iubescă toți, însă e absolut necesar să-i ascuți pe toți, să le acorzi înțelegere și sprijin în rezolvarea problemelor ridicate — considerind că toate problemele sînt ale noastre — și, în același timp, să ai în vedere mereu țelul. Aș spune că „virfurile” cele mai înalte sînt și cele mai vitregite : toamna vine la ele mai întîi, primăvara lasă zăpada ultimelor... Dar, oricum ar fi, ele trebuie să fie totdeauna „virfuri”. Prin munca lor, prin exemplul pe care-l dau... Poate că, într-o zi, ajutat de ceilalți, voi fi și eu astfel. Dar nu asta e important, nu acesta, de fapt, este țelul meu : să fiu neapărat un „virf”. Vedeți dv., Săvineștiul nostru este opera partidului și, de la Congresul al IX-lea încoace, această operă, datorită tovarășului Nicolae Ceaușescu, a sporit uriaș, în cuprindere ca și în adîncime. Iar eu, indiferent ce răspundere voi avea — dacă voi mai avea ! — într-o zi sau alta, va trebui să muncesc din toate puterile mele ca să răsplesc partidul. Pentru că și eu sînt opera lui.

CONSTANTIN MUNTEANU

Iarăși despre selecția valorilor

(Urmare din pagina 1)

de lansare științifică și artistică, puternică și iarăși repet, la scara geografică a unei țări, chestiunea selecției și promovării valorilor capătă o autentică bază morală, în primul rînd, pentru că ea nu se mai realizează cu argumentele elitismului, indiferent la destinația maselor largi și străine de starea acestora, ci tocmai pe nivelul general înalt al pregătirii și dreptului acestora la pregătire, iar în al doilea rînd capătă un sens dialectic superior izvorit tocmai din viziunea modernă, revoluționară, a conceptului cu privire la dezvoltarea multilaterală a personalității umane.

Așadar, departe de a exprima o atitudine elitistă, cum se îngrijora cineva, selecția și promovarea valorilor auten-

tice se inscriu cu un caracter hotărîtor drept argumentul certitudinii noastre în asigurarea progresului societății, în asigurarea condițiilor ca acest progres să se petreacă nu numai firesc dar și accelerat, venindu-se astfel în întîmpinarea programului politic și social de afirmare a bunăstării materiale și spirituale a poporului.

O societate care își asigură, cu ambiție, selecția și promovarea valorilor autentice își pregătește cu certitudine viitorul, își definește cu certitudine viitorul, știe sigur cum va fi acest viitor.

Revin, astfel, la chestiunea necesității unei mai ferme implicări a tuturor factorilor noștri de decizie din acest domeniu în opera patriotică, înalt patriotică, de exigentă decantare a valorilor aflate pe cele mai diverse trepte ale depistării lor, de la copilul de școală primară care vede aptitudinile de excepție la matematică, să zicem, la absolventul de facultate care s-a impus ca o viitoare personalitate în spațiul studiilor întreprinse. Nu ne poate fi nimic indiferent din acest

punct de vedere și nici un efort nu poate fi considerat prea mare pentru a se întreprinde o adevărată operă de depistare a unor asemenea potențiale valori.

Curajul de a privi realitatea practică a procesului de dezvoltare a personalității umane cu obiectivitatea cea mai deplină, capabilă să ne facă să recepțăm bucuroșii valoroarea și să o împingem hotărît înainte, mi se pare o demonstrație de mare și adevărat patriotism.

Am reflectat și eu, ca toată lumea, de pildă, la realitatea propusă de laureatul Premiului Nobel din ultimii ani în domeniul științelor, realitate care ne atrage atenția asupra faptului că virsta medie a acestor laureați este (sub)patruzeci de ani ! În jurul acestei virste, în cazul lor, s-au produs marile combustii de inteligență care i-au condus la descoperirile sau invențiile ce i-au consacrat în conștiința lumii, ceea ce înseamnă că stadiul lor de formare și apoi de cercetare a început dacă nu chiar de pe băncile fa-

cultății, în orice caz, imediat după terminarea ei, într-un flux continuu. Am asistat, de curind, la un concert susținut la Ateneul român de un violonist care a împlinit sau abia urmează să împlinească douăzeci și doi de ani și care a și intrat, cum se spune, în linia întîi a speranțelor noastre violonistice. Sigur, el poate fi și un profesor de excepție, dar el va trebui să fie, ținînd seama de calitățile pe care le are, în primul rînd violonistul de excepție.

Închei prin a spune că în România, Partidul Comunist Român, care și-a asumat destinele poporului cu o energie și cu o claritate și cu un devotament patriotic unice în istoria noastră, a creat toate condițiile pentru ca procesul dezvoltării multilaterale a personalității umane să devină — și a și devenit în ansamblul operii de construcție socialistă — o realitate, cea mai puternică rampă de lansare pe care a cunoscut-o știința și tehnica, spiritualitatea românească, vreodată. Iată cosmopolitul selecției și afirmării valorilor națiunii noastre socialiste.

Țăranii din Tomnatic în așteptarea primului ger

Hans Kiefer este zidar. După ce a absolvit școala profesională de construcții de la Timișoara a lucrat acasă, la Tomnatic, în echipa de constructori a C.A.P.-ului. În '70 a fost numit șef de echipă. Din '78 a condus toate atelierile C.A.P.-ului, devenind șef peste 120 de tâmplari, fierari, zidari, mecanici, rotari, tinichigii și vulcanizatori. Anul trecut, în noiembrie, a fost ales președinte al C.A.P.-ului. Anul trecut, în noiembrie, Hans Kiefer avea 38 de ani. Acum i se pare că ar avea mai mult de 39.

Tomnatic este un sat aparținător de comuna Lovrin și se află la 55 de kilometri de Timișoara. În vara și toamna acestui an s-au obținut aci 5.001 kilograme la hectarul de grâu, 6.293 de orz și 10.600 kilograme de porumb știuleți. Producții multumitoare. Zootehnia, cele 450 vaci cu lapte și 1.500 de porci, a început și ea să se redreseze, ca urmare a dublării suprafeței furajere în acest an. Totuși C.A.P.-ul continuă să rămână dator încă multe milioane de lei, în ciuda faptului că pentru rentabilizarea muncii agricole la Tomnatic au fost și sint în curs de realizare însemnate investiții. Aici există cea mai mare suprafață de sere industriale din județul Timiș, 14 hectare și jumătate. Din acestea, jumătate sint încălzite cu ape geotermale; urmează ca printr-o altă investiție, de 15 milioane, să fie încălzită toată serea de la Tomnatic cu aceste ape aduse prin foraje de la 2.000 de metri. Alți bani au fost cheltuiți pentru a construi lângă aceste sere o fabrică de conserve. Clădirea a fost terminată de acum patru ani. De fapt, ca să fie terminată, mai trebuiau făcute izolațiile la acoperiș. Din motive care de care mai întemțiate, această operație n-a mai fost făcută și urmarea este că astăzi ar fi necesare nu numai izolațiile acoperișului ci și repararea clădirii, a tencuielilor căzute din pricina apei care s-a scurs pe pereți. În măsura în care mai pot fi folosite, încăperile fabricii sint folosite ca depozit de arpagic. Și n-ar fi costat acele izolații, mai spune Hans Kiefer, decât 5.000-6.000 de lei. Cât privește întrebarea de ce localnicii n-au dat de la ei acești bani pentru a pune la adăpost o clădire sănătoasă și gata făcută, răspunsul e simplu; n-ar fi putut să cumpere materialele trebuitoare pentru că ele sint materiale de investiții și trebuie dirijate după un program de investiții.

Multe depind de țărani din Tomnatic, așa că însă multe nu depind de ei, chiar dacă Hans Kiefer spune: vedem și știm cum e mai bine dar tot nu facem. Când a spus vorba, odată, despre „plata în natură” i s-a spus să-și scoată cuvintele acestea din vocabular. Și Hans Kiefer și le-a scos, pe jumătate. El zice: „Să lucrăm experimental și după o metodă și după alta, la nivel de echipă, de fermă sau de unitate, pentru a putea face o comparație. Să vedem realitatea”. Tot astfel, mai adaugă el, s-ar putea constata dacă oamenii, în cazul că li s-ar da izlaz, ar crește mai multe animale decât astăzi, cind n-au izlaz nici o palmă de pământ. A fost arat prin '60 și de atunci „arabil” a rămas. Iar numărul vacilor cu lapte, care era de ordinul sutelor, a ajuns la vreo 15, „dacă sint 15”, crescind în schimb la 10 lei prețului kilogramului de lapte vîndut și cumpărat la Tomnatic.

Multe depind și multe nu depind, în adevăr, de țărani de aici. În acest an, Hans Kiefer s-a zbatut și-a adus sămînță

de conopidă de unde numai el știe, urmarea fiind că de pe numai 8 hectare C.A.P.-ul Tomnatic a scos 56.000 kilograme de conopidă iar vecinii de la C.A.P.-ul Lovrin — aceia au pus în pământ sămînța „care li s-a dat” — au scos de pe 10 hectare numai vreo 3.000 de kilograme. În acest caz, „realitatea” — un cuvînt care-i place lui Hans Kiefer — era previzibilă, cum a fost pentru țărani din Tomnatic și în privința celor 20 de hectare pe care a trebuit ca ei să le semene cu cartofi. Acei cartofi nu păreau buni de sămînță, spune președintele C.A.P.-ului. A rezultat o producție mică. Au scos din pământ aproape tot, atîta cit au pus în pământ, măturîșește Hans Kiefer, care mai adaugă: „A fost și secetă, e adevărat. Și n-am avut combustibil să-i irigăm, cu toate că era la doi pași canalul cu apă”.

În acest caz C.A.P.-ul din Tomnatic a obținut însă, de pe cele 151 hectare de grădină, producții bune. Tot la fel de pe cele 131 hectare de livadă. Și pentru că în anul care s-a scurs de la alegerea lui Hans Kiefer ca președinte al C.A.P.-ului acesta a alergat și-a tot cerut aprobări în dreapta și-n stînga, se poate spune că producțiile bune de legume și fructe de la Tomnatic au adus venituri mai mari decît oricînd celor ce le-au muncit. Hans Kiefer a simțit că are ceva de împărțit cu „intermediarii”, cu C.L.F.-iștii, și s-a străduit să nu mai împartă. Iar în măsura în care a obținut anumite aprobări, el chiar n-a mai împărțit. Sau a împărțit, în orice caz, cu mai puțin. De pildă, exportul de fructe cuprindea trei verigi: C.A.P., Tomnatic, C.L.F., Fructexport. O cerere aprobată în primăvară a dus însă la îndepărtarea uneia dintre aceste verigi și C.A.P.-ul Tomnatic a vîndut, împreună cu Fructexport, piersici în R.D.G., pere în Austria și Cehoslovacia, vișine în R.F.G. „Am trimis, spune Hans Kiefer, 35 tone de vișine. Dacă le vindeam împreună cu C.L.F.-ul, noi primeam 6.80 lei pe kilogram. Așa am cîștigat 11.20 lei. Pentru noi contează. E bine așa; mai puțină lume și mai multă treabă”. Și se pare că nu numai el crede așa ci și alții, de mai sus, de Tomnatic, au ajuns la această concluzie. Ceea ce este de-a dreptul îmbucurător. Întrucît unul dintre cele 14 hectare de sere de la Tomnatic e cultivat cu garoafe, C.A.P.-ul are o florărie la Timișoara, pe lângă Piața 1 Mai. De curînd, spune Hans Kiefer, a primit aprobarea să deschidă și un centru de vînzare a legumelor și fructelor, pe Bulevardul 23 August.

Hans Kiefer știe că „intermediarii” îi vor mai aține calea și de acum încolo, însă întemeindu-se pe faptul că deja a cîștigat aceste bătălii în lupta cu ei și că, speră, într-o bună zi va cîștiga toate bătăliile cauzei drepte a țărănilor de la Tomnatic — și nu numai de la Tomnatic — a îndrăznit împreună cu consătenii săi să comande un mobilier nou, neapărat unul foarte frumos, pentru florăria din Timișoara. „Să nu mai arătăm necăjiți așa, spune el. Noi trebuie să fim un exemplu”. Frumoase cuvinte, frumoasă ambiție. În ceea ce depinde de ei, țărani din Tomnatic vor să facă lucrurile bine, exemplar. Ambiția lor trebuie numai înțeleasă și lăsată, ca să zicem așa, să se consume, adică să se exprime pînă la capăt. Acel capăt nefînd altul decît chiar capătul puterii de muncă a lor.

DUMITRU ELIADE

Niște soferi, într-o toamnă tîrzie

Munca soferilor de la ITSAlA (Intreprinderea specializată de transporturi a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare) nu e deloc spectaculoasă. Ei, acești oameni (care numai în București sint vreo 1.800, la un număr aproape egal de mașini), cară la magazine piinea, laptele, carnea, cară cartofi și roșii în piețe și, în timpul campaniilor, cară recolta de pe tarlale, muncind zi-lumină și uneori nopți-lumină, sub razele reflectoarelor sau ale focurilor aprinse în cîmp, dormind în pripă, mincînd în pripă, spălîndu-se cu apa lîncedă din sacale și lepădînd, după săptămîni, pe dușumelele frizerilor, sub foarfece, un întreg stuf al singurății lor, crescut navalnic pe obraji și în plete. Nu, munca lor, a acestor oameni, nu e deloc spectaculoasă, este o muncă de uzură, extrem de simplă și extrem de complicată, extenuantă la culme, solicitînd mușchi și nervi, dar și știința organizării, fără de care nu se poate izbîndi în marea cursă contracronometru care e bătălia recoltei.

Pe foarte mulți de la ITSAlA — București i-am întîlnit, în aceste ultime săptămîni, pe cîmpurile din „centura verde” a Capitalei. La Gîlna, la Brănești, la Poștea-Leordeni, la Moara Vlășiei, muncind acolo și dormind acolo, în adăposturi improvizate, dormind somn iepureesc, măsurați nu pe ceasornic, ci între vîrele Luceafărului și a Cloștii cu Pui. Adică între încărcarea mașinilor cu recoltă, petrecută sub crucea nopții, și prezența la „baza de descărcare” odată cu zorii sau înaintea lor. I-am întîlnit aici nu numai pe soferii de camioane, ci și pe șefi de autobuze ca Mihai Mătescu, Marinică Stan, Ion Geanță, organizînd asalturile recoltei, regrupîndu-i pe oameni prin întineric, dislocînd forțele dintr-un loc, ca să le îndrume spre sectoare mai importante, mai „cu probleme”, într-un amestec continuu și discontînuu de secvențe dramatice, de clipe aspre, de atacuri și contraatacuri febrile împotriva nopții, a timpului, a ploilor, a propriilor lor rezistențe fizice. Bucureșteni care nu și-au văzut, cu zilele și nopțile, casele și familiile, ca să nu irosească ne drumuri un timp prețios pentru soarta pîinii.

ILIE PURCARU

Starea la zi a merelor pentru iarnă

Trei reporteri ai revistei au făcut, zilele trecute, un raid prin mai multe magazine și depozite, interesîndu-se de starea la zi a merelor. Ei au constatat cele de mai jos.

„Refuzați-l, dacă încerca să vă vîndă marfă stricată!”

Eram cu Elena Ghera și ni se spusese că acum, în fostul depozit de fructe al ILF Militari, n-o să aflăm decît conserve. Cel puțin așa căuta să ne convingă Păun Gheorghe, șeful incintei cu rostul schimbat de la aramele livezilor. M-am lămurit însă că validitatea proverbului — „cine cută găsește” — a rămas intactă. Am insistat și, undeva, ce-i drept mai la fereală, am descoperit peste o sută de lazi și butoaie pline ochi cu mere și pere în stare de avansată putrefacție. Merele? „Sint returul de la unitatea 307 ce pe strada Carol Davila”. Perele? „ILF Birlad ne-a trimis 40 de tone fără contract, deci necerute. Majoritatea erau din grupa B, și chiar depreciate. Am chemat furnizorul, s-au întocmit hîrtiile de rigoare, iar ceea ce vedeți aici vor fi trecute prin mașina de tocat și expediate ca borhoț pentru rașii”.

Am dedus din aceasta preocuparea deosebită care se manifestă aici pentru valorificarea deplină a tot ceea ce mai poate fi folosit... Pe de o parte, „Pentru că nici un măr stricat nu trebuie să ajungă în sacoșii cumpărătorilor”, ne-a asigurat și Rareș Constantinescu, directorul ILF Militari. A adăugat că, cel puțin la aprovizionarea cu mere, anul acesta situația se prezintă mai bine ca orînd. Planul este îndeplinit în proporție de sută la sută. „Azi, 24 noiembrie, stocul de mere al întreprinderii noastre — care servește prin 130 de unități o populație de peste 1,1 milioane, adică locuitorii sectoarelor 1,5 și 6 agricol Ilfov — este de 17.398 de tone. Unde sint depozitate? 1.000 tone sint la Chiajna, alte 5.200 de tone sălășuite în silozate la furnizorii din țară, iar restul de 11.198 tone se păstrează în condiții — zicem noi, — corespunzătoare în pavilioarele Expoziției realizărilor economice naționale, zilnic trimitem spre vînzare peste o sută de tone de mere. Calitatea acestora? Dacă vreunul dintre vînzătorii unităților noastre încearcă să vă „lămurească” ca să acceptați fie și un singur măr stricat — refuzați-l! Avem prevăzute scăzămintele de rigoare. Perisabilitățile în depozite au fost estimate la 15 la sută, iar în unitățile teritoriale la 1,4. Ce înseamnă asta? nimic altceva decît sume de bani variînd între 52.000 de lei pe lună — la o unitate care vinde măruri în valoare de 150.000 de lei pe zi, să zicem — și 3.500 de lei, în unitățile care nu „desfac” mai mult de 3.500 de lei pe zi...”

Recunosc, sentimentul cu care am lăsat de la tovarășul director Rareș Constantinescu a fost unul robust. Care robustețe a durat însă doar oină... am traversat strada. În aprozarul aflat vizavi de sediul ILF Militari vînzătorii țineu în galantare și vindeau „la rînd”, odată cu merele bune, și mere pe jumătate putrede.

MIRCEA BUNEA

Ce se întîmplă în depozite?

Putem numi recolta de mere culeasă anul acesta de-a dreptul excelentă, iar faptul rămîne evident, în ciuda uriașelor cantități care au rămas risipite sub pomi, mere căzute și lăsate să putrezească, deși ele ar fi putut fi folosite pentru diferite utilități. Asta, oarecum, e însă o altă poveste, cel puțin la fel de important este că în depozitele Bucureștiului au intrat 57.000 de tone de mere, în vreme ce media anilor trecuți nu trecuse de 30.000. „Mai mult decît atît, ne spune inginerul Ion Velican, de la Trustul horticol București, pînă nu aducem 61.000 de tone nu ne mai oprim! Toată lumea ne solicită să venim și să mai luăm, fiindcă recolta a fost foarte bună”.

Deocamdată, 17 județe ale țării au contribuit la aprovizionarea depozitelor Capitalei, Prahova, Dimbovița, Sibiu, Mureș, Maramureș, Arges între primele dintre ele. Cea mai mare cantitate aparține desigur depozitelor ILF-urilor Berceni și Militari, apoi Gostatului și Agrocoopului, iar la vînzare ajung zilnic circa 400 de tone. La prețul de 7 lei kilogramul și, „de la intii”, cum ne informa contabilul șef al unității, cu 9 lei kilogramul, dar mere numai din calitățile „extra” și „intii”. Doar o cantitate mică, vreo 8 tone, s-a livrat pînă acum pentru necesitățile industriei de conserve. Restul, desigur, proaspăt pe piață. Se mai întîmplă, aflăm, să se mai strice anumite loturi, fiindcă merele vin de regulă în containere de cite 400 kilograme și, greu de controlat fiind, apar uneori focare. Dealtfel, cum zice Ion Velican, „oricîm măr lovit nu rezistă peste iarnă”. Așadar, sortarea trece aici pe primul plan.

În fapt, unitățile care contractează fructe și legume pentru populație, aflate în subordinea Trustului horticol, sint acum în plină reorganizare. Din înalta decizie a președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care are drept scop o îmbunătățire substanțială a aprovizionării cu produse specifice, întreaga rețea de desfacere urmează să treacă de la Ministerul Agriculturii la cel al Comerțului. Lucrurile nu sint însă simple de rezolvat, dacă ar trece numai magazinele s-ar putea crea

divergențe între aprovizionare și desfacere. Atunci s-a hotărît, sau mai exact e pe cale să se hotărască (proiectul de decret e în curs de definitivare), ca întreprinderile specializate, I.L.F.-urile cu aile cuvinte, să părăsească rețeaua M.A.I.A. și să treacă integral la M.C.I. Așadar, Ministerului Comerțului îi va reveni sarcina de a se ocupa atît de desfacerea produselor, de contractarea și preluarea lor (sarcina cea mai dificilă), cit și de îndrumarea producției horticoale și de transportul efectiv. Trustul, care inițial urma să se desființeze, va rămîne doar cu producția propriu-zisă. Sigur, lucrurile nu sint încă perfectate, sarcina bunei aprovizionări aparține în continuare Trustului horticol, ca și supravegherea calității produselor din depozite. Tovarășul Lucian Silisteanu, inginerul șef al unității, ne asigură că sortarea decurge în bune condiții și că, săptămînal, există comisii complexe care verifică, formate de Institutul pentru protecția plantelor, de I.C.V.L.F. sau I.G.S., cit și din tehnologia I.L.F. „A fost necesar să inchiriem cinci pavilioane de la Complexul expozițional, ne spune dînsul, fiindcă depozitele nu mai făceau față. Într-unul din pavilioane urma să se organizeze o expoziție de mobilă, dar s-a dat dispoziția ca ea să se amîne și să bîgăm merele înăuntru”. Este dealtfel ce aveau să constate colegii noștri, chiar la fața locului. „Necazuri mai avem, ne mai spune inginerul șef, dar n-am avut niciodată pierderi peste normele admise.” Asta, desigur, rămîne de văzut...

DUMITRU GRAUR

Au fost odată mere mari. Veniseră de la Băicoi

„Noi ținem de I.L.F. Militari. Silozul de la expoziția națională, așa sintem cunoscuți, sau din spatele hotelului FLORA. Eu sint șef de siloz. Mă numesc Covaliu, Nicolae Covaliu. Mă ocup de fructe de peste 25 de ani. A fost un bun la mere. Din 1954 n-am mai avut asemenea cantități. Aici avem vreo 12.000 de tone. Anul trecut am avut 7.000. De aici aprovizionăm sectoarele 1, 5 și 6. Avem 7 pavilioane pline. Noi am primit spațiile la 27 octombrie. Mere ne soseau de la 14 septembrie. Azi terminăm însozarea lăzilor pe care le-am stivuit mai intii afară pe platformă. Dacă se strică? Se mai și strică. Pînă în final, ajungem la 6 la sută pierderi, dar se încadrează în normative. Problema mare la noi este mecanizarea sortării. Ar fi bine să scrieți asta. Da' am și un inginer. Poate vreți să vorbiți și cu el”.

Cum să refuzi cînd, la poalele unui munte de 12.000.000 de kilograme de mere, un om atît de roșu în obraz ca nea Covaliu — așa îi spun cei din jur — te imbie cu un agronom. Fiindcă acesta e solum inginerului pe care îl are nea Covaliu. Se numește Ion Ilie și ne spune că este încadrat ca tehnolog. La fel cu colegul său Ștefan Bozu, tot agronom, tot tehnolog. „Așa e, că am doi”, se corectează gospodărește șeful de siloz. Despre Ștefan Bozu, cei doi ne spun pentru început, că e plecat prin țară să recepționeze mere la producători. Interlocutorii ne asigură că mașinile de sortat se vor monta degrabă. Una lucrează deja, în pavilionul U. Alte două urmează să fie montate de cei doi mecanici. „Și mai împrumutăm una”. Nea Covaliu e mîndru de cele trei mașini de sortat realizate prin autodotare. Le-a conceput chiar el, ne spune la insistențele lui Ion Ilie. „Dar ne-au ajutat mult cei de la I.U.P.S. Chitila, așa e corect și vă spunem, și dacă vreți notați-vă și numele directorului de acolo: Ștefan Dumitrescu”. Cit despre livrarea merelor către unitățile de desfacere, aceasta ni se spune că se întîmplă conform notelor de comandă pe care le trimite zilnic dispecceratul de la I.L.F. Ce cade la sortare se trimite la fabrici de marmeladă și de spirit. „Cit ați trimis pînă acum la fabrica de spirit?” „Vreo 20 de tone; 20-30”. Între timp, cei doi revin la tema toamnei bogate și aflăm că, de la Băicoi, au sosit niște mere superbe de 1.200 de grame bucaia.

Cerem notele de comandă de ieri. Nu se găsesc niciunde. De a'altaieri! Nici atîl. Nea Covaliu, în disperare de cauză, se luminează la fața dumisale ca mărul prea copt și ne destăinuie că hîrtiile astea sint toate la inginerul Ștefan Bozu. „Da, așa e”, îl susține Ion Ilie. Dar Ștefan Bozu e plecat în țară, le reamintim. „E în concediu”, sare Ion Ilie. „Ba nu e în nici un concediu” este de părere nea Covaliu. „Ba da. ba da. așa l-am auzit eu, e în concediu de două zile”, stăruie Ion Ilie. Dar de ce cu notele de comandă la el? Nu putem afla. Nicolae Covaliu nici nu mai prea crede că au sosit note de comandă de la dispecceratul, așa cum ne spusese că se întîmpla zilnic. De ieri și de alaltăieri nu se găsesc note și ni se spune, pînă la urmă, că n-au sosit. Atunci de ce le-a căutat atîta? Mai aflăm că oricine — adică orice vînzător — la mere cit îi trebuie fără notă de comandă. „Unitățile nu rămîn neaprovizionate. Telefonează aici, adică la 17.62.28, și se rezolvă, zice Nicolae Covaliu. Dealtfel și de la întreprinderi tot așa ni se comunică, la nevoie, comenzile. Păi cum? Cele operative, telefonice se comunică”. Despre cit s-a trimis la fabrica de spirit ni se spusese în două feluri: o dată 20-30 de tone, mai tîrziu 30-40 de tone. „Cit arată actele?” De această dată, Nicolae Covaliu, întrebînd a treia oară, ne zice rados, cu documentele în mînă: „Cum v-am spus eu — 44 de tone”.

DORIN GHERGHINESCU

Unirea sau nestrămütata istorie a vieții românești

1. CA SĂ FIE ÎNTELESE VEACURILE NOASTRE DE UNIRE...

Înainte tuturor principiilor doctrinare despre devenirea istoriei, și dincolo de sintezele mișcătoare ale opiniilor venite de aiurea, actul Unirii celei mari de la 1 Decembrie 1918, actul întregirii neamului românesc, în toate ale lui, se cere înțeles din perspectiva nestrămütatei istorii a vieții românești.

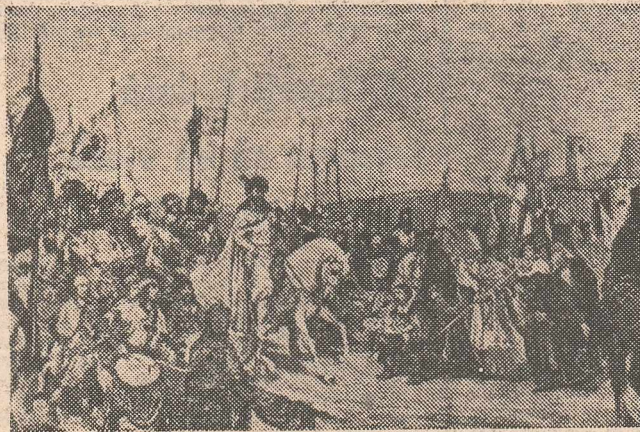
Nu s-a scris încă o carte anume despre această istorie a vieții românești, dar ea există din vremuri imemorabile, pecetluind ordinea unei dăinuiri prin creație, chemată poate prea rar să se pronunțe în fața lumii. Viața românească și istoria ei au țărnut așezările de civilizație și de cultură în acest colț de univers. De aceea, la noi nu s-a făcut istorie, prin torpilări de moment, ci s-a trăit istoria, ea fiind una cu însăși viața noastră, țesută în destinul nostru, în viața celor mulți, care ținneau pe umerii sufletului lor datinile scumpe, moravurile cele alese și obiceiurile fără virstă. Toate acestea alcătuiau istoria noastră dinlăuntru, covârșind și uimind prin rezistența ei, de cite ori o neîndurătoare istorie politică de dinafară, străină de ființa neamului, încerca puterile acestuia din urmă.

Dintr-o deschidere de zare, ca cea de mai sus, ne este dat să înțelegem astăzi acea zi de mărire națională, ziua de 1 Decembrie 1918. Atunci s-a spus și s-a adevărat „cuvenele den betrani” ale moșilor și strămoșilor, care osteneau să aducă aminte despre veacurile noastre de unire, ca să nu se uite iluminata credință, ce rostea: „Ca românul, nu-i nici unul / una-s toti / si toti is unul”. Și toată această credință sălășluia de milenii în doctrina nescrisă a vieții românești, în istoria ei nestrămütată, cu rădăcini în proto și în preistoria unui pământ, unit prin apele lui, prin munții ce sudează provinciile, prin pădurile ce prelungesc cintecele oamenilor, prin drumurile și prin bărăganele aurite de tăceri, prin molcomele dealuri suitoare spre cer, de parcă aici, și numai aici, s-a izvodit lumea cu toate frumusețile ei, nu numai pămîntesti. O nestrămütată unire se luminează în etnonimele legendare, urcînd zidiri sufletesti pentru veacuri, în toponimile ce rescriu, altfel de cum pot scrie istoricii istoria țării, păstrînd o inimitabilă virstă a spiritului, după cum etnosul străvechi ne apropie de tilcurile originare, ca să înțelegem și mai bine și mai mult că Unirea era însăși axa vieții românești.

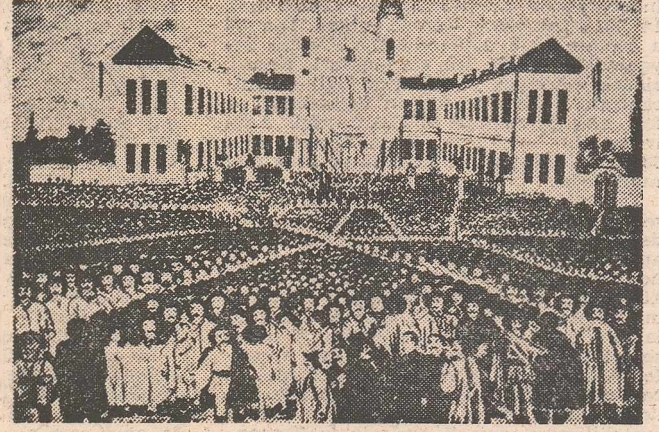
Poate cu gîndul de mai sus, înțeleptul din vechime, „părintele istoriei”, Heroțot, a spus despre oamenii acestor locuri că „dacă ar fi fost uniți, lesne ar fi putut cuceri lumea”. S-a înțeles, uneori, greșit că textul acesta ar caracteriza tocmai lipsa noastră de unire. Cîtă eroare! Cîtă răsămütăcire posibilă! Căci se uita, voit sau nu, că noi nicio dată n-am vrut și nu ne-am vrut uniți spre a cuceri lumea. Ne-a fost destulă lumea noastră românească, în care eram uniți prin tot ce pulsa în viața ei, în rosturile ei benefice. Ca „oameni ai pămîntului”, cum spunea Iorga, care n-am venit aici de nici unde, nici din Asia, nici din Australia, n-aveam de cucerit și de stăpînit pe nimeni și nici o lume a altora, așa cum au procedat primii și ultimii migratori. Uniți lingă casele noastre, lingă culmile și măgurile de lumină, lingă bătrîni ce se „duceau” și nepotii ce creșteau în preajma lor, nu era în rostul nostru să ne unim spre a cuceri lumea. Care lume putea fi mai presus decît această lume a noastră în care trăim și azi noi înșine, adică uniți, de mai bine de două mii de ani? A fost oare suficient înțeleasă această filosofie a istoriei noastre? A fost ea luată în seamă de cei care întocmeau hărți de cucerie a altor lumi, pentru ca apoi, tot ei, să se înec sub scrumul acelor hărți? A fost oare ascultat glasul celor ce grăiau după cum le „șoptea riuramul”, cum spune poetul, și care se simțeau tot atît de legați de viață, ca și de moarte, pentru țară? Oricum, în acea zi de 1 Decembrie 1918, la Alba Iulia, a răsunit încă o dată și pentru totdeauna nestrămütata istorie a vieții românești, zidită în unirea noastră de veacuri, iar atunci recunoscută de o lume. Și de atunci, dincolo de toate încercările care s-au abătut asupra ei, Unirea ne-a încheiat gîndurile din fapte și ne-a definit rivna acțiunii pe mai departe.

2. ÎN CRONICA DE LA ALBA IULIA - VORBEȘTE ARDEALUL!

N-a trebuit o viață de om ca să scrie o cronică a neamului, ci o zi. Iar ziua aceea a fost ziua de 1 Decembrie 1918, cînd la Alba Iulia s-a proclamat întregirea neamului, și în rosturile și în grănițele lui politice. S-a văzut atunci că grănițele noastre etnice, sufletesti, impuneau grănițe politice adecvate, nesiluite de vremelnice hăituieli și urgii abătute asupra unui neam. Ca să fie învinse toate aceste anomalii ce sfidau legile firești ale istoriei, s-a pregătit Cronica de la Alba Iulia, de la 1 Decembrie 1918. Toate acțiunile pregătitoare — mai ales de la anacronicul dualism încoace, din 1867, cînd Ardealul străbun cade definitiv în mina baronilor și grofilor maghiari despoți — în linie națională, convergeau spre Unire. Nesăbuinta cîrmuitorilor din dietele de la Cluj și de la Pojon (amîndouă orașe ce nu le apar-

„Io, Mihai Voievod și Domn al Țării Românești și Ardealului și a toată Țara Moldovei”

„Noi vrem să ne unim cu Țara”

țineau din punct de vedere etnic), mergea atît de departe, încît promitea să scoată și din pietrele drumurilor conaționali de ai lor. Șovinismul burgheziei maghiare desfigura orice sentiment național. Ura se împletea cu ură. Orbirea și neputința duceau la actul primitiv, al agresiunii.

Atunci, și în fața celor de mai sus, s-au pus de-a curmezișul toate mișcările sociale, culturale și naționale ale Ardealului, începînd cu Memorandumul de la 1861, dus Curții de la Viena de dr. Ioan Maniu, dr. George Filip și preotul Ioan Galu, din ținutul Silvaniei (Sălajul), cărora li se adaugă Asociațiile culturale, Reuniunile dascălilor români ardeleni, publicațiile care apăreau într-o singură noapte, ca să fie sugrumate a doua zi, întilnirile fruntașilor ardeleni, suspectate și urmărite pas cu pas, culminînd cu Memorandumul din 1892 și cu întemnițarea la Seghedin și la Vaț a susținătorilor lui. Nici satanica lege din 1907 a contelui Apponyi, de scoatere a limbii românești din școli și din glasul copiilor ce colindau pe limba părinților lor, n-a putut destrăma unitatea unui gînd: gîndul Unirii.

Atunci, în fața tuturor fărădelegilor suportate de istorie, a răsunit în fior de clopot și glas de buciom, chemarea cea mare: „Treceți batalioane române Carpații / Nădejdea e numai în noi / Sărută-ți copile, părinții și frații / S-apoi să mergem la război”. A fost atunci războiul întregirii neamului, răscolind toate durerile și umilirile rînduite pe pămîntul Ardealului. Nu se putea altfel. Incit, scria istoricul Ioan Lupăș, „pentru ca unitatea națională să se poată înfăptui avea după războaiele glorioase, atît de bogate în peripeii dramatice și după căderea tragică a lui Mihai Voievod, a trebuit să urmeze îndelungatul război al condeilor, al muncitorilor cu tiparul, al cronicarilor și al preoților cărturari, al poezilor și predicatorilor, care timp de peste 300 de ani au frămîntat necontenit sufletul neamului, accentuînd cu neîntreptură stăruință că moldovenii și muntenii și ardelenii sînt de-un neam”.

Și după îndelungatul „război al condeilor”, neascultat și neluat în seamă, a urmat războiul luptătorilor pentru întregire, al eroilor de la Mărăști și Mărășești, de la Oituz și de la Sușița, de pe Tirnave și de la Oradea, luptînd, trăind, murînd, din august 1916 pînă la săvîrșirea Unirii la 1 Decembrie 1918 la Alba Iulia. Totul intra în Cronica de la Alba Iulia. Totul trebuia pregătit. În octombrie 1918, Vasile Goldiș declara în „Românul”, din Arad: „De acum nu poate fi un popor sub tutela altuia... Ardealul se rupe de corpul Ungariei. Aceasta e și firesc. În Ardeal românii sînt în majoritate. Acest teritoriu nu poate aparține de altcineva decît de România. A trecut timpul cînd peste masele mari ale poporului a putut governa o minoritate și citeva sute de oameni privilegiați ai Ungariei au putut expropria dreptul milioanei. Acum va fi invers. De aici înainte marea majoritate a poporului se va governa pe sine însăși, va domina majoritatea. Aceasta este ordinea logică și dreaptă”. La 12 octombrie 1918, la Oradea, în casa bunului patriot dr. Aurel Lazăr, Comitetul național al ardelenilor, sub pana aceluiași Goldiș, redactează o declarație către parlamentul din Budapesta, arătînd că populația românească din Austro-Ungaria se declară independentă. Au urmat frămîntările, presiunile mari exercitate de oficialii asupra românilor, umilirile de tot felul, dar evoluția evenimentelor nu mai putea fi oprită și ele lucrau pentru Cronica de la Alba Iulia. Peste tot, la Viena, Berlin, Roma, Paris, Londra a fost cunoscută declarația de autodeterminare a românilor ardeleni. La 12 noiembrie 1918 încep tratativele de la Arad, unde și avea sediul Comitetul național român central, participînd o numeroasă delegație maghiară, în frunte cu ministrul naționalităților, dr. Jászai Oszkár, dornic să încerce „ultima” luptă, promovînd (abia acum) un „spirit democratic” și promițînd „drepturi naționale” pentru toți, care nu mai puteau fi crezute. Avea să recuncască însuși J. Oszkár, scriînd astfel, mai tirziu: „Încă înainte de tratative se putea ști că românii nu puteau fi cîștigați pentru nici un fel de compromis pe baza unității teritoriale a vechiului stat maghiar. La aceasta a contribuit

atît conștiința națională a românilor, cît și caracterul dur al relațiilor româno-maghiare”. În acele zile istorice, în acele momente de dialog posibil, care încerca să mai prelungească o aspirare nemiloasă, chemat de la Viena, Iuliu Maniu va rosti în fața delegației maghiare, acel apropos istoric (în limba celor care trebuiau să înțeleagă) „teljes elszakadást”, adică vrem „desfacerea definitivă” de Ungaria, ca o voință neclintită a întregului Ardeal românesc.

Drumul spre Alba Iulia era acum deschis. Freamătul acelor zile de dinaintea zilei celei mari, de la 1 Decembrie 1918, cuprinse întreaga suflare românească. Se făceau peste tot pregătirile pentru Alba Iulia. Consiliul național român central adresează un manifest intitulat: „Către popoarele lumii, în care arată, încă o dată, cum guvernul maghiar, ca de atîtea ori în istorie, a refuzat să țină seama de cerințele firești la o viață națională ale românilor. Cu acest gînd se convoacă Marea Adunare de la Alba Iulia, de către Ștefan Cicio Pop, președinte al C.N.R.C., și Gh. Crișan, secretar, iar în textul acestei convocări era scris: „Istoria ne cheamă la fapte. Mersul irezistibil al civilizațiunii a scos și neamul românesc din întunericul robiei la lumina conștiinței de sine. Ne-am trezit din somnul de moarte și vrem să trăim alături de celelalte națiuni ale lumii, liberi și independenți. Națiunea română din Ungaria și Transilvania vrea să-și hotărască însăși soarta sa de acum înainte”.

Între cei care aveau să scrie cu prezența lor Cronica Unirii de la Alba Iulia erau reprezentanții tuturor grupărilor și claselor sociale, din fiecare circumscripție electorală, cite 5 delegați din fiecare școală, din fiecare reuniune de cultură, reuniune a meseriașilor, din fiecare instituție socială, institute profesionale, apoi gărzi naționale din diferite localități, în fine, aveau să fie de față la mărșul eveniment oamenii sațelor, gospodarii aleși, toți, cu acel faimos mandat de participare, numit credențional, păstrînd numele delegaților și statornica lor credință în ziua mult așteptată. Cit de greu e să prindem în cuvînt credința românilor, chemați de pretutindeni la Alba Iulia. În ziarul „Drapelul” din Lugoj erau scrise aceste rînduri de neuitat: „La Alba-Iulia se va începe un nou capitol al istoriei naționale românești. Iar conținutul acestui capitol va fi dat prin vrednicia celor de față și a urmașilor noștri... Ne vom gîndi la noi, la urmașii noștri, la drepturile noastre, la libertatea noastră. Dar n-avem să ne gîndim numai la noi. N-avem să cădem în păcatele acelora de sub al căror jug scăpăm acum. Sîntem datori în aceste zile mari să ne gîndim și la cetățenii noștri de altă limbă și lege, care de aici înainte vor fi chemați să împartă cu noi binele și răul... Libertatea noastră n-are să însemne pentru ei sclavie, ci, din contră, libertate ca și pentru noi”. Iată crezul adînc umanist al celor ce se îndreptau spre Alba Iulia.

În Cronica Unirii de la Alba Iulia au intrat și acele semnături de suflet din credenționalele tuturor sațelor românești, adunate, ca un vuiet de furtună, de la sat la sat, ca pentru o împlinire a vremii. Ce putere ar mai fi putut trece peste ele? În ziarul „Adevărul” al Partidului Social Democrat Român din Ungaria, prezentat de Tiron Albani, Ion Flueraș, Enea Grapini, Iosif Jumanca, Bazilîu Surdu, Petru Borzescu și mulți alții, se arăta că jugul robiei naționale va fi înlăturat. N-a fost suflare românească care să nu fie prinsă de puterea momentului. Și în acel moment de mare înălțare națională, spre sfîrșitul lunii noiembrie, cînd toate privirile erau atîntite spre Alba Iulia, a intervenit, încă o dată, o nouă proclamație adresată de guvernul ungar către națiunile nemaghiare, ca ele să rămîna sub stăpînirea de pînă atunci. „Nu mai credem, căci nu mai putem; ar fi să renunțăm la ultimul efort al salvării noastre: la mintea românului cea de pe urmă”. A fost, parcă, răzbunarea tuturor celor de dinainte, de la Mihai Viteazul, ucis mișelește, la Horea, cel spintecat de iureșul roșii, la Iancu, cel mințit și înșelat de împăratul. Urmășii lor, la 1 Decembrie 1918, au înfruntat pericole de nedescris, căci stăpînirea străină în Ardeal era încă în putere. Trenurile erau pline. Gloanțele suierau și prăvăleau geamurile trenurilor. Pe acoperișu-

rile acestor trenuri, oameni de pretutindeni erau loviți de aceleași gloanțe ucigăse. Se cînta, ca la un început de lume nouă, întremătorul „Deșteaptă-te române”, apoi „Ardealul ne cheamă”, „Pe al nostru steag”, „Trecem batalioane” și multe altele. Pe cîmpia unde s-a hotărît la 1 Decembrie 1918, la Alba Iulia, Unirea Ardealului cu România, erau de față peste 100 000 de români. Erau acolo fruntașii mișcărilor noastre naționale ca Gheorghe Pop de Băsești, Ștefan Cicio Pop, Vasile Goldiș, Iuliu Maniu, Alex. Vaida-Voievod, Aurel Lazăr, Ioan Suciu, Caius Brediceanu, Silviu Dragomir, dr. Victor Deleu, Ionel Pop și mulți alții. De mai ales, erau de față între cei 1 220 de delegați din țară, oamenii de la margine de hotar etnic, cei de la Carei, de la Piscari, din ținutul Sătmăruului, din Bihor și de pe Someș, bătrîni și tineri, săteni și preoți ai sațelor, din tot văzduhul românesc. Iar cînd Vasile Goldiș a citit rezoluția Marii Adunări de la Alba Iulia, propusă la vot pentru toți cei prezenți de către Gh. Pop de Băsești, multimea a consfințit pentru vece Unirea cu țara-mamă a Ardealului. Clopotele tuturor bisericilor românești din același înlăcrimat Ardeal au dus în patru zări de lume marea veste. S-au depus jurămîntele. S-a format Marele Sfat Național. Consiliul Dirigent, care urmau să împuternicească pe românii din toate ținuturile să-și formeze administrație proprie, românească. Și toate acțiunile ce urmau aveau să mai ceară jertfe, sacrificii, rezistență.

Așa s-a scris Cronica Unirii de la Alba Iulia, în care vorbește Ardealul tuturor veacurilor de istorie națională.

Măreția paginilor scrise în această cronică constă și în aceea că ea nu s-a născut din exclusivismul dur față de alte naționalități, ci recunoscîndu-le firescul drept la viața națională. Sașii, secuii, maghiarii clarvăzători au înțeles că sint chemați de marele moment al Unirii. S-a format Consiliul Național Săsesc, la Mediaș, care, împreună cu sașii ardeleni au aderat la hotărîrile de la Alba Iulia. Ziarul maghiar „Kolozsvári Hirlap” scria: „Față de cele întîmplate la Alba Iulia și față de tot ce se va întîmpla ca urmare a hotărîrilor luate acolo, noi avem o singură sarcină: să întîmpinăm evenimentele cu toată încrederea în declarațiile conducătorilor români”. Simțul realităților sociale se impunea, și nu trebuie uitat acest lucru. Nu trebuie uitat nici faptul că au rămas și conștiințe întunecate de o istorie nedreaptă, care considerau Unirea de la 1 Decembrie 1918 ca „nejustă”, ca ducînd la un „stat prin silă”, făurit în „ore de plumb”, uitînd tocmai lecția neîndurătoare a istoriei care nu iartă pe cei ce nu vreau s-o privească în față. Uitînd că ultimul jandarm al vechii stăpîniri, zisă dualistă, era pregătit pentru dezbinare și ca agent al deznaționalizării. Că deznaționalizarea forțată a localităților, a sufletelor, a numelor de oameni, a legilor păstrate, pînă la politica de colonizare a străvechilor teritorii românești, de centru și de margine, avea să ducă, întocmai ca și cursul firesc al apelor, la o altă izbîndă, potrivnică tuturor dezbinărilor de mai sus, izbînda libertății și dreptății naționale.

În Cronica de la Alba Iulia vorbește Ardealul, îndureratul Ardeal. Iar despre zilele de atunci să-i dăm glas cronicarului, aceluia cronicar care însemna, pe pagini neuitate, trecerea Carpaților pentru a doua oară, de către armata română, sub conducerea generalului Prezan. Iar despre sosirea celor mulți care aveau să intre în Cronica Unirii de la Alba Iulia scrie același cronicar: „Trenuri supraîncărcate cu popor se îndreptau spre Alba Iulia, și care și sănii întovărășite de mii și mii de călăreți își tăiau drum greu înspre Cetatea marelui Voievod. Călăreții cu mindri cai împodobiți cu tricolar treceau falnic pe dinaintea noastră, lăsîndu-ne impresia eroilor din poveștile neamului nostru. Bătrîni cu plete căruntite vărsau lacrimi de bucurie... și-n rînduri, rînduri se cînta mereu, iar la auzul cuvintelor: „murim mai bine-n luptă, cu gloria străbună”, minile tuturor s-au ridicat în sus, ca și cînd ar fi depus un jurămînt solemn”.

Așa s-a scris Cronica Unirii Celei Mari și de totdeauna, de la Alba Iulia, la 1 Decembrie 1918, în măreția și neuitata zi.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Festivalul Spectacolelor
de Teatru pentru Tineret

Ediția a III-a, Tirgu Mureș, noiembrie 1982

— Insemnări aparte pe marginea festivalului —

Intenționat am scris în subtitlu „insemnări aparte”, pentru că Festivalul spectacolelor de teatru pentru tineret, ediția a III-a, desfășurat între 22-28 noiembrie la Tirgu Mureș a fost din mai multe puncte de vedere „aparte”, el abătându-se de la regula obișnuită a desfășurării festivalurilor teatrale din țara noastră. Poate ar fi totuși bine să încep cu ceea ce nu e fost nici de data aceasta aparte, cu ceea ce reprezintă, în esență, menirea acestui eveniment cultural de amploare națională.

Intr-adevăr, acest recital teatral de 6 zile, organizat de către Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Consiliul Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România, al cărui loc de desfășurare a fost fixat — după cele două ediții anterioare, desfășurate la Costinești — la Tirgu Mureș (opțiunea dovedindu-se a fi deosebit de potrivită) merită atenția și respectul întregii țări. După cum spuneam, opțiunea s-a dovedit a fi îndreptățită, pentru că festivalul a fost organizat de pe litoral într-un centru universitar și de cultură în care funcționează o serie de instituții de cultură, reviste de cultură și literare apreciate pretutindeni în țară, într-un oraș care beneficiază de o industrie modernă în cadrul căreia muncesc zeci de mii de tineri exigenți, conștienți de rolul și destinul lor.

Iată deci că am trăit și clipa în care primitorul meu oraș, de care sint atât de legat sufletește, a intrat (sau a fost avansat) în rindul orașelor care găzduiesc festivaluri teatrale. Mulțumiri deci conducerii U.T.C.-ului și tuturor factorilor care au contribuit la organizarea festivalului. Scriind aceste cuvinte, sint ferm convins că o fac în numele zecilor de mii de amatori de teatru — români, maghiari, germani și de alte naționalități — tirgureni. Pentru că a fost pentru noi o bucurie să constatăm că orașul celor doi Bolyai și al lui Al. Papiu Ilarian — azi un adevărat cămin al frăției, al respectului reciproc, al dragostei și deplinei egalități în drepturi — a primit cu bucurie deschise toate formațiile participante la festival. Cu deosebire bucurie ne-a fost dat să constatăm că publicul acestui plăcut și primitor oraș simte o mare nevoie de artă teatrală nouă, ține foarte mult la evenimentele de ordin artistic pe care i le furnizează scena. Nu exagerăm patriotismului local, ci mindria patriotică sinceră — iată ce mă determină ca, scriind despre acest festival, să aduc înaintea de toate omagiul meu caldului public tirgurean, acestor spectatori excepționali, entuziaști până peste poate, care au umplut până la refuz — de două, trei sau chiar patru ori pe zi — săliile în care s-au desfășurat spectacolele, transformând fiecare spectacol într-un adevărat eveniment, aplaudându-l în picioare, minute-n șir pe amatori și profesioniști deopotrivă.

Un asemenea public merită oricând asemenea festivaluri. Este de datorita noastră, a tuturor, să satisfacem de fiecare dată exigențele unui asemenea public, unei asemenea comunități de suflet. Pentru că acest public — asemenea publicului de teatru din toate localitățile țării — reprezintă acea masă de oameni de tip nou care, ca o consecință a imenselor energii creatoare descăturate de către Festivalul național „Cântarea României”, de politica culturală revoluționară a partidului nostru, a devenit factorul principal de evaluare conștientă, obiectivă, a tot ce noi, scriitorii și oamenii de cultură, creăm în domeniile literaturii și artelor. În ceea ce mă privește, sint intrinsec de acord și sprijin propunerea formulată de către unii dintre participanții la coloquiul „Valențe educative în dramaturgia și arta spectacolului de teatru pentru și despre tineret”, inclus în programul festivalului, și anume ca pe viitor „Festivalul spectacolelor de teatru pentru tineret”, cu o periodicitate de doi ani, să fie organizat întotdeauna la Tirgu Mureș. Să transformăm frumosul nostru oraș de pe Mureș într-un autentic centru activ al teatrului pentru tineret, al tuturor celor implicați în acest domeniu al dramaturgiei noastre naționale.

Care au fost deci aspectele pozitive ale acestui festival? O continuă îmbogățire și diversificare a modalităților scenice la nivelul teatrului de amatori. Faptul că Festivalul național „Cântarea României” a contribuit într-un mod decisiv la desătușarea energilor creatoare ale colectivelor teatrale din întreprinderi, fabrici, șantiere,

instituții sau camine culturale de la sate. Faptul că opțiunile scenice din ce în ce mai dificile, ținuta ideatică și estetică a acestora sint tot atâtea dovezi grăitoare ale colaborării fructuoase care există între colectivele de teatru de amatori și profesioniști. Iată și câteva exemple luate chiar de la acest festival: spectacolul Teatrului Muncitoresc al Combinatului chimic din Tîrnăveni, cu piesa „Transmitem în direct” de Tudor Popescu, în excepționala regie a lui Traian Costea, tinăr actor de la Teatrul Național din Tirgu Mureș. Acest spectacol de mare succes este și o dovadă concludentă a modului în care poate fi armonizată activitatea unui actor profesionist cu cea a unui teatru de amatori, a modului în care se poate impune un autentic talent scenic profesionist în condițiile unui teatru muncitoresc, a modului în care se poate impune talentul de regizor, disimulat până acum, al unui actor de profesie; în sfîrșit, o dovadă concludentă a nivelului ideatic și artistic la care poate ajunge un colectiv de teatru muncitoresc dacă beneficiază de îndrumarea de rigoare. Printre altele — și acesta este incontestabil un rezultat — palpabil — acest festival a contribuit și la impunerea unui regizor autentic, în persoana actorului Traian Costea, rezultat cu atât mai meritoriu dacă ne gândim că Teatrul Național din Tirgu Mureș, care suferă cam demult de o penurie de regizori, ar fi trebuit cam demulșor să-l arunce „în arenă”. Sau: iată o altă piesă a lui Tudor Popescu, „Filosofia e sublimă, filosofii nu”, în atractiva și deosebit de spirituală interpretare a Grupului de teatru politic „Satyricon” al Comitetului județean Cluj al U.T.C. Cîtă ardore, cîte întorsături scenice imprevizibile, ce bogăție de imagini simbolice și metaforice! — sint sigur că există multe teatre profesioniști care ar putea fi mindre de imaginația și scriptoriarea fanteziei scenice de care au dat dovadă tinerii actori amatori din Cluj.

De vreme ce tot am amintit în două rânduri numele lui Tudor Popescu, mi se pare importantă precizarea că acest festival a contribuit — prin două excepționale spectacole de amatori — și la promovarea în prim plan a numelui lui Tudor Popescu. Am avut astfel șansa să ne întâlnim cu textul savuros al unui autentic autor de comedii, în cea mai aleasă descendență a tradiției lui I.L. Caragiale. Cu un scriitor original, autentic, al cărui nume se impune a fi rostit pe viitor cu mai mult respect de către critica de specialitate.

Argumente în plus ale acelei plenitudini la care a ajuns teatrul nostru de amatori au fost și „O șansa pentru fiecare” de Radu F. Alexandru, în interpretarea Teatrului tineretului al Casei de cultură a științei și tehnicii pentru tineret Tulcea (angajat, educativ) și „Avantajul liftului asupra scării” de Iulian Margu, susținut cu succes de Teatrul tineretului de pe lângă Casa de cultură a științei și tehnicii pentru tineret din Rîmnicu Vilcea. Festivalul a demonstrat și diversitatea și profunzimea efortului de creație drama-

(Continuare în pag. 12)

HAJDU GYÖZÖ ■

Mircea Sântimbreanu:

Lecția lecțiilor

Am predat la catedră timp de aproape două decenii istoria. Mii de ore, de lecții. Ca toți colegii, adică îndrîjindu-mă să fixez în memoria elevilor evenimente, cronologii, fapte și procese, personalități etc. știind prea bine în fond că toate acestea nu sint altceva decît materia primă pentru o altă lecție, lecția lecțiilor, pe care de fapt nici n-o mai verifică dascălul, ci viața. Amănunțele se cern, ele se topesc în argumente, acestea în sensuri și pînă la urmă în dispoziția univocă a istoriei. Pușmî dintre noi mai știu ce a fost pe Cîmpia Dreptății, cînd a fost lupta de la Rovine, cine au fost tribunii lui Iancu. Ceea ce însă nimeni nu va mai ignora vreodată este că sub geana istoriei alcătuită dintr-o multitudine de familii, rînd pe rînd moștenitori și cititori, rînd pe rînd nepoți și strămoși. Există peste veacuri o contemporaneitate a vîrstarelor aceleiași popor și simțămîntul apartenenței la același trunchi sălășuieste de nesters în inima fiecăruia. De aici solidaritatea, statornicia telurilor, mindria, imboldul de a duce mai departe și de a înalta, cu jertfe la nevoie, nepieritoarea ființă a patriei. În această privință nu există nonadîm sau hatîr. Omul care rupe acest pact sacru este un renegeat și de fapt această legătură nici nu poate fi desfăcută decît prin dezumanizare și scufundare în sciinăvie. Fiecare faptă se aflundă în trecut, se asază în hronicul zilei de ieri, devine lespeze și treaptă pentru noi înfăptuiri. ISTORIE. Și mi se pare mai limpede ca lumina zilei că și sediul acestei materii nu e un manual sau altul, sau un caiet de conspecte, printre altele, ci în primul rînd inima fiecărui, patima lucidă pentru tezaurul moștenit și pentru generațiile moștenitoare. În tinerețe și vîgerea inimii fiecărui sălășuieste nu doar străbunii, ci și convingerea că tu însuși, orice ai face, te-ai și înscris printre ei. Orice ai face? Da, căci vai de acei orfani de patrie, copii de suflet ai tuturor conjuncturilor, cărora explierea le arde pe frunte amara deviză a aceluși bei venetic, pripăsit pe plaiurile noastre și pe al cărui pumnal era scrijelit lamentul: „Ci nu rămîne în urma noastră decît aventură.” Perfectă definiție a irorii unui aventurier ce și-a jucat viața doar pe cartea căpătuielii! Și, dimpotrivă, cîte nu se pot tălmăci în tot ce ne inconjoară, din actul îndrăgănit al celui legal de sufletul unic al poporului său? Basme,

(Continuare în pag. 14)

A doua carte cu prieteni

Ca o scuturare
de iasomie

Doamna Ștefana Velisar s-a ivit pe lume ca să nascocoască, prin filiera prudenței și în extazul primăveii, creanga de cais cu care Ionel Teodoreanu urma să deseneze chipul și exaltarea unei jumătăți de veac rămasă cu ochii pierduți în fîntina dintre brăzi și pierzîndu-se pe sine în două războaie mondiale. Doamna Velisar vine dintr-o istorie sau, poate, dintr-o melancolie cu timplă de biserică, cîlcînd pe mormurul din icburii strînit de clopote sunînd vecernia la Văratec, Agapia și Neamț. Trece, făcută, printre oameni ca o scuturare de iasomie, dinspre scufundarea în aur a Moldovei către ceasul cînd se deschid maslinii, atînsi de suflarea mării calde, ca să primească, pe muntele Athos, spovedanii din sihăstriile crepusculare de pe Ceahlău, toate făcute cu pași mărunți, în clinchet de struguri roșii de magnolia și struguri negri de iederă care, la prima ninsoare din an, iau forma inspirată a vestitorilor de colinde.

Am cunoscut-o la Mogoșoaia, unde logosul cîmpiei și martorul nemuririi e salcîmul, făptura de care se scarpină caii, vitele și Timpul. Inima și închipirile mele o asimilasera de mult familiei marilor clasici lîngă care trăise și paginilor rituale pe care aceștia ni le-au dăruit: Ibrăileanu, Sadoveanu, Istrati, Păstorel și Ionel Teodoreanu, Mihai Codreanu, Topiceanu. Doamna Lily, nume de altă care-i vine, pe semne, de la insulele de liliac fîlcînd în topazele lunii aprilie din cuprinsul Iașilor, negocia, redescoperind amintirea celor de la masa umbrelor, cartea neamului nostru și cartea lumii. Totul, în lumina unui mînunchi de violete, cules și împletit cu degete rînite de prea multă dragoste răpîită de moarte, din brazele prîntesei Martha. Eram la Mogoșoaia, dar sufletul ei se afla în eternă unire cu Moldova, cu mîntii Neamțului și lumina lor de miere albă și mai cu seamă cu Ursul avînd canon să nu se mai întorcă niciodată Acasă. Cîtă vreme a rămas între zidurile palatului Mogoșoaia, cel cu coapsa bătută de grindina cîrșelor, cu fereastra odăii înclinată spre un rug de viață exotică și spre pietrele, toate reproducînd sărutul lui Brăncuși, ca semn de hotăr al Universului, doamna Lily a fost arborele cel mai rezistent al livezii, visul și corola lui întoarsă hipnotic spre trecutul vast, timpit întreg în legendă, poezie patriarhă, amvon bîntuit de lună, toina firii și mărgăritarul anotimpurilor românești.

...Totul se alege în duh. Așa se iscă frumusețea, a sopțit Pămîntul, cu freamăt lung. Și m-am deșteptat. Sunau clopotele și toaca imi ciocănea în piept. Se făcea ziuă. O zi scurtă de-a noastră. Am sărit să deschid o fereastră. Luceafărul se topca în cel mai mirat și sfînt albastru. Ceaja acoperea încă valea și se zăbea ca o pleoapă.

Eram îmbrăcată în vis.
Cu greu mă dezmeticeam.
Înginam în neștire:
Umbră și vis...
Viață... moarte... zile...
file albe de scris, file...

În retirea zărilor, cînd s-a stîns noiembrie și se apropie, pe osii de ger, decembrie al zăpezilor, boltindu-se peste pridvoare și fundacuri, simt urcînd în mine, ca o nădejde de fericire, trei zile de Crăciun petrecute într-o veche domnie, la Iași, iar pentru că știu c-o să-mi fie mereu dor de ele și n-o să le ajung vreodată decît dintr-un prea mare noroc, mi se nmoaie vocea și imi cade-n palmă, și palma mea vorbește scriind: la mulți ani, doamnă Ștefana Velisar Teodoreanu, apoi atîrnă o ramură de cais la fereastra așteptării de pe Ulița copilăriei, adică sub chipul neuitării. Săru' mina.

FANUȘ NEAGU ■

Noua frontieră a sufletului uman

Un hidalgozaur

De multă vreme nu mi-a mai fost atîta dor de un poet cum este acum Anghel Dumbrăveanu. Mi-e dor de el ca de o eră apusă a tinereților mele, pe cînd el era un hidalgo și eu o moară de vînt, pe cînd el era un brutozaur și eu o eră mezozotică. E adevărat că imi mai alin dorul recitîndu-i elegante versuri și iarăși este adevărat că mi s-a mai alinat simțirea citîndu-i cu admirație varianta engleză a poemelor lui. E o minune că i-a apărut o ediție în engleză unui poet ca Anghel Dumbrăveanu, o minune într-adevăr minunată, la care ar trebui să aspire orice poet de seamă al nostru.

Ceea ce impune în asta poeziei lui Anghel Dumbrăveanu este geometria desăvîrșită a stilului, tandrețea afectivă ridicată la mărfație. Poetul, el însuși aidoma versurilor lui, un coleg

desăvîrșit, un fremătător, un generos, un neconștient, căci, adeseori l-am surprins în Străinezia ori acasă, în loc să vorbească de sine însuși, elogiînd literatura generației lui și literatura română în genere.

Ambasador perfect al poeziei, propria lui poezie este o ambasadă. Vin păsările, bunăoară vulturii, bunăoară cotofenele, bunăoară porumbeii, bunăoară gîștele sălbatice, și ceară viză versurilor lui de intrare în limba română. Ce dacă locuiește la Timișoara! E clar că inima mea are o Timișoară a ei. Uneori, răsfoindu-i cărțile, parcă stau de vorbă chiar cu el. Alteori, cînd stau de vorbă cu el, parcă îi citesc cărțile.

Mi-e dor de tine, don Angelos!

NICHITA STĂNESCU ■

Elegii și „danțuri bufe“

Ceea ce frapază în întreaga creație a lui D.R. Popescu este unitatea stilistică, universul constituit spontan, încă de la primele scrieri, circumseris ferm între două extreme: realitatea (documentul) și ceea ce s-ar putea numi realitate a ochiului așadar realitate subiectivizată, rezultată dintr-un proces asemănător cu acela al prelucrării fotografice a imaginii (vezi și prezența obsedantă a fotografului în cărțile sale). Relativizată de asimilarea ambelor unghiuri de vedere conștiința realului are la D.R. Popescu o configurație specială, colorată specific de atribuțiile candorii, ale instinctului spectacular, ale unui scepticism buf, dublat de un optimism funciar. Este ceea ce găsim și în ultimul său volum — Cîinele de fosfor, Ed. Cartea Românească, 1982, versuri.

Nota dominantă este aici o anume **cenzură sentimentală**, îmbrăcînd cel mai adesea forma ironiei lipsite de asperități și care îl apropie pe poetul D.R. Popescu de spiritul poeziei lui Marin Sorescu. Iată de pildă acest 11 iulie 1980, autoportret final care se instituie cu timiditate drept cheia întregului volum: „Bărbat de patruzeci și cinci de ani / Cu o ușoară chelie în virful capului / Și cu un început superficial de burtă / Funcționar / Iubit de fotbal și de șah / Caut trei flori de măcieș / Pierdute în vagonul personalului 402 / Plecat acum patru mii de ani / Din cetatea eternă a iepurilor albi“. Aici, căutarea nu este înfrigurată, neliniștită, ofensivă, ci este mai degrabă o mișcare de identificare, o nevoie de regăsire în exterior a valorilor interioare ale purității: floarea de măcieș, iepurii albi. Sentimentul relativității valorilor cardinale este acceptat cu seninătate, ca un adevăr matematic: „Intr-o oglindire prismatică / Nu încapă nici o matematică. / Totul se multiplică, / după cum soarele pe cer se mișcă / Adevărul e o moriscă“, iar **teama de moarte** este mai mult mimată (Gol de aer), lipsește strigătul panicat, instinctual, lăsînd loc în schimb discursului evasi-testamentar, în ton de witz și parodie romantică la Eminescu: „Cînd nu voi mai putea / Da cu flit / Cînd nu voi mai putea / Scuipe / Muștele (...) / Acoperiți-mă cu o / Prelată gudronată / Și trimiteti-mă / Colet / Prietenilor noștri / Viermii pămîntului.“ Totuși motivul morții părăsește cîteodată la adăpostul obiectivării registru buf, pentru tonul grav elegiac, amintind atmosfera unora din poemele lui Ion Barbu. Iată un alt fel de In memoriam: „In ochii trîști, rugători, ai cătelului / Se vede ireparabilul / Moartea a intrat în el ca într-o cuscă / Și-l mușcă încet, îl mușcă. / Se clatină pe picioare, / E uimit, / Ca un rege se stînge / Ca un Cristos răstignit“. (Nici măcar nu avea nume) și iată o replică suavă, cu nuanțe vag argheziene, la După meci: „Te-ai întors în frig, Mit / Astă-noapte, / Cu sînge la gură și otrăvit / Cu blana ta albă și neagră / Care-n fa'a morții n-ți a slujit.“ (Mit, cel care n-a văzut niciodată zăpada). Ca și la Marin Sorescu, meditația în limitele metafizicului este dublată de o permanentă autoironie, de luarea peste picior, de sfiala verbalizării acestor zone: „Asinul și-a pierdut o copită / În pădurea de frasină tăiată / (...) / Elisei și-a pierdut amintirile Pavel Poereacă mințile / Și-i cu liru-lirurile, / Unii își pierd începutul, iubirile. / Doamne, de ne-am pierde sfîrșitul / Tarba-ncovoată de vînt, cositul.“ (Asinul, libelula etc.). Aceași spaimă de tonuri solenne face dintr-o poezie de dragoste, de pildă, o parodie de romanț minulesciană: „Iubito, vino să ne nîmbăm ne lingă abator / În cimitir e prea romantic... / (Filimona).

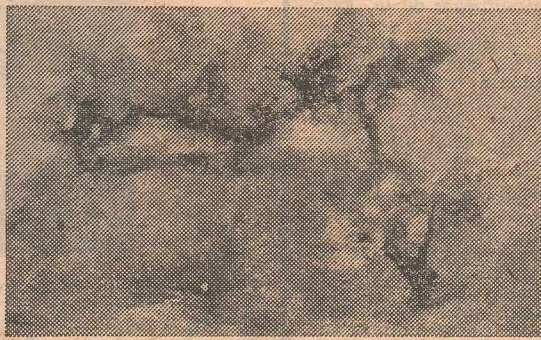
Acea realitate a ochiului de care vorbeam mai sus își rezervă însă un teritoriu inepuizabil, în care discursul poetic se eliberează de sub imperiul autocenzurii, înregistrînd cu voluptate de fotoreporter-artist scene și personaje (Ludovic al II-lea, Leopold, Vasile, Pavel, Luiza, Balada), întâmplări și situații (Balon verde, Nelu, porumbelu mamei, Conflicte, Destin, Luntrea, Pălăria, Frederic), alcătuiind parcă un fel de fișe pentru un eventual roman. Ludicul și gesticulația grotescă, de scenerie cu marionete și „danțuri bufe“ se învecinează cu suave acalmii elegiace: „Și umiliția mă îmbracă / În haina ei de clovn pudrat / Altarul luminos se stînge / În ochiul meu întîrziat“ (O istorie).

O poezie care-și face din relativ și relativizare legea absolută, ilustrînd un secol al absolutei relativități.

TANIA RADU ■

Singurătate fără iertare

Aparent diversă, cu poeme dedicate satului natal, copilăriei, mamei, interioarelor apăsătoare, orașelor lipsite de vegetație etc., prima carte de poezie a Ioanei Proca (în rîndul lumii, Serisul românesc 1982) vine să dezvăluie o stare poetică unitară, cea a unei singurătăți fără iertare, cum însăși poeta se definește în poemul cu același titlu: „Nu știu nici cine e, nici cine moare / Mă simt ca o fîntînă de cîmpie / În care cîmpîria mai sîșie / Singurătatea mea fără iertare // Mă duc în jos, echilibrez furtuna / Sînt zvîrcolirea pașilor din jar / Din piatră ochii mei de negru pur / Desperechează, nu știu ce, intruna /... / Răcoarea din adîncuri fie-mi casă / Și cenușul nopții o picare / Singurătatea mea fără iertare / Mă-nțore la tine, ești mereu frumoasă“. Chiar și atunci cînd, cu minuție de prozator, face un fel de inventar al obiectelor dintr-un interior de casă, întregul poemului **Obiecte trunchiate** se subordonează aceleiași singurătăți fără de iertare: „Iubite, în casa noastră lucrurile au rămas aceleași / Numai că din întîmplare am observat /... / din întîmplare zie, pur și simplu / am văzut cum toate sînt trunchiate /... / Să fi uitat oare, că ele, lucrurile / au și ceva din mine / trunchiată la rîndul meu?“ Dar acest punct de plecare și de dezbateră, această stare poetică a unei singurătăți care, prin particularizarea „fără iertare“, aduce un aer de taină, ceva din misterul și stranietatea unei fîntîni

de cîmpie (motiv sau element de decor și de referință foarte des întîlnit în poezia Ioanei Proca) atinge zona marilor rostiri cu precădere în poemele de dragoste din care, pentru reușita lor, cităm cîteva titluri: **Al cui e rîndul? Tăcere, Cîntecul ninsorii, Măr întunecat, Blestem de fată mare, Să scriu, Scări opuse, Suflet vinat, Rugii, Cădere în uitare**. Ne-au surprins plăcut în aceste poeme nu doar calitatea și precizia unor metafore. („Eu știu că poți să mă amii sfîrșitul / Din nopțile de sticlă și de ger /... / Odaia mea, pustiu de pe urmă / Ca un cocș decapitat se zbate“ sau „Ți-ai spune că sînt tristă și mi-e bine / Ți-ai spune că sfîrșitul nu m-ajută / Ți-ai spune despre tot ce ne mai ține / dar uită-te la mine că sînt mută“ sau „Să nu te miri că te aștept / Învăț un joc fără durată / Bolborosesc ninsori sub roată / Cînd nu mai poți să fii atent /... / Mai vino prea-iubite domn / Și bandajează-mi triste rîni / Apleacă-te încet și dă-mi / Un ceas de pace și de somn“ sau „Și mărul ne e dat să-l rupem / Ne-am prins de el cu buze coapte / Pîndiți de mormurul vîntorii / Prin cearcăn des cu porți de noapte /... / Și ne iubim incendiați / De spasmlu cerului cuminte / O, măr întunecat, cuprînde / În sfera ta două cuvînte“), ci și curajul mărturisirii unor dureri care, ca rîni ascunse ale sufletului, nu se prea arată în văzul lumii. Sau, dacă sînt arătate, punerea lor în pagină se face, de obicei, cu o sofisticată arhitectură, astfel încît, pînă la urmă, nu mai contează ce anume se spune, ci felul în care se spune. Dealtfel poemele, și nu numai cele de dragoste, ale Ioanei Proca ne-au surprins și ne-au incîntat tocmai prin necăutarea unor savante rostiri, prin menținerea lor, ca întreg, în cadrul unor curate și limpezi destăinuirii, calitate pe care nu prea o putem regăsi în multe alte cărți de poezie. Din acest punct de vedere, pentru sinceritatea și căldura confesiunii, dar și pentru reușitele ei în planul expresiei poetice, prima carte de poezie a Ioanei Proca anunță o voce care, sintem siguri, se va adăuga cu un timbru personal și distinct în contextul poeziei noastre feminine.

VICTOR NIȚĂ ■

Reîntoarcerea la mituri

Energica poezie juvenilă a lui Ion Brad („Cu sufletul deschis“, 1964), ca și aceea matură, reverberată în „Fîntîni și stele“ (1965), cîntînd în „Orga de mestecenii“ (1970), s-a clasicizat pas cu pas însă simțitor în „Cartea zodiilor“ (Editura Eminescu, 1982) care este, în ultima analiză, și un rezumat al formulilor stilistice îmbrățișate și pînă acum de poet. El este aci un versibrist care știe să calculeze bine efectul liric p_venit din oratoria colocvială, aci un cultivator de versificație tradițională adaptată ireproșabil, un „folcloric“ care poate închipui un „blestem“ în cel mai pur gust poporan. Însă pretutîndeni răsună acum o lirică de formulă clasicistă, interogativă, cu retorsiuni alegorice, un compus aproape copleșit de reflexivitate, unde materia poeziei argheziene și-a făcut loc definitiv. La un poet transilvănean cum este Ion Brad „arghezianismul“ pare a crește inexplicabil căci spiritul liric ardelenesc e mai degrabă înclinat către un activism teluric, de felul lui Aron Cotruș ori M. Beniuc, ori către o sublimare oraculară sau metafizică în gustul Lucian Blaga ori Octavian Goga. Ceva d'n Goga se poate detecta aici, prin cite o înfiorată evocare a copilăriei sau în accesul de tristete, specific dezrădăcinării „tărănești“. Însă umbra lirică a lui Tudor Arghezi este detectabilă la tot pasul, în acest comentariu la mitologia elină: „Mă-nfrunt cu noaptea care toțiși vine / Ca o pădure neagră de destine / Un cîntec-singuratic mă pătrunde / Suind înmiresmat de nu știu unde / O liniște-a neliniștii ce sapă / În trupul meu un leagăn o'i o groapă. / Pe cine leagă? În mormint pe cine? / Pădurea umbrelor se zbate-n mine“ („Polifem“) sau într-un „sacrificiu“: „Departate țarm de fa-mec / Mi-e țara. Cum să trec / Cînd zîmbetul ogînzii / E doar perfid inec? / Și vine spectrul tinăr / Al truoului ucis / Să-mi ceară iar o moarte / Și-un val de singe-n vis.“

Poetul cîntă acum „labirintica, dubla secure“ care desparte sufletul de trup, singurătatea cîntătoare tulburată numai de delfini, observă mai acut și cu un sentiment mai iute pricepător fenomenele universale, părelnicile omului, ale vremii, îndepărtarea spiritului de natură înclinat esteticeste și mai des să proiecteze în simbol ceea ce i se pare că ar avea, din imediat, durabilitate morală. Argheziană e, sub raportul biologic, lirica maturității virile presimțitoare de senectute.

Sub acest cer sufletesc inseninat însă rece, valorile se stabilesc într-o armonie pe care sentimentele întîmplătoare nu o mai pot tulbura. Acela care altădată evoca mișcarea spectaculoasă a anotimpurilor, micul fapt divers, evenimentele energice apte să producă modificări în umanitate, se reîntoarce la miturile luminoase, la simetriile grecești, la simțămintele inatacabile generate de țară, de patrie, de o „Mumă“ originară. Poetul vorbește acum, și nu doar din rațiuni biografice, de Icar, de Perseu, de Polifem, de Bizanț, de Iona, de Pantocrator, de Troia, de Ulise, de Parce și de Moira. Și nu numai atît, intrucît clasicismul lui nu este pur decorativ ci cosubstanțial unei vîrste sufletesti noi care stînge în eul liric tot ceea ce provoacă o criză, o nelămurită ceață în gînd; el ar voi să afle nu explicații ci soluții definitive. Poezia „poetului“, rozăia despre „poezie“ nu se ivesc în altfel de condiții, ele sînt indicii clasiciste sigure și apar atunci cînd intelectul se află la un prag de „norme“, vîdînd un proces de clarificare spirituală.

Atracția pentru „normativ“ nu este însă totuna cu clasicismul stilistic propriu-zis și în acest moment lirica lui Ion Brad este stăpînită de o redunță pozitivă, de un mic cult al perifrizei. Poeziile lui au un număr mic de intuiții lirice directe și atunci cînd acestea apar ele sînt multiplicare de păduri de perifraze care acestea dau în realitate carnație lirică. Dezvoltînd o asemenea tehnică, nu fără interes estetic, poetul ar da, paradoxal, o tot mai eliptică literatură, apropiată de simpla definiție visătoare, un soi de poeme într-un vers așa cum făcuse, cu virtuozitate, și Ion Pillat. Astfel de fulgurații, denumite de Ion Brad „vîitoare poeme“, sînt și în „Cartea zodiilor“, o poezie aforistică aci aridă și emoționant-didactică, aci mustind de imaginație; poetul a văzut, așadar, bine virtualitățile creației lui de acum.

ARTUR SILVESTRI ■

CAP LIMPEDE

Jocuri secunde, jocuri prime

Un medic stomatolog din Focșani, Alexandru Taban, cu un nume bun în specialitate, încearcă, de un timp încoace, să clarifice, să-și fa-

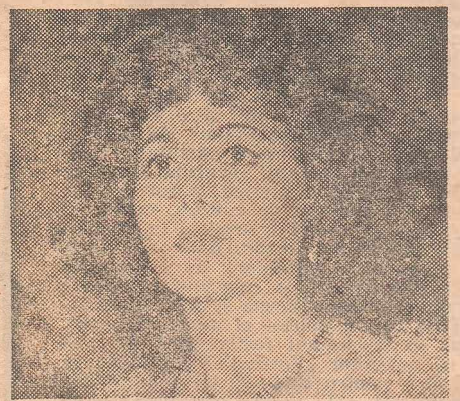
ca un nume și ca sculptor. Cazul medicului-artist nu-i rar, nici la noi, nici în lume și el se explică atît cu nevoia omului cult de a fi, la rîndu-i, creator, cit și cu

nevoia de puritate și armonie, ce-o traiesc îndelung și oamenii unor profesii mereu tensionate, cu griji cardinale. Am auzit pe mulți medici explicînd pasiunea lor pentru pictură, scris sau muzică astfel: creația artistică vine spre echilibrarea unei existențe cu grave responsabilități. Fapt este însă că acest „altceva“, acest „joc secund“ tinde să capete, cu vremea, toate datele jocului prim. Alexandru Taban se găsește, ca sculptor, într-un început de drum, deși coplește și însoaceză lemnul de cîțiva ani, dar un început cu destule promisiuni de calitate. Medicul focșănean are o frumoasă înflegere a problemelor spațiului; o anume înzestrare la ce e cosmică asigură sculpturilor sale o zvelțețe plină de poezie, o mișcare către înalt îndrăzneată. Este interesant că mulți artiști amatori încep prin a da artă abstractă, nu figurativă, nu mai că un abstract ușor

descifrabil. Ei caută, mai bine-zis, sămînta poetică a realului și nu imitația. Dacă în ce privește meșteșugul, sculpturile lui Alexandru Taban — croite de regulă în lemn alb și moale, în lemn de tei sau plop — au de așteptat ani de muncă și învățatură, în privința direcției unde s-ar putea manifesta meșteșugul, chestiunea e limpede: Alexandru Taban nu este neapărat un portretist, nici ambițiosul unor compoziții monumentale. Talentul lui se vedește ales în lucrări ce țin să facă sensibile unele concepte, să traducă expresiv în forme armonioase, avînd ca bază rotundul, curba fină, idei despre natură. Dată fiind tinerețea Cenușului de artă plastică din Focșani și numărul restrîns de absolvenți ai institutelor de artă ce-l frecventează, creația unor amatori cultivați ca medicul Alexandru Taban îi poate asigura, în chip onorabil, funcțiunile. (Tudor Octavian)

O actriță, un stil de a fi muzicală

Recitalul de marți seara, de la televizor, susținut de actrița Violeta Andrei, nu a fost un recital de cîntăreț pur și simplu ci unul de interpretă. Știam de mult că Violeta Andrei se simte atrasă de interpretarea unui cîntec de atmosferă, de ambianță și de sentiment. Ea are, ca actriță, o anume melodie lăuntrică pe care o simți în lumina interioară a jocului de scenă, poartă cu sine o muzică și o muzicalitate care vin din sensibilitate și poezie. Marți seara Violeta Andrei ne-a oferit cîteva interpretări posibile ale unor cîntece pe care le știm sau avem impresia că le știm de mult pentru că le-a trăit și le-a cîntat ca și cum s-ar fi revărsat firesc dintr-un timp al apropierii de noi înșine, al răgazului pentru delicatețe, melancolie și iubire. Prezența sa pe

Fotografie de VASILE MĂNECAN ■

ecran a fost de o mare discreție și rafinement provenite din profesionalism dar mai ales din subordonarea efectelor de orice fel sensului fiecărui cuvînt, atmosferei fiecărui cîntec. Ea a creat, într-adevăr, o anumită atmosferă în care ne-am regăsit cu toții mai tandri, mai afectuoși. Vocea sa nu supralic-

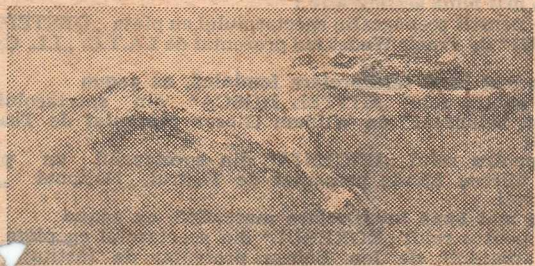
tează acuta sau performanța profesionalistă, dar are căldură, vibrație și o răscolitoare pasiune. Violeta Andrei poate continua cu strălucire o tradiție vie prin alte părți, a actrițelor care se dedică din cînd în cînd cîntecului, cu mari bucurii estetice. Ea poate lansa un stil. (Adrian Dohotaru)

Două expoziții

Luminița Frățilă, pictură, la galeria Hanul cu Tei, și Paul Robert Graffius, pictură, la Casa de cultură „Friedrich Schiller”. Două expoziții, două ipostaze, două maniere, două feiuri de-a povesti realul, de a-l transfigura, de a-l preface în simfonia mărturisită.

Pictura Luminiței Frățilă se vrea (și reușește!) să fie o retrăire, în fața șevaletului, a unui peisaj, de exemplu, cu trei arbori, ca trei umbre de fum, aduși privirii noastre dintr-un trecut, sau d'ntro clipă a memoriei afective. Faptul că pictorița retrăiește actul artistic se străvede din fervoarea și febrilitatea cu care pasta de culoare, în straturi dense, se adaugă și exprimă chiar starea de suflet, ușor imprezibilă, a artistei. Asta nu înseamnă că Luminița Frățilă n-a știut, de la bun început, cum se va alcătui, până în final, ansamblul celor trei arbori, ca trei umbre de fum, ci, prin „indecizia” pe care și-a organizat-o și realizat-o minuțios, ne oferă chiar drumul ei, retro, de la actul artistic, la acea clipă în care a văzut, pentru prima dată, acei arbori. Sintem, cu alte cuvinte, în fața unui demers plastic cu pronunțate valențe lirice, de unde, în peisajele sale, și o gamă de tonuri calde și luminoase, într-un evident contrast cu dramatismul ușor de sesizat în celelalte lucrări ale expoziției, citeva nuduri aparent calme și citeva interioare întunecate, apăsătoare. Dar și aceste lucrări, ca marmură, ilustrează predilecția pictoriței pentru culoarea păstoasă, îndelung căutată, astfel încât actul creației, al elaborării, pare a se desfășura chiar sub ochii noștri. Implicându-ne, printr-o astfel de ma-

nieră, la însăși mărturisirea sa despre realul mai mult simțit, decit văzut, expoziția Luminiței Frățilă confirmă reușitele unor strădanii a căror primă calitate este sinceritatea rostirii plastice.

În ceea ce-l privește pe Paul Robert Graffius, pictura sa, puternic influențată de-o manieră numită indeobște babistă, este (în ciuda unui anume mister ce învăluie, ca un halou, obiectele numeroaselor naturi statice) îndelung elaborată, cu o minuțiozitate care pe-alocuri, de dragul exactității, este împinsă până la extrem, până la un decorativism în sine. Dar astfel de întimplări au loc și la case mai mari, drept pentru care găsim că se cuvine să insistăm mai mult și mai mult asupra a două din reușitele expoziției: culoarea și echilibrul compoziției. Constatăm, cromatic și compozițional vorbind, o anume predilecție a pictorului pentru o suită de griuri intense, strălucitoare, care, pe un fundal de brunuri arse, întunecate, decupează conturul material al unor vase de porțelan, de lut, sau de aramă, ori al altor obiecte învechite de timp și de întrebuințare. Într-o astfel de pictură, cu un teritoriu tematic foarte restrâns, importante sînt, în ultimă instanță, doar cele două-trei tușe care să dea atmosferei o anume stare de reverie, de dulce și caldă privire a unor obiecte ce evocă, prin ele însele, o lume, un fel de după-amiază, un fel de împăcare cu trecerea inexorabilă a timpului căruia, iată, i se opun, cu delicatețe, acele obiecte înfrumusețate de chiar prezența și privirea noastră. Din acest punct de vedere, al alcătuirii, prin culoare și compoziție, a unei lumi împăcate, frumoase prin ea însăși, rezumată doar la spectacolul ce poate să ni-l ofere într-o clipă de răgaz, prima expoziție a lui Paul Robert Graffius își atinge scopul. Și nu e deloc puțină sau neînsemnată această reușită pentru un tânăr care, arhitect fiind, deci neprofesionist în adevăratul sens al cuvîntului, dar bun cunoscător al limbajului plastic (cu noștere datorată, desigur, unei solide culturi plastice, dar nu în genul amatorului propriu-zis, ori al naivului, ci al unui statornic și informat iubitor de frumos) și-a descoperit, de curind, această obsedantă chemare, pictura, căreia, ca un împătimit, i se dăruie cu adîncă simțire.

Marele Semn

În curind, în fața unui celebru muzeu, al icoanelor, din orașul Triavna (Bulgaria), punct de mare interes turistic, dar vizitat, cu precădere, de numeroși artiști plastici, inclusiv de specialiști în domeniu, va fi amplasată o lucrare de sculptură în lemn. Înaltă de aproximativ 4 metri, alcătuită dintr-un masiv trunchi de stejar, cu un diametru de aproape 1,5 m, și intitulată Marele Semn, lucrarea aparține unui tânăr sculptor român, Sava Stoianov, care a

participat și a câștigat Marele Premiu la prima ediție a Simpozionului internațional de sculptură în lemn găzduit în vara acestui an de orașul Triavna. Precizînd că acest prestigios premiu va fi acordat numai la edițiile jubiliare, cum a fost considerată prima ediție și cum vor fi edițiile a V-a, a X-a și așa mai departe, iar la edițiile obișnuite se vor acorda doar premiile unu, doi și trei, inclusiv mențiunile, să-nțercăm să facem o scurtă incursiune în strădanii de pînă acum ale acestui tânăr sculptor aflat la prima sa izbîndă internațională. În 1977, an în care era proaspăt absolvent al Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu” din București, secția sculptură, bineînțeles, participă cu lucrarea Semn solar la cea de-a VII-a ediție a celebrei tabere naționale de sculptură de la Măgura, acest veritabil muzeu în aer liber al sculpturii române. Îl regăsim, tot la Măgura, cu o a doua lucrare, Coloană din Templul jertfei, la ediția a X-a. Participă, între timp, în 1978, la o altă tabără națională, cea de la Arcus, unde realizează Dansul generațiilor, iar în 1980, la prima ediție a taberei de la Hobița, se impune printr-o lucrare foarte îndrăzneată, Pămîntul, un uriaș cub de piatră plasat chiar în albia riului. Am spus că Pămîntul a surprins prin îndrăzneală, intrucît primăvara și toamna, cînd riul, de obicei, se umflă și se revărsă, apa ar fi putut să afecteze lucrarea. Au trecut de-atunci, iată, doi ani și, deși riul s-a manifestat conform previziunilor, adică s-a umflat și s-a revărsat, Pămîntul lui Sava Stoianov a rămas pe cei patru piloni ai săi. A fost posibilă această performanță datorită faptului că Pămîntul, respectiv cubul, este traversat de citeva tunele care au anulat forța de lovire a suvoiului de apă. Am insistat ceva mai mult asupra acestei lucrări intrucît, la Triavna, deși a lucrat în lemn, Sava Stoianov a continuat cu acest joc al spațiilor fragmentate, al volumelor ce par să-și divulge nu numai forma, ci chiar miezul lor. Dar, pînă să „descriem” Marele Semn de la Triavna, să mai notăm că sculptorul mai participă, în 1981, și la tabăra de la Căsoaia, unde a lăsat o lucrare cu valențe arhitecturale deosebite, Clepsidra. Bineînțeles că, între aceste tabere naționale, sculptorul a expus în numeroase expoziții cu caracter republican, sau de grup, confirmînd o continuă evoluție. Revenind la Marele Semn (titlu parcă predestinat să cucerească marelui premiu), semnălm că, fragmentînd masivitatea unui trunchi de stejar printr-o suită de casete dispuse în spirală, casete care, pornind de la baza trunchiului, devin, pe măsură ce urcă, tot mai goale, astfel încît, spre vîrf, zărim tot mai limpede inima însăși a stejarului, sculptorul ne propune, credem noi, o veritabilă aventură a spiritului. Fascinant, fără doar și poate, acest efort al sculptorului de-a pătrunde în chiar miezul lemnului, de a-l expune ochiului și luminii, de-a provoca în ființa noastră o meditație și, în același timp, un grav sentiment. Dar Marele Semn nu este numai atît, numai această desfășurare a timpului înmagazinat în creșterea stejarului, ori a pădurii, expus, ca într-un stop cadru, privirii noastre. De-o parte și alta a lucrării, sculptorul a conceput două uriașe brațe care, prin faptul că sînt mobile, dau în stăpînire spațiul dimprejurul lucrării. Nu-i vorba, desigur, de o noutate în acest sens, dar, în cazul de față, Marele Semn câștigă o notă în plus de mister, de parcă ne-am afla nu în fața unei sculpturi, ci a unui străvechi obiect meșteșugăresc, conceput astfel pentru cine știe ce utilitate rurală.

VICTOR NIȚĂ

Un spectacol colorat și cuminte

Inocentul lui Cristian Munteanu are un titlu pretențios. Aduce aminte de o capodoperă a cărei ecranizare a rulat nu de mult pe ecranele noastre, într-o distribuție celebră și într-o regie fabuloasă. Acest „inocent” pe care Cristian Munteanu îl supune tirului concentrat al reflectoarelor Teatrului Național (sala Atelier) nu are nimic comun cu D'Annunzio, nici cu Giancarlo Giannini sau cu Laura Antonelli, nici cu Luchino Visconti și mai ales nimic cu aristocrația crepusculară a unei societăți fără speranță. Cristian Munteanu sondează o lume apropiată de cea de pe stradă, o lume de margine, o lume aflată la periferia existenței noastre dinamice, o lume pe care nu avem timp, din goana preocupărilor prezente ale zilei, să o observăm cu atenție. Personajele nu ne sînt străine. Ele au fost adeseori bulversate în teatrul lui Teodor Mazilu. Grotescul lor ne-a făcut să ridem amar. De data aceasta „pensionarii” unei cooperative meșteșugărești, ai unui atelier de confecționat și depanat jucării pentru inocența tuturor, celor ce mai cred în copilărie, e descoperită pe scara de incendiu, într-un peisaj uman umil și decrepît, de dezmoșteniți ai vremii pe care nu o înțeleg, unde trăirile și conflictele mărunte devin catastrofale. În această lume de oameni care se complac cit mai departe de existența dezlanțuită a societății noastre, care fac chiar fenomen de respingere față de adevărurile imediate și se izolează ca să-și păstreze neatîns un confort sordid și iresponsabil, a-pare un tânăr enigmatic, un candid, un infrînt. Destinul său îl intrigă pe toți și declanșează o adevărată furtună. Impactul, într-adevăr, e dureros și violent. Oamenii din atelier îl resping. Nu face parte din lumea lor și li se pare că le e chiar ostil. Un sentiment curat de iubire pentru una din eroinele acestei lumi îi este murdărit cu intenția de a-l îndepărta. Nimeni nu suportă această puritate, această inocență pentru că pare un atentat la liniștea lor adormită și acoperită din punct de vedere contabil cu arhive grotesci. Pînă în clipa în care atelierul, demascat nerentabil, e supus demolărilor care se apropie cu zgomotul obsedant al buldozerelor. Pînă cînd locatarii acestei „pensiuni” a muncii trîșate timp de o viață se împrăstie ca șobolanii.

Piesa lui Cristian Munteanu e colorată, e bine structurată, e scrisă cu meșteșug și cu talent, dar lincește și suferă de o cumînțenie nedemnă de violența descărcărilor electrice dintre personaje de acest gen. Pare că Cristian Munteanu cunoaște această lume mai mult prin pitorescul ei, privită de la distanță și nu fără o implicare, o trăire directă. În ce privește „inocentul”, defectul său ca erou e că nu are o coloană vertebrală, e scris parcă din haine croite pentru mai multe personaje, e ambiguu și avitaminotic. Un personaj care nu e dus pînă la cele din urmă consecințe ale stării sale de conflict cu el însuși și cu lumea dimprejur!

Artiști cu aleasă experiență de scenă știu să compună personaje autentice și să impună caractere inconfundabile, să le confere pitoresc și un destin de tragicomedie.

În sfîrșit, exilat în această distribuție este Adrian Pintea care, neavînd ce împlini în rolul scris de Cristian Munteanu, încearcă să joace propria sa piesă, propriul său rol, colaborînd fecund, cel puțin în planul filozofiei personajului, cu autorul. Acest actor de mare inteligență și de impresionant talent, de cultură și de forță e obligat aici să se simtă jenat.

Cristian Munteanu e bun creator de atmosferă, meșteșugar migălos în munca cu interpretii, caligraf al mizei în scenă. Cu toate acestea, regiasa nu trece dincolo de calificativul: cuminte. E vinovat, pentru că a lipsit din dramaturgia propriei sale piese elementul care să declanșeze odată explozia pe care am așteptat-o atît de mult. Adică pînă la ultima stingere de lumină. Ceea ce nu înseamnă că piesa rămîne în afara teatrului scris cu talent, forță și poezie, a teatrului de rezistență într-un repertoriu de rutină.

ADRIAN DOHOTARU

CAP LIMPEDE

Kriterion

Afirmarea tuturor valorilor culturii socialiste presupune largă difuzare a acestora pe întregul teritoriu țării. În cazul literaturii scrise în limba română, cit și a naționalităților conlocuitoare, preluarea reciprocă prin traduceri a tot ce este mai reprezentativ, este o misiune pe care (înțelegînd că trebuie să și-o asumăm), Editura „Kriterion” o aduce la îndeplinire, mereu mai profund, mai eficient. În anul acesta, de pildă, au apărut în traducere maghiară prozele lui Augustin Buzura — „Orgoli”, Constantin Toiu — „Galeria de viață săbătească” și Ileana Vuipescu — „Rămas bun”. Urmează să apară alte lucrări de referință precum: „Cartea milionarului” de Ștefan Bănuțescu, „Cosma” și „Ciulinii Bărgănelului” de Panait Istrati, „Vestibul” de Alexandru

Ivasiuc, „Niște țărani” de Dinu Săraru. În traducere germană a văzut lumina tiparului romanului lui George Bălăiță — „Ucenicul neascultător” și sînt programate volume de versuri de Eugen Jebeleanu și Gellu Naum, precum și romanul „Racul” de Alexandru Ivasiuc.

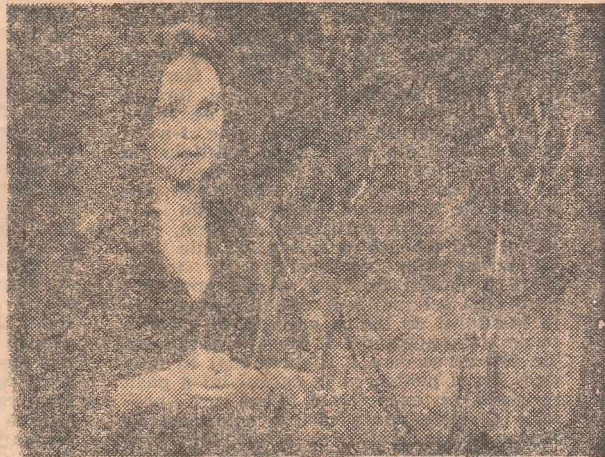
Un loc important în acest schimb de valori îl ocupă Biblioteca „Kriterion” care prezintă în limba română cele mai importante creații ale scriitorilor maghiari germani și de alte naționalități, care trăiesc în țara noastră. Să consemnăm printre aparițiile acestui an „Proze” de Panek Zoltan — „Plutire, ultima etapă”; de Melliusz Iósef — „Destin și simbol” (sau „Romanul unei călătorii transilvane în 1943”) Károly Sandor — „Etajul 500” (roman); Bălint Tibor „Pelerinaj la zidul plingerii” (roman); Adolf Meshendörfer —

„Cosona” (roman) și Thsunelda Henning-Herman — „Plugul de lemn” (roman). (Haralambie Lelea).

Un interviu

Talentată și plurivalentă actriță a Naționalului din Tîrgu Mureș, Adam Erzebet, cunoscută cititorilor revistei noastre, precum și iubitorilor din toată țara ai Cînaclului Flacăra, într-ale cărui întimplări de muzică și poezie a putut fi, în ultima vreme, tot mai des întîlnită și aplaudată la scenă deschisă, a fost prezentă, duminică, 28 noiembrie, pe micul ecran, într-un amplu interviu grație căruia telespectatorii au aflat citeva din datele unui lung turneu pe care actrița l-a efectuat în Canada,

S.U.A., Australia și Europa. Citeva secvențe, realizate în studiourile televiziunii, au completat, cu elocvență proprie doar imaginii filmate, relatările actriței privind acest turneu unic în felul său. Totodată telespectatorii au revăzut și citeva secvențe din filmele în care Adam Erzebet a fost distribuită să joace. Meritorie, desigur, intenția celor ce-au construit, la masa de montaj, acest interviu-profil, numai că, din păcate, intenția aceasta n-a fost slujită în sensul dorit de imaginile din filmele în care a fost distribuită actrița. Secvențele respective n-au izbutit să ilustreze plurivalența talentului ei, arătînd în schimb, ca și în cazul altor mari artiști, cit de acută rămîne problema adecvării rolurilor la ta-

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

lentul actricei în sensul afirmării lui plene. Firesc, emoționant — dialogul substanțial și divers dintre Adam Erzebet și Marin Traian, autorul acestui interviu-profil, în finalul căruia ne-a fost dat să ascultăm o exce-

lentă și emoționantă recitare a poemului Dor de Ardeal, poem care a înobilat gîndul și simțirea tuturor celor ce l-au ascultat, pentru prima dată, în cadrul manifestărilor Cînaclului Flacăra. (N. Victor)

Festivalul Spectacolelor de Teatru pentru Tineret

(Urmare din pag. 9)

lică depus de către teatrele noastre profesionale. Juuacind după unele piese incluse în programul festivalului, teatrele profesionale s-au străduit să includă în repertoriu unele piese care, chiar dacă nu direct, nă-ar indirect și-au propus, prin mesajul lor idealic, să contribuie la formarea profilului moral de tip nou al tineretului nostru. Din punctul de vedere al educației comuniste, acest mesaj social s-a manifestat prin piese foarte exigente puse în scenă, cum a fost, de exemplu, „Politica” de Theodor Mănescu, în interpretarea Teatrului Național din Craiova (regia Mircea Cornișteanu).

Un eveniment artistic de seamă al festivalului l-a constituit șansa pe care a avut-o publicul din Tirgu Mureș de a vedea pe viu piesa „Ifigenia” de Mircea Eliade, în interpretarea actorilor Teatrului Național „I.L. Caragiale” din București. De mult nu ne-a fost dat să vedem o asemenea devoțiune pentru scenă, o asemenea întinire de excepție dintre teatru și public. Mulțumim deci, din toată inima, înainte de toate actorilor care au dăruit publicului tirgumureșean un spectacol cu care se poate mindri nu numai Naționalul bucureștean, ci și un întreg popor. Un spectacol pe care-l putem prezenta oriunde, spunind: iată una din culmile artei teatrale românești! Se impun, de asemenea, mulțumiri factorilor de răspundere din cadrul acestui festival, tuturor celor care și-au dat concursul pentru a ne putea întâlni în acest oraș cu un talent de nivel european (Mircea Albulescu), având posibilitatea de a admira excepționala realizare scenică a colegilor săi și, nu în ultimă instanță, a regizorului Ion Cojar. Pasionații de teatru din orașul nostru, care au răsplătit spectacolul cu nesfârșite ropote de aplauze, ar fi dispuși să umple seară de seară până la refuz sala de spectacole pentru a vedea și revedea, chiar și de o sută de ori, această operă devenită clasică a lui Mircea Eliade. Din nefericire, din cauza unor explicabile dificultăți de ordin tehnic, spectacolul nu a putut avea loc decât în sala mică a Teatrului Național din Tg. Mureș. Oricum, așteptăm cu toții o nouă prezentare tirgumureșană a „Ifigeniei”. Până atunci însă, mulțumiri din inimă excepționalilor mesageri ai operei lui Mircea Eliade. Le dorim și pe viitor multe asemenea succese, multe premiere la fel de valoroase.

Această epocală realizare scenică ar merita ea singură un studiu aparte, pe care nu ne propunem să-l realizăm aici din considerente de spațiu lesne de înțeles. Nu mă pot abține însă să nu menționez aici — fără a intra în detalii — cel puțin două din aspectele acestui spectacol de un incontestabil nivel mondial. Instituțiile noastre de teatru, bunăoară, ar trebui să includă printre materiile obligatorii de studiu magistrala interpretare pe care Mircea Albulescu a dat-o rolului lui Agamemnon. Ce dramatism, ce puternică forță de sugestie, ce pasiune mistuitoare, ce durere pătrunsă-n inimi și-n creiere întinim în aceea scenă în care Agamemnonul lui Mircea Albulescu asistă impietrit, tare ca o stincă, la sacrificiul fiicei sale, a Ifigeniei! Și toate acestea în așa fel, încât de sub coiful sărbătoresc, de luptă, nu-i putem surprinde decât licărul otelit al privirii; al acestui actor de excepție îi sint însă suficiente câteva clipiri din ochi, câteva lacrimi care stau să se reverse de atita inumană durere pentru a exprima o situație tragică în totalitatea ei, în plenitudinea efectului ei cathartic. Celălalt aspect de neuitat al acestui memorabil spectacol: jocul perechii Silvia Năstase (Chrysis) — Tania Filip (Ifigenia), în scene în același timp înfricoșătoare și pline de candoare, elaruri jucăuse și suflu poetic. În interpretarea Silviei Năstase am putut admira realizarea de excepție a unei remarcabile interprete de tragedie, iar Tania Filip în rolul Ifigeniei a fost — mai multe poate decât nici nu s-ar putea spune — desăvârșită. Exact așa cum și-a imaginat-o autorul că ar trebui să fie. În ceea ce mă privește, de acum încolo eu voi asocia întotdeauna rolul Ifigeniei cu interpretarea Taniei Filip, perfectă în toate detaliile ei.

De asemenea, o plăcută surpriză, un autentic eveniment artistic l-a constituit și spectacolul cu piesa „În căutarea sensului pierdut” de Ion Băieșu, realizat de studenții Institutului din Teatru „Szentgyörgyi István” din Tg. Mureș, în regia unuia din profesorii institutului, Gergely Géva. Acest spectacol este și el important cel puțin din două puncte de vedere, și, dacă ar fi fost după mine, i-aș fi conferit unul din premiile de prestigiu ale acestui festival. Pe de o parte: demn nu ne-a fost dat să vedem pe scenele din țară o comedie autohtonă jucată atât de savuros, cu atita entuziasm, bucurie, cu atitea idei scârbătoare, sau, cu alte cuvinte: cu atita dezinvoltură și, totuși, „fără a depăși limitele”. Acest spectacol pare a fi cel mai bun din ultimii ani de la Institutul de teatru amintit. Pe de altă parte, acest spectacol al tinerilor actori din Tg. Mureș se cere a fi menționat în mod deosebit și pentru că în cadrul lui a pășit pe scenă un excepțional talent care promite o strălucitoare carieră actoricească: Ander Zoltán, distins ex aequo, împreună cu colegul său, Sorin Dinculescu, pentru cea mai bună interpretare masculină, un talent asupra căruia îmi permit să atrag cu toată bunăvoința atenția cititorilor revistei „Flacăra”. Sint ferm convins că vom mai avea prilejul nu numai o dată — chiar și la București — să ne întâlnim cu numele acestui foarte talentat actor.

Cam acestea ar fi aspectele pozitive pe care le-am putea evidenția — cu parțializările de rigoare — în legătură cu acest festival.

Care sint însă aspectele cu care nu ne putem declara nicicum a fi mulțumiți, aspecte care au creat, în cele șase zile cât a durat festivalul, un oarecare sentiment de frustrare printre specialiști și spectatori?

Ar fi vorba, înainte de toate, de unele deficiențe de repertoriu la teatrele noastre de amatori și chiar profesionale, deficiențe care ar trebui să atragă aproape de la sine intervenția energică a organelor de resort.

Concret, despre ce este vorba?

Nici mai mult, nici mai puțin decât despre „pinea cea de toate zilele” a acestui festival, despre teatrul autohton despre și pentru tineri. Despre acele creații dramatice angajate, care să redea la un înalt nivel artistic și scenic viața tinerilor de azi din patria noastră, conflictele de idei și sentimentele tinerilor zilelor noastre, piese în absența cărora un asemenea festival nu-și poate implini menirea. Cred că este important să spunem lucrurilor pe nume, intrucit interesul nostru constă în eradicarea tuturor deficiențelor care s-au semnalat: din acest punct de vedere, acest festival nu a beneficiat de o organizare adecvată. Improvizațiile de moment și lipsa de orientare și suflă s-au manifestat încă din momentul selecției preliminare și al propunerii pieselor care urmau să intre în festival. Evident, la un asemenea festival de bilanț nu pot fi invitate toate teatrele de amatori și profesionale din țară. Dar sint tot atât de sigur că din întreaga producție dramatică autohtonă a momentului s-ar fi putut face o selecție mult mai reprezentativă, operată cu mai multă exigență. Departe de mine intenția de a jigni pe cineva, dar cred că este de datoria mea s-o afirm fără ocolișuri: unele spectacole nu au avut ce să caute la acest festival care s-a dorit a fi reprezentativ, pentru că nivelul lor idealic și artistic, modul lor de realizare scenică le situează mult sub nivelul mediu al mișcării noastre teatrale autohtone. (Mă gindesc, de pildă, la spectacolul cu piesa „Om în derivă” de Gheorghe Ardeleanu, prezentat de un grup de amatori din Timișoara, sau „Tăcerile Laviniei” de Nicolae Lupu, în interpretarea Teatrului Maghiar de Stat din Sfintu Gheorghe.) Pe de altă parte, unele spectacole au mai figurat și în anii trecuți pe afișul unor festivaluri teatrale naționale, obținând — unele dintre ele — chiar și premii, așa că prezența lor la acest festival se dovedește a fi fost nejustificată. (Am în vedere „Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă” de Horia Lovinescu, în interpretarea secției maghiare a Teatrului Național din Tg. Mureș.) O altă consecință nefastă a selecției superficiale l-a constituit faptul că dramaturgia maghiară din România — cu rezervele atât de remarcabile în ultima vreme — nu a fost reprezentată în mod semnificativ la acest festival, sau că un spectacol montat de tinerii actori și regizori pentru tineri și dedicat în întregime tinerilor, cum a fost „Te păstrez” al secției maghiare a Teatrului de stat din Oradea, precum și „Zoo story” de E. Albee, prezentat de secția maghiară a Teatrului Național din Tg. Mureș — care au fost, după părerea mea, unele dintre cele mai bune spectacole văzute aici — nici măcar n-au fost incluse în programul festivalului. Cum la fel de absente au fost de la acest festival și colectivele de teatru de amatori maghiare, germane sau de altă naționalitate din țara noastră, deși se cunosc foarte bine succesele de seamă obținute de mișcarea teatrală de amatori a naționalităților conlocuitoare din patria noastră, mai ales din anii în care Festivalul Național „Cântarea României” îi asigură și acesteia un cadru propice de afirmare. Sint apoi de neînțelese motivele pentru care unele excepționale teatre populare — cum sint cele care activează la Odorhei, Miercurea Ciuc, Tirgu Secuiesc sau Lugoj — nu au primit invitații de a participa la acest festival.

Nu-mi propun să mai enumăr și celelalte deficiențe pe care le-am putut înțeli în activitatea de selecție a spectacolelor pentru acest festival, cele pe care le-am amintit fiind suficiente pentru a demonstra că pe viitor această activitate preliminară se cere a fi întreprinsă cu o grijă sporită și cu mai mare simț de răspundere. Tot așa, pe viitor se mai impune o conlucrare mai strinsă între factorii de organizare al festivalului și forurile tutelare de resort, pentru a se putea prezenta pe scena festivalului mai multe piese inspirate din realele probleme cu care se confruntă tineretul patriei noastre, piese care să reflecte cu curaj problemele ideice și morale ale tineretului nostru, frăția dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare din patria noastră, sentimentele nobile de patriotism socialist care animă pe tinerii patriei noastre.

Pentru că, dacă facem abstracție de piesa lui Adrian Dohotaru, intitulată „Anchetă asupra unui tânăr care n-a făcut nimic”, scrisă și ea mai demult, în asemenea piese festivalul de acest an a fost deosebit de sărac. Nu am văzut nici un spectacol care, vorbind tinerilor despre ei înșiși, să prezinte, în spiritul efervescent al romantismului revoluționar, modul în care tineretul societății socialiste multilateral dezvoltate, tineretul anilor congreselor al IX-lea, al X-lea, al XI-lea și al XII-lea ale partidului răspunde eroic grandioaselor exigențe ale construcției socialismului, felul în care muncește el pe șantiere, în fabrici și uzine, modul în care, depășind unele frământări interioare, unele conflicte de idei și sentimente, el devine constructor constient al propriei sale edificării socialiste, felul în care luptă acest tineret împotriva stărilor

Premii acordate la Festivalul Spectacolelor de Teatru pentru Tineret

I. Formații de teatru, de amatori

1. Marele premiu:

— nu se acordă

2. Premiul pentru regie:

— Ion Dore — pentru regia spectacolului cu piesa „O șansă pentru fiecare” de Radu F. Alecsandru prezentată de Teatrul tineretului, Casa de cultură, a științei și tehnicii pentru tineret Tulcea

3. Premiul pentru cea mai bună interpretare feminină, ex aequo

1. Viorica Constantin — pentru rolul „Mama” din spectacolul cu piesa „Anchetă asupra unui tânăr care nu a făcut nimic” de Adrian Dohotaru prezentată de Grupul de teatru „Eveniment” al Ansamblului artistic al U.T.C.

2. Rora Demeter — pentru rolul „Nina” din spectacolul cu piesa „Transmitem în direct” de Tudor Popescu prezentată de Teatrul muncitoresc al Combinatului chimic Tirnăveni

4. Premiul pentru cea mai bună interpretare masculină, ex aequo

1. Nelu Burdulea — pentru rolul „BUCUR” din spectacolul cu piesa „Transmitem în direct” de Tudor Popescu prezentat de Teatrul muncitoresc al Combinatului chimic Tirnăveni

2. Mihai Baniță — pentru rolul „GEORGE” din spectacolul cu piesa „Avantajul liftului asupra scării” de Iulian Margu prezentat de Teatrul tineretului, Casa de cultură, a științei și tehnicii pentru tineret Vilcea

II. Formații de teatru profesionale

1. Marele premiu:

— nu se acordă

2. Premiul pentru cea mai bună regie:

1. Mircea Cornișteanu — pentru regia spectacolului cu piesa „POLITICA” de Theodor Mănescu prezentat de Teatrul Național din Craiova

3. Premiul pentru cea mai bună scenografie:

1. Puțin Antemir — pentru scenografia spectacolului cu piesa „DEȘTEPTAREA PRIMĂVERII” de Frank Wedekind prezentat de I.A.T.C. „I.L. Caragiale” București

4. Premiul pentru cea mai bună interpretare feminină, ex aequo

1. Maria Ploaie — pentru rolul „GITTEL MOSCA” din spectacolul cu piesa „Doi pe un balansoar” de William Gibson prezentat de Teatrul Mic din București

2. Tania Filip — pentru rolul „IFIGENIA” din spectacolul cu piesa „IFIGENIA” de Mircea Eliade prezentat de Teatrul Național „I.L. Caragiale” București

5. Premiul pentru cea mai bună interpretare masculină, ex aequo

1. Ander Zoltán — pentru rolul „BOXERUL” din spectacolul cu piesa „În căutarea sensului pierdut” de Ion Băieșu prezentat de Institutul de artă teatrală „Szentgyörgyi István”, secția maghiară, Tirgu Mureș

2. Sorin Dinculescu — pentru rolul „Sile” din spectacolul cu piesa „Mobilă și durere” de Theodor Mazilu prezentată de Institutul de artă teatrală „Szentgyörgyi István”, secția română, Tirgu Mureș

III. Juriul a hotărât să acorde și două premii speciale:

1. I.A.T.C. „I.L. Caragiale” București pentru omogenitatea artistică a spectacolului cu piesa „Deșteptarea primăverii” de Frank Wedekind

2. Regizorul Kincses Elemér pentru spectacolul cu piesa „Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă” de Horia Lovinescu prezentat de Teatrul Național din Tirgu Mureș, secția maghiară.

de lucruri negative, a concepțiilor retrograde, a misticismului, șovinismului și segregăției rasiale, cu alte cuvinte: cum și în ce fel trăiește și lucrează azi în România, într-o indestrușibilă frăție și unitate, tineretul crescut de către partid. Sarcina aceasta este limpede, ea fiind subliniată și de către secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara lărgită a Comitetului Central al partidului din 1-2 iunie a.c.: „Să educăm tineretul patriei noastre, fără deosebire de naționalitate, în spiritul frăției și prieteniei, să facem ca întregul nostru tineret să-și însușească cele mai nobile idealuri, cele mai noi cuceriri ale științei și cunoașterii umane... Avem nevoie de o literatură cu un spirit mai combativ, patriotic și revoluționar, care de la un capăt la altul să fie pătrunsă de înaltele idealuri ale umanismului socialist, ale concepției de dreptate socială și națională. Să sădească în oameni, în conștiința tineretului dragostea față de patrie, față de socialism, față de partid.”

★

Sintetizând mult prea diverse probleme ridicate de acest festival, cred că putem afirma cu îndreptățire că în ciuda unor deficiențe inerente — pe unele nici nu le-am menționat — ediția a III-a a Festivalului spectacolelor de teatru pentru tineret organizat la Tg. Mureș s-a străduit — atât din punct de vedere al repertoriului cit și al ținutei scenice să avanseze pe calea care duce la o întinire sigură cu preferințele publicului, la satisfacerea exigențelor literare și teatrale ale tinerii generații. Pe calea care duce la satisfacerea exigențelor puse în fața artei, a literaturii, a teatrului de către îndrumările cuprinse în cuvântările și expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu. Să tragem, prin urmare, învățămintele de rigoare din această a treia ediție a festivalului, să continuăm pe linia a ceea ce s-a dovedit a fi bun și util și să întoarcem spatele aspectelor perimate și vetuste, care acționează ca o frînă în calea dezvoltării.

Trăiască ediția a IV-a a Festivalului spectacolelor de teatru pentru tineret! Peste doi ani, Tirgu Mureș îi așteaptă din nou cu brațele deschise, cu inima tinăra pe toți reprezentanții dramaturgiei și artei scenice pentru tineret din țara noastră.

P.S. Include în afară de concurs pe agenda festivalului, ultimele două spectacole au fost: „Interesul general” de Aurel Baranga, în interpretarea secției române a Teatrului Național din Tirgu Mureș și „10 balade”, spectacol de poezie și muzică în interpretarea unor tineri actori de la Teatrul de Nord din Satu Mare. Deși ele n-au intrat în concurs, prin nivelul lor artistic ele au fost demne de a trage cortina peste un asemenea festival de amploare națională cum a fost acesta de la Tirgu Mureș.

Regizorul piesei lui Baranga, Dan Alecsandrescu, a salutat publicul sărbătoresc, prezent în sală în seara de adio a festivalului cu o montare scenică vioaie, incitantă și plină de soluții inspirate. Spectacolul a avut ritm și echilibru, fiind bine pus în scenă, asemenea dealte spectacolelor cu piesa „Portretele” de Julio

Mauricio, cu care secția română a Teatrului Național din Tg. Mureș a fost admis la festival. Nu doresc să polemizez cu decizia juriului, pentru că, nu-i așa, faptul e deja consumat, și, în definitiv, nu există nici un juriu însărcinat să distribuie premii și diplome cu care toată lumea să fie de acord. În ceea ce mă privește, eu nu pot decât să mă declar de acord cu multe din opțiunile juriului, însă am și unele contrapropuneri, care pot fi ele susținute prin argumentele de rigoare fiindcă tot veni vorba de piesele puse în scenă de Dan Alecsandrescu, mă limitez să formulez doar una din aceste contrapropuneri, și anume faptul că atât din punctul de vedere al regiei cit și al interpretării spectacolului cu „Portretele” s-a ridicat — nu e nici un dubiu — cel puțin la nivelul regiei spectacolului cu piesa lui Horia Lovinescu, prezentat tot de Naționalul tirgumureșean, regie care a fost răsplătită cu un premiu. Prin urmare, dacă unul din aceste spectacole a fost premiat, la fel de bine putea fi premiat și celălalt, fie pentru regie, fie pentru interpretare. Nu are rost să mai insir și alte contrapropuneri similare, legate de modul de distribuire a premiilor, un aspect se impune însă aproape de la sine: faptul că juriul nu a atribuit Marele premiu al festivalului este în sine suficient pentru a năra că nivelul idealic și artistic al festivalului nu a fost nici pe departe așa de ridicat, el fiind cu mult sub nivelul care ar fi trebuit să derive în mod firesc din reala forță de moment a dramaturgiei noastre naționale.

Acum, la sfârșitul acestor „însemnări a parte” scrise pe marginea festivalului, dau curs unei bucurii sincere transmitând redacției revistei Flacăra, redactorului-șef a revistei sincerele sentimente de grațitudine exprimate de cei patru tineri actori sătmăreni care au realizat spectacolul de poezie și muzică pe baladele lui Arna: János pentru diploma — o deosebită onoare pentru ei — pe care au primit-o din partea revistei Flacăra.

Pe lângă cele două diplome atribuite Teatrului de Nord din Satu Mare de către revistele tirgumureșene „Igaz Szó” și „Vatra”, aș dori să scot în evidență faptul că recunoașterea de către Flacăra a meritorilor acestor tineri actori nu are doar importanță limitată. În acest nobile gest al redacției revistei Flacăra își găsesc expresia unitatea noastră de nezdrușcirea dragostea și responsabilitatea pe care trebuie s-o nutrim unii față de valorile celorlalți, izvorite din politica națională revoluționară a partidului nostru, din practica revoluționară impusă cu succes în patria noastră de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. Slujind și pe viitor spiritul generos al acestei teorii și practici revoluționare, sintem de părere că aceasta este calea, aceasta este platforma egalității și drepturii, a frăției și grijii reciproce de pozitive căreia se impune să veghem un supra valorilor celorlalți, în interesul conștientă întăririi a coeziunii morale și a principiului a culturii patriei noastre, România socialistă.

H. GY.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Sub semnul sărbătorii Marii Uniri

Ambianța unei noi tradiții la Galați

Localitatea: Galați, 26 noiembrie, orele 21 și 30, 27 noiembrie, orele 20 și 28 noiembrie orele 19 și 15.

Condiții de desfășurare: Sala Sporturilor, în continuarea Festivalului-concurs „Baladele Dunării”.

Număr de spectatori: 14 000, în cele trei seri.

Durată: 4 ore și 30 în prima seară și cite 5 ore și 45 în următoarele două.

Calitatea spectacolelor: evoluții în urcare, depășind repede greutățile reacomodării la regimul de spectacol.

Atmosfera: caldă, primitoare, la o aceeași cotă de interes arătat pretutindeni manifestărilor cenaclului.

Noutăți: S-au înregistrat câteva reveniri spectaculoase în care se detașază grupul timișorean „Pro Musica”. Apoi, Horia Stoicanu, Marian Corjos și Iulia Iosipescu. La Flacăra Pop, un nou clăpetist: Ionel Văduva. Grupul Iris a lansat o nouă piesă „În lunga noapte”. Tot astfel, Valeriu Penișoară cu „Poporul român, Opere Complete”. A debutat bine Alexandru Machedon cu două cintece grecești, susținut excelent la buzuki de Iorgu Carcalas. La ultimul spectacol din seria celor trei am notat prezența echipelor televiziunii și radioului precum și pe aceea a cinematografului care începe aici un film așteptat de toată lumea, filmul artistic de lung metraj „Cenaclul Flacăra”, un film realizat la inspirația deciziei a conducerii U.T.C., a secretarului C.C. al U.T.C. tovarășul Nicu Ceaușescu.

Aportul organizatorilor: Foarte bunele lor intenții au luat o formă concretă, ajunsă până și în bronzul lucrării „Lumină, Luptă, Libertate”, imminată conducătorului cenaclului de către organizatorii locali, operă realizată de sculptorul Antonel Bejan.

Dar, la Galați, cenaclul n-a fost nici mai mult, nici mai puțin, nici altceva decit este pretutindeni — o formă neînchistată de artă pentru viață și de viață pentru artă. Este o bidimensionalizare a artei prin viață și a vieții prin artă din care, firește, ies îmbogățite și una și alta și nu pentru și în folosul Omului, ci al oamenilor. „Ceea ce n-am să pot pricepe niciodată este faptul pentru care atâtea mii de oameni vin la cenaclu ca la război: adică știu cînd începe, dar nu și cînd se termină. Ba chiar doresc să țină zile întregi! Și culmea! Vin să vadă niște oameni normali, simpli... Nu pricep ce ne faceți, că ne convingeți să vă ascultăm, ba mai mult, ne convingeți să vă convingem să rămăneți! Sinteți fantastici și formidabili!”. Ceea ce mi se pare demn de apreciat este faptul incontestabil că dintr-o asemenea experiență mulți, foarte mulți oameni ies edificați. Acumulările se fac foarte repede în aceste condiții în care dialogul nu este unul teoretic ci practic și faptic. Pentru că așa cum ne scrie și Dana („în numele a zeci de mii de adolescenți”), „Cenaclul Flacăra”, un supergrup „Beatles”, face mai mult decit au făcut aceștia: realizează un act de cultură. Cenaclul Flacăra a demonstrat că putem avea și noi o muzică bună. Și încă ceva: ne-a învățat să-i iubim pe marii noștri poeți: pe M. R. Parascivescu, pe Zaharia Stancu, pe Bacovia, pe Doinaș, l-am redescoperit pe Eminescu. Ați modelat sufletul generației noastre, ați fost „Beatles”-ul României!”. Noi am spune, mai degrabă, „Flacăra”, simplu și adevărat. Un fenomen prin care „de la rugă pînă la imnuri și rock” sufletul tinăr se exprimă pe sine în ipostazele sale cele mai diverse, depășind inerțiile, eliberându-se. De la Horia Stoicanu și Pro Musica pînă la Iris, Hrușcă, Șeicaru, de la Mesaș la Mihail Stan, de la unul la ceilalți și de la toți pînă la unul la Galați, în cele trei seri ale evoluțiilor sale, Cenaclul Flacăra a fost expresia vie a setei de viață și cultură (viață și cultură — o definiție a păcii) a unei generații.

CONSTANTIN DRAGOMIR

nici socialiste, care descoperă și acum că arta este în noi, o șansă păcii. A păcii pentru care militează neobosit secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, dînd un sublim exemplu noii generații care constituie cum, uluitor s-a exprimat poetul Adrian Păunescu, „armata românească”, armată care va fi toldeana o armată a păcii. Iată ce înseamnă Cenaclul Flacăra pentru noi, iată ce înseamnă identificarea cu ceea ce definește Cenaclul Flacăra, muncă, dragoste, patriotism, dăruire. Salutăm deci Cenaclul Flacăra ca pe un eveniment al conștiinței și-i acordăm un loc de frunte în arhiva noastră de sentimente. Am scris acestea ca pe un răspuns adresat aceluia care nu văd, încă, în manifestările Cenaclului Flacăra un real și profund act de cultură, cit și celor ce consideră cronicile spectacolelor ca fiind laudative. Să fim, totuși, drețiți și să privim adevărul în față. Va veni o vreme cînd le vom duce dorul ca după o iubită pe care am pierdut-o pentru totdeauna. De aceea, îi asigurăm acum și totdeauna de dragostea noastră și le mulțumim pentru tot ce fac pentru noi.

MARIANA MUSCĂ
Hunedoara

Galați, 28 noiembrie 1982

„Să creștem cît mai frumos”

Localitatea: Focșani.
Data: 29 noiembrie 1982.
Condiții de desfășurare: Sala Sporturilor.
Număr de spectatori: 3 500 plus încă 4 000 afară.
Durată: 5 ore.
Calitatea spectacolului: foarte bună.
Atmosfera: specifică marilor sărbători.
Noutăți: A sosit Tatiana Filipoiu, a debutat grupul alcătuit din Mircea Rusu, Pavel Kosa și Mircea Mayer, a interpretat în premieră o piesă instrumentală Dan Bădulescu, grupul de acompaniament a fost constituit din Al. Zărnescu, Ion Dumitrescu, Dietrich Krauser, Ionel Văduva; s-a renunțat la serviciile lui T. Mazilu și R. Beianu.
Aportul organizatorilor: ca întotdeauna la Focșani, foarte bun.

„Azi, la 130 de ani de cînd marele Nicolae Bălcescu trecea în neființă, vă rugăm să ne permiteți să depunem la acest mare act cultural simbolul unității noastre naționale, unul din idealurile

Cronică din public

Un gînd bun

MUNCĂ, DRAGOSTE, PATRIE. Sint trei cuvinte, fundamentale așa spune, repetate des, cu dragoste, pătimaș și obsesiv de către conducătorul Cenaclului Flacăra, poetul Adrian Păunescu. Sint cuvîn-

Grupul Pro Musica

te-principii, sint cuvinte-sens, sint cuvinte-dăruire, sint cuvinte-poruncă, sint cuvinte-rugă, sint cuvinte-dor, sint cuvinte-dimensiune. Da, cuvinte-dimensiune! Pentru că ele conturează profilul etic, de tineri cu adevărat revoluționari ai României. Acest cenaclu este o afirmare pleneră a voinței tinerilor din România socialistă, tineri marcați profund de ideile mărețe ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, despre educarea tinerei generații prin muncă și pentru muncă, prin participarea activă și efectivă a generației tinere la actul cultural, la împlinirea acestuia, este, dacă vreți, acest cenaclu, parafrazindu-l pe Nicolae Iorga — „conștiința datoriei împlinite de toți și în fiecare clipă”. Da, sintem, ne considerăm o generație privilegiată, pentru că opțiunea pentru acest fenomen social, am numit Cenaclul Flacăra, înseamnă în primul rînd opțiunea pentru adevăr, muncă și artă, dăruirea participanților fiind momentană și totală în momentul ei; al participanților, am spus și nu spectatori, pentru că practic, cîntînd, recitînd devii parte, la aceleași cote valorice, din cenaclu.

Iată, salutăm aici pe acește valori în „adidași și blugi”, care reușesc să ne dea și re-dea libertatea interioară pe care ne-o dorim din ce în ce mai mult în „această lume relativă”.

Iată explicația faptului că toți spun că se simt fiziologic mai bine, sint mai senini, mai bogați și mai buni și, mai ales, de ce le este dor de dv. și de ce vă iubesc. Iată de ce, acest tineret al Româ-

dar care întărește impresia că el chiar de aceea nu se ață într-un loc anume fiindcă e răsfirat pe întreaga țară... mandat arcut precum o punte pînă aproape de finalul spectacolului, cînd s-a cîntat „Duhul lui Iancu”, spectacolul a fost totodată și temelie statuii închinată rockului și foc în valtră pentru colinde venite din miez geros de iarnă, și adăpost pentru veșnic neimplinita dragoste și împrejurare pentru virtuozitatea lui Dan Bădulescu și subiect de filmare și mai ales emoție pentru noi toți, cînd la cîntecul „Căciula”, steaguri tricolore purtate de minunați tineri, au început să freamețe, ca la „Trăiască România”, ele să ne spele fața și să ne mîngie părul, indiferent dacă eram oltean sau secui, moldovean sau maramureșean, bănățean sau dobrogean, toți sub aceeași culoare, toți pe același puls de inimă — România.

Dacă am reușit sau nu să atingem înălțimea frumosului în această seară, nu știm, dar sintem siguri că am creat o posibilitate ca oamenii să devină mai frumoși măcar pentru cîteva ceasuri. Biletul primit din sală și semnat „Elevii clasei a IX-a, Liceul „Al.I. Cuza”, „mii de mulțumiri pentru eforturile pe care le depuneți pentru ca noi, noua generație, să creștem cît mai frumos, cît mai bine”, ne-a întărit convingerea că poate am reușit ceva mai mult.

UCU BERTZI

Imaginea unui ideal împlinit

Localitatea: Sfîntu Gheorghe, 30 noiembrie 1982
Condiții de desfășurare: Sala sporturilor
Număr de spectatori: peste 2 500
Durată: 5 ore și 30 de minute
Calitatea spectacolului: bună
Atmosfera: primitoare și receptivă.
Noutăți: „Clopotelul reîntregirii”, un cîntec de Ștefan Hrușcă și Adrian Păunescu; „Alcina și Armida”, primă audiență în Cenaclu cu grupul Pro Musica.
Aportul organizatorilor: foarte bun.

Ajungem la timp cu ajutorul, resimțit pe aproape întregul parcurs al cenaclului, al echipajelor de miliție care înțeleg să-și rezolve treburile de control și îndrumare a circulației sprijinind și călătoria noastră, înfruntînd neajunsurile unui drum greu, pe o vreme nefavorabilă. Aveam să așezăm debutul întîlnirii noastre cu publicul din Sfîntu Gheorghe sub semnul Unirii, pentru sărbătorirea căreia ne pregătim poposind de fapt aici, în drumul nostru spre Alba Iulia. Aducem deci, mai întîi, „un cîntec istoric” bîtrîn ca Unirea”, „Treceți, batalioane române, Carpații” și noul cîntec al lui Ștefan Hrușcă „Clopotelul reîntregirii”, pe versurile poetului Adrian Păunescu, cîntec ce ne face de la primele inflexiuni să ne gîndim că va putea face o carieră glorioasă. Mircea Rusu care a apărut la Galați, la Festivalul „Baladele Dunării”, împreună cu alți doi instrumentiști și care a rămas din dorința de a demonstra că poate mai mult, încearcă s-o dovedească aici reluînd un cîntec. „Foate verde spic de piine”, din repertoriul lui George Nicolescu, care din păcate pentru el și pentru aceia care au crezut și au investit în el, a invocat la începutul acestui turneu oboseala și nevoia de a rămîne în sinul familiei, mărturisindu-ne de altfel, că acasă se simte minunat. Cenaclul fiind un fenomen unitar poate, după cite s-au văzut, suplini orice absență, dar este nedrept ca aceia pentru care scena noastră a fost cadrul cel mai favorabil manifestării valorii lor, sugrumată o vreme în textura conjuncturilor diverse, aruncată în milul indiferenței, să creadă, acum, cînd sint limanul aproape, că un pămînt stîncos le stă deja sub picioare, peste care călcînd, alergînd, vor putea ajunge departe. Și nu pot să nu-mi amintesc acum cuvintele poemului alfit de des recitat în cenaclu de actantul Mihail Stan „Mistretul cu colți de arșiță”, capodoperă a lui Ștefan Augustin Doinaș, vorbind despre ierfa pe care o cere arta adevărată. Pentru idealul ei nici un sacrificiu nu este prea mare, căci, crezînd în ea, chiar pierînd, rămîi. Așa s-a întîmplat cu toate marile opere ale umanității. Așa s-au putut transfigura marile idealuri, marile iubiri, marile nevoi ale neamului nostru. Și sintem siguri că alături de „Colindul Ardealului”, de „Nu uita că ești român”, de „Cînd s-o-măritit noroc”, de colinde și imnuri, vor rămîne și unele dintre cintecele generației noastre, pentru țară și neam, pentru pace și iubire.

Imaginea unui ideal împlinit, manifestarea cenaclului nostru de la Sfîntu Gheorghe a fost cea mai frumoasă din cite am avut noi aici.

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele 712, 713, 714, 715.

Programul Cenaclului Flacăra în județul Cluj

3 decembrie — Dej
4 decembrie — Cluj-Napoca
5 decembrie — Cimpia Turzii
6 decembrie — Turda
7 decembrie — Cluj-Napoca

Toate spectacolele încep la orele 18, cu excepția celui din 4 decembrie care se va desfășura de la orele 19.

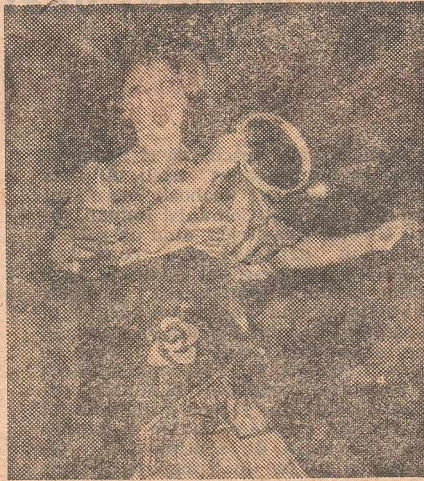

Braşovul muzical...

...oferă în orice moment al stagiunii repere de maxim interes melomanului, indiferent de preferințele și opțiunile acestuia. Municipiu universitar, pitorescul oraș de la poalele Timpei se demonstrează a fi o gazdă bună genurilor muzicale căutate și urmărite cu pasiune în special de generațiile tinere: folk-ul, rock-ul, muzica ușoară și de jazz. Pentru acestia din urmă, există la Braşov un extrem de fertil teren al afirmării, datorită neobositei activități a profesorului Alexandru Sipa, conducător al unui solid club de jazz. Ultima gală jazistică de mare amploare organizată recent de același inimos Alexandru Sipa, concert în care au strălucit Johnny Răducanu dar și tinăra vocalistă Anca Parghel, a consemnat un notoriu succes pentru gen. Numele dirijorului și pianistului Radu Odeșleanu, la rindul său personalitate marcantă a jazz-ului românesc, se leagă de asemenea în acest moment de Braşov.

Tinerețea ca stare de spirit caracterizează însă și alte manifestări muzicale, instituții muzicale chiar, în programele cărora descoperim cu satisfacție evenimentul artistic. Filarmonica „G. Dima” se desenează între acestea, pe un incontestabil prim loc, cartea sa de vizită de o aleasă finută prezentându-ne acest colectiv drept unul dintre cele mai eficiente în ceea ce privește propaganda și educația culturală. Cea mai elocventă pledoarie și totodată o îmbietoare invitație la concert o constituie înseși programele manifestărilor alcătuite fără excepție cu bun gust, profesionalism și simț al contemporaneității (secretar muzical Stela Mitu). Iată, spre exemplu, o selecție din afișele lunii noiembrie: Concertul pentru violoncel și orchestră de Dvorak, solist Szekely Attila, Simfonia a VIII-a de Sostakovič, dirijor Eduard Civji (Uniunea Sovietică). Arie din opere cu Liliana Bizineche. Integrala lucrărilor pentru pian de Kodály, solist Buzaș Pall. Simfonia I de Brahms, Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de Liszt, solist Andrei Deleanu, dirijor Emanuel Elenescu. Deosebit de așteptat, concertul pianistului chinez Li Mingqiang, precum și microfestivalul din 9 și 10 decembrie dedicat aniversării a 125 de ani de la nașterea compozitorului Iacob Mureșianu la care și-au anunțat participarea Corul Filarmonicii „G. Enescu” și dirijorul Mihai Brediceanu. Elocventă această trecere în revistă pentru orientarea repertorială a programelor Filarmonicii, afirmind cu evidență vehicularea valorilor autentice, popularizarea repertoriului național, lărgă deschidere către potențialul tinerilor virtuozii. Recunoaștem în toate clarviziunea, angajarea artistică a remarcabilului dirijor I. Ionescu Galați, conducătorul ansamblului, priceput organizator prin a cărui strădanie culturală cele două cerințe primordiale cu strictă valabilitate și în viața muzicală, calitatea și eficiența, au dobândit o concretizare meritorie.

Teatrul muzical din Braşov beneficiază la rindul său de prezența și capacitatea creatoare a unei personalități artistice de excepție, pe eit de devotată profesiunii sale, pe atit de modestă: Carmen Dobrescu, regizoare și directoarea ansamblului. Sub bagheta ei fermă, avizată, repertoriul acestei stagiuni prezintă publicului titluri dintre cele mai atractive: „Madame Butterfly” și „Tosca” de Puccini, „Trubadurul” de Verdi, „Contesa Maritza” de Kalmann, „Văduva veselă” de Lehár, „Lăsați-mă să cînt” de Gherase Dendrino, spectacolele „Farmecul muzicii” și „Bună seara D-le Kalmann”, acesta din urmă

prezentat cu un frumos succes în R.F. Germania. Evenimentul major al actualei stagiuni l-a constituit fără doar și poate premiera cu opera „Carmen” de Bizet montată și prezentată ambițios odată cu premiera bucureșteană. Bine a făcut Carmen Dobrescu procedind astfel; succesul premierii brașovene, pentru că spectacolul la care am asistat — preluat și de Televiziunea Română — a fost un real succes, se datorează în primul rînd efortului întregului ansamblu care, confruntat cu marile dificultăți ridicate de prezentarea acestei lucrări, și-a onorat mandatul cu seriozitate, cu o rară dăruire și mai ales cu un rezultat emoționant.

Regia alertă (Carmen Dobrescu), scenografia ferindu-se de greoaie somptuoșități (Horia Popescu), coregrafia colorată (Mihai Mindruțiu), gestul dirijoral autoritar și competent (Petre Sbarcea) au creat un spectacol viu, dinamic, lipsit aproape de stridențe. Din distribuție i-am remarcat pe tinăra Liliana Dumitrache — Michaela, apariție promițătoare vocal și scenic, rezolvîndu-și personajul cu finețe și muzicalitate, pe Anton Alexandru — Don José, excesiv de emoționat dar totuși convingător. Premiera brașoveană rămîne însă spectacolul celor două Carmen: Carmen Dobrescu și Carmen Ruxandra Vlad, interpreta rolului principal. Cîntăreață cu experiență, simțul frazei muzicale și o mare capacitate de concentrare asupra actului artistic, Ruxandra Vlad a demonstrat că dispune de virtuți capabile să portretizeze pitorescul unui personaj cărui cu greu îi mai poți oferi o creație insolită. Ruxandra Vlad a realizat totuși o Carmen „a ei”, refuzînd șabloanele de obicei caracterizate prin îngroșări ce devin supărătoare. O Carmen cu aspect sculptural, o fată simplă, dăruită total dragostei transformate în ideal. Cuceritoare prin temperamentul interpretării, cu un joc scenic aproape uneori de performanță nestinjenindu-i prezența vocală, astfel s-a prezentat Ruxandra Vlad publicului care i-a oferit atit ei cit și întregii echipe aplauze la scenă deschisă, venind să răsplătească pe merit îndelunga strădanie a artistului dăruit cu pasiune nobilei sale meniri.

În scurta incursiune prin Braşovul muzical mi-am întărit convingerea potrivit căreia muza Euterpe se simte în această străveche vatră de cultură, la ea acasă.

DANIELA COROMAN

Lecția lecțiilor

(Urmare din pag. 9)

legende, slăburi, zidiri, întreg acel depozit sacru, văzut și nevăzut, descifrat sau abia așteptat și care leagă viața fiecăruia de viața tuturor într-o mutuală cheazășie. Ne amintim: erau cîndva acei ciclopi capabili de munci titanice, impresionante prin inutila lor grandoare, Singurul lor ochi nu vedea viitorul. Avem nevoie de vedere binoculară, de acea privire în care dioptrile vederii din apropiere și de la distanță să fie perfect îngemănate. Miopia față de viitor a dus totdeauna la suferințe și eșecuri. Evitarea holocaustului cere nu numai bunăvoință ci și luciditate înscririerii în devenire.

În acest sens auzim mărturia istoriei însăși prin cugetul tuturor imputernicilor săi și fluxul acestei pledoarii ne oferă alături de argumentul pro patria, niciodată deturnat, cel puțin două motive de mîndrie națională. Este vorba, în primul rînd, de superba prezență, sincronă, a cugetului românesc — de la balade la cronici, de la paremiologie la glasul triburilor și artiștilor, pe terenul acestei unice cruciade legitime care este salvagardarea și înălțarea patriei. E o gîndire care consolidează și arcuiește din generație în generație bolțile ce definesc peren arhitectura spiritului românesc, setea sa de împlinire în acea trelme milenar și univoc rivinită de sufletul tuturor pe acest pămînt: întregire, neatîrnare, dreptate. Și este vorba, în al doilea rînd, de afirmarea răspicată a aceluiași crez, piatra unghiulară a tuturor idealurilor națiunii de către Partidul Comunist Român. Spunea Gh. Asachi în 1857: „Acela nu este patriot care n-a învățat a fi folositor obștei; n-a purtat cerul pe

pieptul său, acela care n-a simțit plăcerea de a fi binefăcător pentru mulți, chiar cu sacrificiul său”. Iar într-o acoladă de cuget, cu concludivitatea marmorei săpate, același gînd înscris de presedintele Nicolae Ceaușescu pe frontispiciul gîndirii românești contemporane: „Patriotismul, dragostea și devotamentul față de țară sînt o expresie a conștiinței revoluționare, expresia îndatoririi de onoare a fiecărui comunist, a fiecărui om al muncii față de glia strămoșească și față de noua societate”. Este aceasta, cred, din mii și mii de lecții de istorie, cu adevărat lecția lecțiilor.

Pornind de aici, din matca cea mai profundă a cugetului românesc, îmi este cu neputință să îmi imaginez altceva decît unitatea culturii, suverana sa unitate, de fluxu, dincolo de palpitul izvoarelor și afluenților. Sau, pentru că se întimplă și aceasta, dincolo de năburcarea unor viituri, de spumegări, de anafoarele noptose. Privite în timp, confruntate cu Timpul, acestea, oricît de zgomotoase, nu sînt decît bolboroseală, stihie. Nu ignor, ele pot victimiza cînd, se știe, singurul sacrificiu cerut culturii, arhisuficient de altfel, este opera. Pe tărîmul făuririi ei, labirintic nu o dată, există și pierderi firești. De ce să le agravăm atunci artificial, de ce să plantăm noi înșine minotauri, recepționeri-pirați, de ce să admitem prea liniștiți bruiajul, huiduiala, neaveniți hărnîcîndu-se vandalic?

Rostul patriotic al fiecăruia este fapta, construcția, opera — după puteri. Nici într-un caz demolarea după puteri! E adevărat, sub orizontul istoriei cultura națională este unică și invincibilă. Dialectica făuririi ei nu implică însă mai puțin apărarea celor ce o făuresc, prețuire și încredere. Într-un cuvînt climat prielnic. Această dintotdeauna. Și cu atit mai mult aici și acum.

Iubirea de frumos

Logosul eminescian

Profesorul Mihai Bulacu, autorul mai multor cărți publicate, a lucrat cîțiva ani pe manuscrisele lui Eminescu cot la cot cu Perpessiciu în căutarea unor rațiuni mai profunde în opera poetului nostru național. Traducător și îndelung cercetător al gândirii de tradiție bizantină, profesorul Bulacu a avut acel ochi mai sensibil de a vedea luminile de acasă din tradiția noastră milenară arzînd mai mistuitoare în lirismul eminescian mai degrabă decît influențele propuse de alti exegeți rămași la lectura filosofilor europene tirzii. Mihail Bulacu a descoperit în acest sens între manuscrise prologul propriu-zis al Luceafărului eminescian, scris cu mîna lui Eminescu

înainte de cel al basmului Fata din grădina de aur, prolog și sinteză a capodoperei eminesciene fiind celebrul text Ioanice asupra Logosului en arhe hen o Logos al autorului de pe Patmos asupra cărui a lucrat și Hölderlin.

Asadar acesta este izvorul Luceafărului scris cu mîna lui Eminescu, într-o scriitură divină și o limbă de cea mai profundă spiritualitate. Arătată această descoperire lui Perpessiciu de către profesorul Bulacu cu decenii în urmă ea nu a putut fi făcută publică pînă de curînd într-o revistă din țara românească.

Cercetările asupra Logosului eminescian își au de acum originea sigură, izvorul din care a sorbit o viață marele poet iar cartea scrisă de Mihail Bulacu despre Logosul eminescian înseamnă o dată în cultura română.

IOAN ALEXANDRU

Baladele Dunării

A căzut cortina peste cea de-a V-a ediție a Festivalului-concurs de creație și interpretare pentru poezie și muzică tinăra, „Baladele Dunării”, Galați 1982. Acum, cînd concurenții s-au reintors în locurile de unde au venit, luînd pe hainele lor petele de lumină ale reflectoarelor, iar pe chipurile lor paloarea transfigurată a artei, se cade să tragem linie și să adunăm, nu ca un contabil îndrăgostit de cifre ori de fluidul creionului său chimic, ci temeinic și gospodărește.

Manifestarea organizată, ca și în anii precedenți, de Comitetul municipal Galați al U.T.C. și Clubul tineretului, în colaborare cu revistele România literară, Cîntarea României, Luceafărul, Convorbiri literare și Flacăra, ziarele Știința tineretului și Viața nouă a suscitât și de această dată un larg interes. Au participat la această ediție concurenți din 34 de județe (27 la ediția precedentă) într-un număr record. Au fost înregistrați 91 de înscriși la poezie, din care s-au selecționat 28 pentru concursul ce avea să-l premieze pe zece dintre aceștia. Secțiunea muzicii there a adus în concurs 32 de soliști și 24 de grupuri, acoperind o varietate de genuri: folk, coral, rock. Dacă întrecerea poetilor s-a bucurat de rigoarea unei preselecții, aducînd în scenă în general creații plauzibile, nu ace-

iași lucru se poate afirma în raport cu muzica tinăra față de care se manifestă uneori o păgubitoare lipsă de fermitate critică. Este foarte adevărat că într-o asemenea manifestare, numărul participanților poate vorbi de la sine nu doar de prestigiul de care se bucură festivalul, dar și de amploarea fenomenului artistic, de stadiul dezvoltării acestuia. Nu trebuie uitat însă că măsura acestui stadiu o dă mai ales valoarea ca entitate absolută și mai apoi cuprinderea ei. Este deci, pînă la urmă, prestigios un concurs care adună și pune în competiție mai multe valori și nu doar mai mulți participanți. Preselecția, pentru care am militat și cu alte ocazii, se arată a fi din acest punct de vedere, o treaptă obligatorie și un mijloc util de educație estetică. Dincolo de aceasta, festivalul a avut și în anul o tinută remarcabilă pentru care s-au depus vizibile eforturi organizatorice. Au contribuit la realizarea lor tovarășul Ionel Petrea, prim secretar al Comitetului municipal al U.T.C., și tovarășa Victoria Șoiman, directoarea Clubului tineretului din Galați.

Criteriile artistice, tematice și aprecierile publicului au determinat juriul, a cărui componentă stabilită inițial de organizatori a fost schimbată de la nivel central și în care au fost prezenți și cîțiva membri ai Cenaclului Flacăra, la desemnarea următorilor cîștigători:

PREMIILE EDIȚIEI A V-A A FESTIVALULUI „BALADELE DUNĂRII”

Galați: 26—28 noiembrie 1982

POEZIE:

- PREMIUL I: nu se acordă;
- PREMIUL II: — EMILIA DABU — laborant, Șant. „2 Mai”, Mangalia, Jud. Constanța;
- PREMIUL III: — GEORGE GEACAR — profesor Șc. gen. Produtești, Jud. Dimbovița;
- PREMIUL III: — MARIAN BODEA — activist cultural Titan Club București;
- Premiul special al juriului pentru poezie: — DINU OLARASU — elev Reșița, Jud. Caraș-Severin;
- Premiul ziarului „Știința Tineretului”: — DINU OLARASU — elev Reșița;
- Premiul revistei „Cîntarea României”: — EMILIA DABU — Șant. Naval „2 Mai” Mangalia;
- Premiul revistei „Convorbiri Literare”: — IONEL ZIMBRU — laminator C.S. Galați;
- Diploma revistei „România Literară”: — COSTEL BUNOAICA — tehnician Slobozia, Jud. Ialomița.
- Premiul ziarului „Viața Nouă”: — GABRIELA BOGDANA LIBITA — elevă, Galați;
- Premiul revistei „Flacăra”: — ADRIAN JACOTĂ — Botoșani;
- OZOLIN DUSA — Botoșani.
- Premiul cenaclului „Donaris” al clubului tineretului din Galați: — MIOARA DRISTARU.

SOLIȘTI FOLK:

- PREMIUL I: — MARIANA EREMIJA — Brăila;
- PREMIUL II: — ONCIU EMILIAN — Satu Mare;
- PREMIUL III: — COSTEL IORDACHE — Galați;
- Premiul de popularitate: — BARCAN DANIELA — Bacău;
- Premiul pentru inspirație folclorică: — „BALADA” — Gh. Gheorghiu-Dej;
- Premiul revistei „Flacăra”: — AUGUSTIN AUREL HOJDA — Casa de cultură a studenților Galați pentru cîntecul COLIND;
- Premiul pentru cîntec politic: — „ATHENEUM” — Reșița;
- Premiul pentru cele mai tinere valori: — CATALIN IACOB — București;
- Premiul revistei „Flacăra”: — RADU ȘTEFAN — membru al grupului folk „COLUMNA” din Iași;
- GRUPURI FOLK: — „MIORIȚA” — Gheorghe Gheorghiu Dej;
- PREMIUL II: — „SYNTESISIS” — Tg. Mureș;
- PREMIUL III: — „ORIZONT 77” — Baia Mare;
- Premiul special al juriului pentru muzica tinăra și premiul revistei „Flacăra”: — Grupul „CROS” — Tulcea.
- Premiul revistei „Flacăra”: — „KRONOS” — Odorheiu Secuiesc.

Se află într-o fază avansată de lucru, la „Electrecord”

ALBUMUL DE MUZICĂ ȘI POEZIE REALIZAT DE CENACLUL FLACĂRA

Anunțăm pe iubitorii de poezie și muzică, pe cei care n-au aflat deocamdată, că la „Electrecord” se află în lucru un album de muzică tinăra. Ne-am deplasat la Casa de discuri „Electrecord” și am aflat câteva amănunte: sînt în pregătire trei discuri care vor cuprinde înregistrări din concert ale Cenaclului Flacăra. Albumul se va numi „Manifest pentru sănătatea pămîntului” și va strînge laolaltă peste 120 de minute de muzică și poezie, adică întreg spectacolul imprimat cu cîțva timp în urmă în Sala Radio. Este primul album de acest gen înregistrat „în direct”. Vor apare pe discuri, între alții, cunoscuții interpreți ca Mihail Stan, Nicu Alifantis, Mircea Vintilă, grupul „Ecolul”, Constantin Dragomir, Ion Zăbașcu, Michaela Popescu, Gil Ioniță, George Nicolescu, Duce Bertzi, Vasile Șeicaru, Ștefan Hrușcă, Arpad Domokos, Al. Zărnescu, prezența de animator al Cenaclului, poetul Adrian Păunescu. În aceste zile, înregistrările se prelucrează în studiourile „Electrecordului”, iar calitatea sonoră este foarte bună, la nivelul exigențelor discofililor tineri.

Deci să fim gata: ne așteaptă peste două ore de muzică și poezie cu Cenaclul Flacăra. Sintem. (George Cușnăreanu)

VASILE NICOLESCU

Melodie trecătoare

Uneori simt nevoia să vorbesc aidoma celor ingropați în Spoon-River sau la Săpînța, sau ca un duh rălăcînd pe terase năclăite de ceață despre toamna asta ca un Vezuviu care scoate frunze pe gît să mă prefac că-s orb, schiop sau olog într-un culoar de metrou, să mă uit cruciș la lucruri sau să privesc ca Dionis c-un ochi inchipuind o odisee spațială pentru uzul nebunilor, să mă sui pe un butoi ca d-l Sartre și să perorez despre ființa care se-alege pe sine din noianul atîtor fantome, să-mi spăl creierii de uritul care mă

lovește pe la spate cînd eu mă cațăr cu-o roză-n mină pe redutele soarelui sau să îngheț brusc ca un copac căruia îi cad toate frunzele și nu mai poate să viseze, prăbușit ca un arbore cînd furnicile și părările îl părăsese dintr-o dată și fug în altă parte, dar mă trezese și-asemeni unui leu întărit de sete imi scutur coama și m-arunc în fluviul zorilor.

Priveliște deasupra norilor

Un Michelangelo nebun al norilor a zidit această-alcătuire de lucitoare, magice volute, furnuri de zăpezi scinteind, nemaivăzute rotunjimi de temple, ireal de frumoase ondule,

nevănuite marmore de aer șlefuite de raze, tronuri ale albului, trepte fără mormint? — sau tu care privești în cer Facerea florilor?

Albinoni

Acum totul e bine : ne cățărăm pe trepte de marmoră roz ca-n Assisi, trandafirii scutură albe liturgii peste privirile noastre, cerul, lac răsturnat, ne răsfrînge-n eter rădăcinile și gindurile noastre repetă-n tăcere nervurile marmorei, pilpîirile verzi ale pinilor, zumzetul striat al albinelor, încrețiturile apei sub ploaia mărunță a umbrelor, totul e bine, armonios, necesar ; dar cine poate să spună o singură vorbă despre durerea care precede aceste lucruri ?

Statuile, noi și istoria

Tără și rod și stele boltite deasupra statuilor. Fiecare așezare împrumută chipul statuilor și țaria și visurile lor deși nimeni nu se poate-n ele oglîndi. Doar orizontul — și toate privesc liniștit orizontul — eu puterile și veșnicia lui. Oricum, prieteni, ne simțim dintr-odată noi înșine orizont cu plaiurile, munții, cu luna și cu soarele din steme. Și altfel vedem statuile care ne creșe în suflet. Altfel ne apare Ovidiu sau duhul lui întors cu bucurie peste vremi spre Mircea, strănepotul din Cozia, dinspre munți gospodar pînă la Marea cea mare. Frivim în ochii lui Ștefan din Suceava și-n uimire descoperim secretul de veacuri al Alabastrului de Voroneț. Privim zidurile mănăstirii — totul e cumințenia pămîntului ca în Brâncuși, dar unde-i Ștefan, cel de-a pururi Mare, de-a pururi viu ? Și-i oriunde răspunsul : în ginguritul de prunc ori în scîlpătul din privirea lui care-absorbe tot cerul peste obeinele Bucovinei pînă departe, de cuprînd și luciul aprig al zalei lui Mihai și barda ascuțită de vitejia Domnului spre Alba — mai sigur încă de a viitorului mărire.

Tot altfel vedem statuile care ne creșe Horea și Cloșca și Crișan își numără în suflet. Statuile cu zecile dar trebuie să vedem în seară scăpărînd luceafărul pe Detunata pentru ca ei în cegetul tuturor să se naște. Iancu ecvestru e în inima Cimpenilor dar proslăvindu-l să cioplim în chipul lui un pise cît Apusenii și-ar trebui alături la fel cioplit alt munte, să-nchipele pe oaspetele-i frate, pe Bălcescu !

Dalta abia infioară bronzul, granitul. Mai fremătător trecutul otiforește-n suflet. Iar noi, noi din efemer izvodim veșnicia, istoria, precum ciocirliile-n cîntec înalță statul în azur.

BAZIL GRUIA

România

Umăr lingă umăr ca literele în cuvînt sub această ninsoare mirifică de întii decembrie care se topește pe inimile noastre fierbinți tot așa cum la lumina poporului meu s-au topit toate dictatele străine astfel încît Ardealul, Moldova și Țara Românească au rămas pentru totdeauna simplă lingă simplă precum boabele-n spic.

MARIN LUPȘANU

Craiu munților

Urcă-o boare dinspre Crișuri, Cîină-un tunlic, zvon nestins, Geme codrul din frunzișuri Și în munți un foc e-aprins.

Tulbure e Arieșul Și Ampoiul volburat, Someșele-nfor cireșul Unui tun înrouat.

Craiu Munților, Vis Mare, Ne-nfricat, ne-nduplecat, Vine dinspre zări călare, Lingă noi e, n-a plecat !

Iancu, inimă prea plină De iubire de popor, Însetați de lumină, Iancu, lacrimă de dor.

Pe Cîmpia Libertății Cîț români-or fi români Arzi, făclie a cetății Unde moșii sînt stăpîni.

Alți goruni creșe din gorunul Unde dormi în nemurire Și-s voinici, unul și unul, Despre tine dînd de știre.

Peste veac tu arzi cu noi, Întrupat în toți bărbaii, Scump erou între eroi, Luminindu-ne Carpații !

Aurel Vlaicu

Fulgere prin veac aleargă Și pe zări ard păsări-om, Prin livezi e zvon de iarnă, Flori zvîcnesc din pom în pom. Pe pămîntul transilvan A trecut o toamnă iară, — Bucurii de rod bogat Cheamă altă primăvară. Aripile cată vulturi, Visul, dincolo de gînd, Vlaicu le-a simțit pe umeri, Auzîndu-le arzînd. Și-ntr-o toamnă nefirească, Tulburată de-nflorire, S-a născut un drum spre stele, Cu popas în nemurire.

IRIMIE STRĂUȚ

Indurerare

Fără putere e dragostea mea, fără putere, Dacă te lasă scăpată în brațele Răcoritoare, ale unui mormint.

Fără putere e și cuvîntul : Nici măcar nu-nțoreci capul Cînd te strig și după tine mă cînt.

Într-o astfel de noapte

Vine pe lume Crăciunul, sărbătoare-cu-ștea.

Vine Crăciunul cu colindători. Într-o astfel de noapte aș vrea să te pot lepăda, Singurătate, copilă din flori !

CAROLINA ILICA

Flori de salcîm

Peste drumul Din fața casei mele Plutesc în aer Flori de salcîm.

Vai, cum se-ncurcă lumea Între mirosul de floare Și cel de trolul !...

N-ar fi păcat să se facă, iubito În loc de case de cultură Vestite tancodroame ?

Prea strîmb s-ar vede luna Prin ochiul mic de periscop, Iar dulcele noastre-nțîniri Ar fi acoperite de foc.

DUMITRU UDREA

La vîntoarea

Vino cu mine la vîntoarea spre dimineață pleca-vom călări prin iarba înaltă vîntul tresare cu inima dusă și aeru-n nări

Iar cîinii sălbatici cu sînge în dinți de noi asculta-vor atuncea din greu cu prada în gură vor trece cuminți și sînge va cade pe degetul tău.

Voi ține de pușcă doar tu să lovești, cu plumbii măiestrii vîntul ușor va mînge cu pene, plutiri îngerești, mirosuri de pușcă și sînge cobor

Dar sfirile cerul — fazanii-s în zbor iar cîinii aleargă cu capul în sus nu ride cînd vezi căprioare cum mor, loveșe și pe armă o lacrimă-a curs

Și iață suspină prin cetine cornul sub zare și cerul se zbate în griu în iepuri de-acum e rege doagă somnul, tu parcă ești tristă cu păsări la briu

Joc pușca în mină cînd stînsă e larma înoată pădurea în hohotul său ca o amantă mă-njunghie arma nu plînge iubito e sîngele meu...

ALEXANDRU DRĂGHICI

Decembrie

Decembrie, decembrie, aproape de zăpezi de calmele apusuri cu ceruri de cobalt de riuri mari de brumă agonizînd livezi între un mal al lumii și malul celălalt cum ne petrecem în gravuri de frunze printre popoare de mestecenii și aluni prin aburi de oglinzi și amintiri confuze cînd dimineața mai miroase a cărbuni și ne încearcă tulburi nopțile rămase în lăzile de zestre cu semne de peceți și turmele de zimbri ne umbliă reci prin oase

decembrie, aproape zăpadă, dacă vreți

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

Pilolană

Bătrîne domn iar lăcrimează via Rugină dulce-n cămile de lut Pecinginea s-a-ntîns și-a ars cîmpia Și lemnul soare-n flăcări a căzut Se sting în bruma rodului țîrziu Și albe flori s-au răstîgnit pe geamuri Cum gîndurile-n ochiul de rachiu Se-aud aproape carele zăpezi Cînd rare zboruri spînteacă pădurea Bătrîne domn, în campăna amiezii Doar zeul Pan mai rătăcește-alurea

ION POPA ARGEȘANU

Moment

Cuibul unui porumbel sălbatic în castanul din curtea spitalului... Spre răsărit dincolo de ochiul aberit al ferestrei plopi subțiri precum un fum de țigară țîn în trident soarele dimineții departe la marginea orașului cenușiu la porțile căruia regimul de porumb moțăie eroic.

Aiei în saloanele drapate cu furturi de soare printre flacoane și comprese sterile iubirea merge prost, foarte prost.

CORNEL COSTACHE

A. I. ZĂINESCU

Erata

Erată pentru-acest secol trudnic, douăzeci, Erată pentru gollfurile lui cele mai calde, Ca printr-o piramidă-n care munți se roagă reci, Ori printr-un crin o lebădă ce s-ar sui și cade.

Erată pentru toți, erată pentru prea destin, Clipele-acestea-ntoarse pe cealaltă parte Ca niște oseminte scrise, citite mai puțin Dar și așa fărîme doar, erată într-o carte.

Toate palatele și toate bordeiele acestui veac Și toată bătătura — aceasta grea dintre cuvinte Din care-un țaran se trage, erată lingă prag, Și numără prin somn povești de mai'nainte.

Seminte roșii pururea însămintate-n nori Și-n felul lor un tragic coviltir ce umbliă, Erată uneori și pentru frați, erată și pentru surori, Erată — nu-i așa ? — și pentru propria mea umbră.

La sinii maicii noastre — acum cei mai fierbinți Și lingă pieptul ei, sub lună dacă-i noapte, Ca un potop de greieri albi sub un ocean cu zimți, Erată la cuvînt, aducem erată și la șoapte.

Mai mult noroc, lumină mai multă printre nori Și-un sunet nou, erată la un cureubeu ce-l înem Că-ntoarce veacul iar un scrișnet de foc și de ninsori Și mușcă viermuind din pacea unor mere pline.

O nebulie sfîntă-n toate și-o risipă-n tot, Erată pentru că și-n ochi lumina ca o forjă sare Erată pentru e-am făcut totul, erată că n-am făcut tot Și m-am lăsat mai mult drept pradă la elipe viitoare.

Dacă acest sfîrșit de veac

Dacă acest sfîrșit de veac ar fi-n cazărmi, Soldații i-ar da liber, în permisie, Dacă acest sfîrșit de veac cu ochi diformi N-ar arăta și niște hărți pe el cu pete nînse, Ca un contabil scos la pensie, prin demisie, Dacă acest sfîrșit de veac ar fi-n cazărmi,

Și-ar mirosi a trestii numai și a nori, A niște ploii cu miezu-n rădăcini, extatec, Și mai uman, mai sfînt decît un țipăt de cocori,

Dacă acest sfîrșit de veac, exantematec Ca tifosul nu ar atînge și copii și flori Sau nu ne-ar lua și cerul ca ostatec ; Dacă prin granițe de țări n-ar mirosi a iod,

Ori dacă prin scoici apoi n-ar mirosi și a țarm,

Dacă acest sfîrșit de veac ar fi un pod, Dacă acest sfîrșit de veac ar fi-n cazărmi, Soldații i-ar da liber, i-ar uita de tot Și ar pleca să vadă veacurile cealalte — unde dorm ?

Un tren cu oameni de zăpadă

Un tren cu oameni de zăpadă — dar, oh ! — In ce fabulă se pare că mai intrasem și eu, Nici n-apucasem să zugrăvesc bine un curcubeu Și aerul a și înghețat deodată și s-a făcut mov.

Am auzit niște șine troznînd undeva-n ochi, deodată, Și am văzut niște traverse cum singure se așază și dor, Cerul se răsucise brusc, transpira ca un semafor, Iar de pe pămînt niște pocnete, parcă, de vată.

Se întimplase ceva, nu mai știu. Că totul era cînd ca un acvariu, așa, cînd ca un pod Și trenul acela care trecea și prin zid, gîfîia chiar și-n glod Sau dedesubt totul murea și-alerga străveziu.

Nu mai conteneau nici acei oameni și nici graba lor Și deși nu mai nînse demult ei luau totul cu el, Mi se lua chiar și inima și-o preschimbau în scintei Iar lacrima mi-o înghețau ea pe-o locomotivă în nori.

Mă uitam cît de singur sint și cît de săraci, Zdrețtăroși că li se vedea chiar și singele-n vine, Nefirești că aproape izvorau chiar din șine Și trenu-i mai smulgea parcă și de prin copaci.

Niste oameni care nu scoteau nici o vorbă, în fine, Și care cu timpul se vor fi și topit În cine știe ce loc, sub ce nume sau băț de chibrit, Însă eu i-am văzut într-un tren ce-ngheța parcă din mine.

CURIERUL LITERAR

Ștefan Georgea. Multe stingăcii (Așteaptă-mă la „Poarta sărutului“ lui Brâncuși / Așteaptă-mă... o să vin... la timp o să vin), dar, din cînd în cînd, și cite-o metaforă mai bine simțită : „Mestecîni rumegă tăcere“. Nu e mult, dar, pentru un început de drum, merge. Petru Solonaru. Imagini bine strînse-n „hărți“, dar, spre finalul lor, poemele se diluează. Aceiași răspuns și pentru I. B. Roșianu. Popa Vasile. Mai toate poemele dv. vor să fie neapărat interesante, șocante, dar adevărul lor, privind calitatea, este limpede conținut de-această mostră : „M-am strecurat melodios pe lingă păr / să-ți ajung la ureche“. Mult prea naiv. Sănduc Cristina. Poeme foarte lungi și, mai grav, inspăimîntător de prozaice. Aura Deleanu. Unor astfel de romanțioase confesiuni versificate : „De cînd m-am despărțit de tine / Atîtea de frunze au căzut“ nu le putem spune decît un categoric nu. Aceeași apreciere și pentru următorii : Pahomi Florentina, Tamaș Valerian, Ghenea Atena Carmen, Constanta Radu, Dede Buturcă, Petruț Lenuta, Stan Vasile, Mircea Grigoriu, Macovei Dan, Nicolae Bob, Mihai Mitrache, Dinuț Titu, Berescu Natalia, Căpătîină Delia, Nicolae Măsureanu, Tuțoianu Florentin, Ion Grigoras, Vasile Dinu, Chelan Helga, Cătălin Năstase, Elena Predescu, Dan Gligor, Silviu Georgescu, Ion Radu Șerbanescu, Ivașcu Niculina, I. M. Timișanu, Viorica Dan, Zîrnă Doina, Cozma Vasile, Măcăniță Zoita, Cristin Hagiu, Tudor Ana, Dan Elena, Ligia Mureșanu, Mircea Dumitrescu-Moțăiei, Manole Ion Panciu, Grigoriev Daniel, Rada Gheorghită, Akičov Maria, Mihail Drăgan, Toma Gheorghită, Sora Adrian, Dumitru-Constantin Munteanu, Ioan Negreș, Iftimie Minodora, Matei Niculin. Manuscrisele nu se înapoiază.

VICTOR NIȚĂ

Polemici cordiale

Momentul Waterloo

Scrisoare din partea unei necunoscute
(Fragmente)

Sper că ne-am înțeles, prin urmare, domnule. Puteți să ridicăți din umeri, dacă aveți chef, dar să nu-mi puneți întrebări despre cum am ajuns să fiu singură într-o asemenea noapte și să-mi expun ideile unui străin. Sau în parte străin. Pentru că v-am citit, domnule, și cam știu în ce ape vă scăldați. La drept vorbind, tare aș vrea să pot fi și eu otit de naivă, să pot crede și eu, că dumnea-voastră, în ce ziceau grecii despre frumusețe și fericire. Dar nu pot.

Dealtfel, viața mea nu e deloc pasionantă. Cei mai mulți zic: „Viața mea, ce roman!” Eu nu pretind asta. Ce roman să iasă din ce-am trăit eu? Prostii, domnule. Să lăsăm literatura în pace. Sint o persoană atit de insignifiantă încit sint deopotrivă de neimportantă și hotărârile mele și slăbiciunile mele. Și apoi mi-aș uza și mai mult inima. Și așa nu mă mai poate ajuta ea mult. N-are rost s-o stresez în plus, povestindu-vă o viață destul de goală. Viața unei femei oarecare, ciopârțită la trup și la suflet. Pe deasupra nu mai sint tinără și am alte idei decit dumneavoastră.

Din fericire, logica mea e ca o plasă cu multe ochiuri rupte. Mai am pe unde scăpa. Trăiesc, deci, și tocmai am ascultat un concert de Vivaldi. Vivaldi în noaptea asta? o să vă întrebați. Da, Vivaldi. Muzica lui cu parfum vechi și proaspăt mă face să mă simt ca într-un miez de vară, în miez de copilărie, prin pădurile unde mă jucam. Ce păcat că s-au terminat. Și muzica lui Vivaldi. Și copilăria.

De cind am venit de la spital n-am mai făcut decit asta. Am ascultat muzică și am citit. Acum recitesc, ce credeți? Viața lui Napoleon. O recitesc deși o cunosc pe dinafară pentru că totdeauna l-am iubit pe micuțul corsican. Nu-i așa că vă miră? Adevărul e că nu-mi place să mă văicăresc și n-am subtilități, nu reușesc să înțeleg lucrurile decit în alb și în negru, de aceea, poate, m-am îndrăgostit de un om care n-a respectat decit acțiunea. Eu nu sint dintre cei care pot să scoată și din boala un avantaj. Și mă interesează Napoleon pentru că sint ca el la Waterloo.

V-ați gândit vreodată că și o persoană insignifiantă poate avea un „moment Waterloo”? Nu, cu siguranță nu v-ați gândit. Dumneavoastră vă gândiți numai la greci și la statuile Afroditei. Dar să vă explic, totuși, „Momentul Waterloo”, zic eu, intervine cind sintem învinși de destin și tocmai de aceea forțăm o victorie imposibilă; cind nu mai avem nici o șansă, dar noi nu vrem s-o recunoaștem, sau nu putem s-o recunoaștem, și atunci ne batem cu toată lumea. Nu mai avem un adversar, ai avem numai adversari. Cei care ne-au fost apropiați ne-au trădat, au fugit, ne-au părăsit. Iar cei care au rămas lângă noi dintr-un sentiment de onoare sau din jenă nu au încredere în noi. Ne privesc și își dau seama că sintem învinși. Nu știu cum să ne spună că n-are rost, că ar trebui să renunțăm... Dar nu, în destinul nostru e scris clar „insula Sfinta Elena”. Și tocmai de aceea bătaia cu viața trebuie purtată ca să fie pierdută. Încă n-am pierdut totul, mai avem iluzii, trebuie să cunoaștem înfringerea pînă la capăt, să bem întreg paharul... Să nu uit, domnule, dumneavoastră cunoșteți acest amănunt? Bonaparte, elev, studia geografie. Sus, la începutul unei foi de caiet, o singură însemnare și apoi gol: „Sf Elena, mică insulă în Atlantic” .... Dar să mă întorc la „momentul Waterloo”. Cind nu mai putem cucerii decit înfringerea definitivă și ne batem, de fapt, pentru ea. Parcă n-am vrea să rămî-nă nici un dubiu în privința asta. Căci după un „Waterloo” toate lucrurile sint clare. Nu mai e nimic de făcut, nu mai e nimic de sperat. Iți mai rămîne un singur drum, spre insula Sfinta Elena. Bineînțeles, dacă inima îți mai rezistă.

Se zice că Napoleon era un mare visător. Dar visele lui au mers la pas cu acțiunile lui. El a transformat tinj-tul în voință. Așa e bine. Eu am înțeles asta abia înainte de operație, în șapte nopți în care am cunoscut deplina, adevărată singurătate pe care n-a cîntat-o nici un poet.

N-aș vrea să credeți cumva că n-am simțit ridicolului „Waterloo”-ul meu n-a fost spectaculos. O amărită de bătaie, acolo, în care n-au fost decit cîțiva combatanți. O luptă fără surle și trîmbițe. Cu puțin, noroi și cu destulă singurătate. La urma urmei, fiecare avem nu numai bătaie de care sintem în stare, ci și înfringerile pe care le merităm. Ale unora sint răsunaătoare. În cazul lui Napoleon a trebuit să se strîngă toată Europa ca să-l trîmită în surghiun pe insula Sfinta Elena. La alții e deajuns o piedică, o boală sau un nenoroc. Asta e. Tot Waterloo se cheamă că a trăit.

Acum pricepeți ce este „momentul Waterloo”? Cind încercăm prea mult pentru că nu mai e nimic de făcut. Cind, în realitate, toate sint decise. Cei din jurul nostru, înțeleg asta. Numai noi, în marea noastră mindrie oarbă care sfidează destinul, nu vedem nimic. Nu înțelegem nimic. Leșim din cort și încă mai credem că izbînda poate fi a noastră. Încă mai vorbim despre noroc. Încă ni se pare că nu e totul pierdut. Și că am putea, cu puțină șansă, să recucerim totul. Oricum, ne spunem, e marea noastră bătaie. Ea va decide. Și, prin urmare, credem că Waterloo e o răs_pîntie.

De fapt, Waterloo n-a fost niciodată o răs_pîntie. Acolo există un singur drum, spre insula Sfinta Elena. Dar vă mărturisesc că eu nu l-aș fi iubit niciodată pe Napoleon dacă ar fi renunțat să se bată la Waterloo. Pentru mine, acolo a fost el, într-adevăr, mare. Toate celelalte bătaii ale lui nu înseamnă nimic fără Waterloo. Ele n-au fost decit pregătirea Waterloo-ului. E ușor să fii Napoleon cind învingi, cind drapelele flutură în vînt după victorie și armata te aclamă: „Vive l'empereur!” Dar e greu să fii Napoleon cind știi că peste cîteva ceasuri poți pierde și totuși, teșind din cort, nu ezii; să știi că nu mai ai aproape nici o șansă și tocmai de aceea să înfrunți lupta. Nu e grandios, domnule? Austerlitz-ul și toate celelalte victorii ale lui Napoleon nu mă interesează decit în măsura în care ele l-au dus la Waterloo.

Mai ales în noaptea aceasta cind am senzația că am rămas singură pe cîmpia de la Waterloo și de aceea vă scriu. Și asta e o formă de bătaie, nu?

OCTAVIAN PALER

Simple note

Spiru C. Haret

Am mai scris despre el și i-am pomenit năzuințele și luptele care-l mistuiau, limpezimea de cuget și exemplara sa dezinteresare, tenacitatea și cătările lui, meritele în sine ale omului de știință și ale reformatorului social și politic — în toate actele și faptele preocupat de ridicarea și consolidarea neamului și de ajutorarea păturilor obișnuite — ca să nu fie nevoie să revin. Cred, dealtfel, că în linia mari, e știut bine, fie din studiu, fie din oralitate, în întreaga și luminoasă lui complexitate și altitudine.

Se născuse în februarie 1851 și a decedat, la 61 de ani, în 17 decembrie 1912. Și Nicolae Iorga, în necrologul ce i-l va dedica atunci, îl încheie așa: „Cind însă, din adîncurile, astăzi triste, ale multimei care l-a văzut-adesca, care s-a mîngiat prin el și a nădăduit întrinsul, se va ridica sfîlnic la ficcare, dar la toți împreună, puternic și zguduitor — pentru nesimțitorii și dusmani — strigătul durerii celei adevărate, acest om de bine care a trăit pentru dreptul și suferința altora, se va mîngia în lumea cea nouă și va înțelege că oboselile care acum au încetat pentru dînsul, n-au fost în zădar”.

Curînd, așadar, — și repet: la 17 decembrie — se vor implini șapte decenii de cind a pășit în teritoriile tînelor și tăcerilor de dincolo de noi. Prilej să-l cinstim aducerea aminte și să-i dau în vi-leag cîteva urme caligrafiate de mina lui — ce se publică astăzi pentru iniția oară — care vor arăta cu elocvență cătările noastre, așit alcătuiră interioară, cit și comportamentul de viață al marelui Haret.

Sint 7 scrisori, dintre care primele patru au antetul: **Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor — cabinetul Ministrului**, ultimele trei fiind scrise pe obișnuită. Iritie de corespondență și, în afara lor, o însemnare pe decupașul unui articol nesemnat, din suplimentul științific al vechii gazete **le Temps** în care se propun soluții noi pentru învățămîntul secundar din Franța — toate trimise lui Ion Simionescu — iar la capătul lor voi reproduce, avînd același destinat, conținutul unei epistole din 1925 al văduvei Ana Spiru Haret. Și încep, respectînd ordinea datelor, cu însemnarea ca o apostilă, care în fond e o simplă întrebare ce Spiru Haret, aflat la Viena, o pune lui Ion Simionescu, pe articolul tăiat din ziarul **le Temps**:

Viena, 2/15.I.1902

„Nu crede oare d. Simionescu că ar fi bine a se face o campanie prin presă și prin conferințe, între profesorii de științe experimentale pentru a se realiza și la noi, mai bine decit acum, aceste deziderate? Haret.”

Precizez că în 1902 Spiru C. Haret era pentru a doua oară ministru al învățămîntului — mai fusese în 1897 și va mai fi apoi titular al departamentului în 1904, 1907 și 1909 — că era în vîrstă de 51 de ani, iar Ion Simionescu nu avea încă 29, dar se impusese prin calitățile lui de tînr și Haret cu darul de a descoperi — fără să greșească — valorile umane, ilintuise și îl aprecia ca atare. Și întorcîndu-ne în epocă, să-i parcurem textele:

București, 2 mai, 1904

„Domnule Simionescu,
La scrisoarea ce mi-ai adresat, cu data de 8 mai, îți răspund că s-a prevăzut pentru excursiunile și

cercetările geologice în bugetul Casei Școalelor, statul nr. 4, suma de 1500 lei iar dînt-un alt fond încă 1000 lei. În ce privește biletul pe Căile Ferate să-l cumperi din suma de bani ce ți s-a acordat și pentru ca să te coste mai puțin, să ceri Ministerului să intervină la direcția Căilor Ferate pentru a-l considera, pentru serviciul public. Haret.”

Valea-Călugărească, 7 august 1907

„Stimate Domnule Simionescu,
Îți mulțumesc pentru frumosul și substancialul D-tale raport privitor la examenele de absolvire. Am luat note din el, de care voi ține seamă, în marginile putinței. Raportul am pus să se publice în **Buletin**, ceea ce sper că nu te va supăra. Vorbești în raport despre un bun director de gimnaziu din Iași înlocuit din cauze politice. Temîndu-mă, ca nu cumva parte din vină să nu fie și a mea — lucru prea posibil, cu toată paza mea — te rog să fii bun a-mi comunica în mod confidențial numele celui înlocuit, ca să-l cunosc măcar pentru altă dată. Nu se știe cind se poate ivi ocazia unei reparații. Devotat, Haret.”

Valea-Călugărească, 23 august 1907

„Stimate Domnule Simionescu,
Îți mulțumesc pentru informația ce mi-ai dat despre d. Briul; am totdeauna nevoie să cunosc pe oamenii buni de freabă. Îmi pare rău de ce s-a făcut cu el. Voi căuta să repar. Pe Cotov îl voi medalia îndată ce se va întoarce Regele. Pentru laboratorul D-tale mie mi se pare că am dat ceva. Se vede că m-am înșelat. Cercetez acum și voi face ce voi putea. Devotat, Haret.”

București, 14 noiembrie 1908

„Stimate Domnule Simionescu,
La scrisoarea D-tale din 29 octombrie, răspund că pentru publicația despre care mi-ai scris că ar voi să o facă Facultatea de Științe din Iași, aș putea da un ajutor pînă la 600 lei. Devotat, Haret.”

București, 26 martie 1912

„Stimate Domnule Simionescu,
Răspund scrisorii D-tale că nu am uitat cererea ce mi-ai făcut într-o zi la Academie; dar pînă acum mi-a fost imposibil să găsesc vreme liberă, fiind foarte ocupat cu lucrări gtele și urgente. Peste opt zile plec în străinătate pentru două luni. Acolo fiind mai liber, sper să pot scrie ceva și-ți voi trimite. Dar să știi că eu nu sint deloc ceea ce se numește un autor fecund, de aceea care au în ficcare zi cîte o idee și care știu s-o exprime într-un număr înfinit de pagini. Al D-tale devotat, Haret.”

București, 28 martie, 1912

„Stimate Domnule Simionescu,
Am reușit să găsesc vreme ca să scriu înainte de plecarea articolul ce mi-ai cerut și pe care ți-l tri-

mit. Precum vezi, deși subiectul e interesant, articolul nu e lung, pe de o parte, pentru că nici știința mea asupra materiei nu merge prea departe și, pe de alta, pentru că-mi lipsește îndemînarea de a spune cu vorba multe cele ce am despus. Te rog numai să vezi dacă se potrivește pentru revista D-tale. Dacă însă din vreo cauză oarecare nu s-ar putea publica, te rog foarte mult să mi-l trimiți înapoi, ca să nu mai fiu silit să-l scriu a doua oară. Al D-tale devotat, Haret.”

București, 25 iunie 1925

„Domnule Simionescu,
Cu adîncă emoțiune am primit ieri cîrticica D-voastră, despre Haret; am deschis-o, am răsfoit-o și mi-am pus-o în cușor, s-o citesc fără grabă, în liniște, la vie, unde plec mîine dimineață, pentru toată vara.

Sper că veți fi primită carta postală ce-am pus eu însumi la cutie, din gară, plecînd la 5 februarie, la Paris, precum și carta de la Paris, de la 15 februarie.

Vă spuneam că am căutat prea în pripă și nu mi s-a părut că aș putea face un triaj potrivit. Corespondența e numeroasă. La toamnă, întorcîndu-mă, voi relua-o filă cu filă, să văd ce s-ar putea publica de pe acum.

Dacă o mai trece vreme, probabil că se va putea publica aproape în întregime.

Moldova lui Haret își aduce aminte ce fii iubitor a fost și cu evlavie îl evocă. Mai acum cîteva săptămîni a fost într-un sat umil, o ceremonie duioasă în amintirea lui; i-au ridicat sătenii din Răcăciuni un bust de bronz de toată frumusețea și l-au dezvelit în prezența guvernului și a poporului din sat și împrejurimi. Eu nu m-am putut duce, ci am trimis pe doi din nepoții lui, care s-au întors mîcați de cea stăvire curată a cîmici, pe care l-a iubit el atit!

Mulțumindu-vă încă pentru atențiunea ce mi-ați arătat, vă rog să fiiți bun să mă înscrieți printre abonații publicației „Din Lumea Largă”, din care am mai multe numere, dar pe care aș dori s-o primesc regulat. Îndată ce voi ști costul îl trimit prin mandat postal. Cu cele mai alese sentimente, Ana Spiru Haret.”

Închid fără comentarii, fiindcă nădăjdul că, oricine va pricepe superba lectie de modestie și de cuviință, care vine din timpuri duse și de atit de sus, pentru cel mai mulți dintre noi, care i-am uitat sensurile și i-am pierdut bunul obicei.

L. KALUSTIAN

În acest număr ilustrații de Luminița Frățilă

Pe drum ducător și neîntorcător

Întimplarea a făcut ca de curînd să mă preambul prin saloanele, coridoarele și laboratoarele prin care în urmă cu numai trei ani își purta pașii abia simții, oflcîindu-și profesia în care era atit de dotat și de sigur, eminentul cardiolog **Ghiță Bunghez**, produs al acelei instituții medicale unice la noi numită ASCAR, cum ar trebui să se numească și acum cind a devenit stație pilot colaborativă a Organizației Mondiale a Sănătății. Este într-adevăr aprecierea cea mai înaltă ca după moartea unui om toți colegii săi de muncă să și-l reamîntească în cele mai luminoase ipostaze profesionale și umane. Asemenea rechemări în memorie ale figurilor și faptelor de excepție ale celor trecuți în neffință, uneori atit de dureros de devreme ca în cazul lui Ghiță Bunghez, nu sint decit acele **energii postume** pe care marele Octavian Goga le reclama pentru contemporani.

Am fost și eu pacientul dar mai ales prietenul de-o vîrstă al lui Ghiță Bunghez, prietenie pe care trebuia s-o impart cu numeroși oameni de la simplii țărani, sosiți de sub streășina munților, la personalități ale culturii. Orizontul său cultural era destul de larg, ceea ce m-a convins cu prisosință pe

vremea cind colaboram cu el la pagina științifică a revistei „Viața studentescă”, al cărei spațiu îl depășea nu o dată cu propunerile și sugestiile sale. Ghiță Bunghez era înzestrat și cu un „violon d'Ingres” în materie de literatură și pe lingă o serie de versuri care i s-au cîntat ani la rînd la radio mi-amîntesc că cu cîteva luni înainte de moarte îmi oferise un floriilegiu de epigrame al căror ascuțit în loc să împungă devenise murgur și floare, răspîndind mireasmă și culoare. Din păcate, datorită îndărătniciei confrăților de la „Muncitorul sîntar” nici măcar cîteva din aceste epigrame n-au apărut în paginile acestei publicații unde își aveau locul de drept.

Fără îndoială însă că ceea ce l-a făcut pe el atit de iubit de colegi și căutat de bolnavi-a fost știința în tîmăduirea altor oameni suferinzi, știință nu o dată materializată în lucrări de referință cum a fost, între ultimele, solida monografie despre urgențele cardiace scrîsă în colaborare cu una din marile personalități ale cardiologiei românești, conferențiar doctor Radian Petrescu.

Mi-l amîntesc pe doctorul Ghiță Bunghez pe cind lucra la primul stimulator cardiac românesc extern împreună cu o altă eminentă a cardiologiei noastre, doctor Dinu Drăghici și cu electrofizistul Goldstein, dacă țin bine minte. Oricum, acest stimulator ce purta la început inițialele B.D.G. s-a experimentat și aplicat cu succes la Clinica din Tg. Mureș pe vremea cind aceasta

funcționa sub conducerea reputatului prof. dr. docent Ion Popa D. Popa.

Dar poate că amintirea cea mai luminoasă pe care l-o port e cea de la susținerea lucrării de doctorat, moment la care ținuseră să fie de față nu numai autoritățile medicale ce umau să-i acorde acest titlu, înainte de toate conducătorul lucrării și neuitatul întemeietor al ASCAR-ului acad. prof. C.C. Iliescu, ci un număr mare de personalități medicale, ca să nu-i mai punem al scoteală pe colegii de clinică prezenți aproape cu toții în amfiteatrul de la I.M.F. Din multele pledoarii pentru conferirea înaltului titlu științific mi-a rămas în minte parafraza profesorului Aurel Păunescu Pozeanu care în locul cunoscutei „Le style c'est l'homme” a lui Buffon spunea caracterizînd personalitatea laborioasă a lui Ghiță Bunghez „Omul e stilul”.

Și nu greșea căci chiar dacă cu sănătatea subminată de unele „mici greșeale” cum le numea Eminescu, a plecat în plină putere creatoare, cind inteligența, talentul și generozitatea sa umană plină de dăruire ne-ar fi rezervat poate remedii memorabile pentru mult solicitatele noastre inimi, Ghiță Bunghez „rămîne mai mult decit o amintire frumoasă”, cum spunea poetul generației căreia îi aparține, adică un stil de a sluji omul în tot ce are el mai de preț și mai nobil: inima sa.

NICULAE STOIAN

Cronica joselei

Pare de necrezut

Preocupări prea multe nu avea Z.D. Pe la 8 dimineața, era la atelier, unde fiind nu un lucrător oarecare, ci șef, dădea fiecărui de lucru având grijă ca cei mai „grăși” clienți să fie reparați la oameni care, după expresia lui, „țin aproape de mine”. În timpul orelor de lucru, șeful nu „pierdea” timpul. Ba mai recepționa cite un „cartonaș” cu țigări, ba cite o sticluta. Le prefera, bineînțeles, pe cele de formă paralelipipedică, cu lichidul gălbui. Mai gusta din conținutul lor, mai era invitat la restaurantul din apropiere. Oricum, ziua trecea repede. În jurul orei 16,00, trecea pe la atelier. „Să văd concret ce-a făcut fiecare. Eu controlez, nu ca alții!” A se înțelege prin noțiunea de control, colectarea părții ce i se cuvenea de la cei care, cum spuneau unii (vai, ce expresie dură!) erau mafioții lui. Apoi după pauza pentru prinz, pe care uneori îl mai lua și acasă, urma programul de seară. De regulă, participa ca invitat de onoare la mese oferite de cei recunoscați pentru modul în care li se efectuaseră reparațiile la autoturisme. „Nu-l duc la restaurant, altă dată se face că nu mă cunoaște și mă repartizează la vreun nepriceput care, nu numai că nu-mi face ce trebuie, dar pe deasupra îmi strică și mașina”, ziceau unii din clienții lui Zoli.

Era aproape 5 după-amiaza, în tojil unui chioșhan care începuse pe la 12, când Zoli își amintește că trebuie să se deplaseze în orașul vecin pentru a lua de la un client un set de motor.

„Nu pleca măi Zoli, las' că ți-l aduce el aici. E întuneric, ceată. Pentru 30 de kilometri la dus, și tot atâția la întors, îți trebuie 2 ore”. „Nu pot, am promis șefului că mă duc, mă duc. El pleacă cu trenul de seară la București. Cu ce să mi-l aducă Zoli ca mașina lui e la mine în atelier?” Zoli ia cu el un subaltern, omul de bază al atelierului, se urcă în mașină și pleacă. „Sefule, las-o mai moale. Nu uita că ești după o jumă de glajă de pailincă. Cu alte cuvinte, ceată afară, ceată în cap”. „La ascultă-mă minzule, de când mă iei tu pe mine la mișto, mă pirlitul! Am zis eu că ți-ai luat-o în cap. Am să-ți mai dau lucrări bune când mi-oi vedea ceafa fără oglindă”. „Te-ai supărat, sefule, pentru atita. Recunosc, am făcut o glumă proastă. Te rog frumos să mă ierți”.

Șeful tace dind de înțeles că interlocutorul e pe jumătate iertat. Apoi începe să se plîngă minzului de ingratitudea unor lucrători. „Uite, de pildă, la Pantelimon. Când l-am adus la atelier din Moldova, era un amărit. Avea un costum jerpelit și două cămăși. Acum a ajuns un îmbuibat. Gras de plesnește, bine întolit, casă, mașină, femei gîrlă. Când ia cite un bacșis bun se face că nu mă vede. Dar Dumnezeu nu bate cu ciomagul”. „Ce-a fost asta, sefule? Parcă am lovit ceva”. Șeful oprește mașina, se duce împreună cu minzul pină la locul unde zăcea pe asfalt, plin de sînge, un om. „Nu mai avem ce-i face, a dat ortul popii”, zice Zoli. „Miroase de la o poștă a alcool. Așa le trebuie la bețivanii ăștia”, reflectează tînărul.

Cei doi se urcă din nou în mașină. Zoli demarează puternic. „Avem interes să ne îndepărtăm cit mai mult de locul ăsta. Ai șters sîngele de pe mașină? Da? Bine!”

Nu parcurge nici 3 kilometri și Zoli, care nu mai conducea așa „sigur” ca înainte, ia un pom în brațe, cum se zice în jargonul automobilistic. „Bine că n-am avut viteză prea mare, că altfel eram alături de cel care îl lăsarăm pe șosea, sefule. Ce facem acum? O luăm pe jos, poate ne ajunge din urmă vreo mașină”. Au avut „noroc”. Un TIR a oprit la semnalul minzului și i-a dus pină în oras.

„Ce-ai de gînd acum, sefule?” „Mergem acasă”. „Si-acolo ce facem?” „O să vezi tu”. Gabi, soția lui Zoli, descuie ușa și abordează o mină mirată. „Să știi că miine îi viscol. Cum adică, la 7 acasă? Mare minune”. „Ce face ăi mic, dă din picioare? E nerăbdător să iasă în lume?” „Da Zoli nici nu-ți inchipui căt is de fericită cînd îl simt”. „Îmbracă-te Găbiță scumpă, trebuie să mă ajuți”. „Cum adică, să te ajut, nu înțeleg?” „Am lovit pe unul pe drum, am pocnit zdravăn și mașina. Ce mai, am făcut-o de oaie. În plus, sînt și băut. Mergi cu mine și spui că ai condus tu. Doar ai carnet de 3 ani și conduci zilnic”. „Tu ești bolund, Zoli, cum o să fac eu una ca asta?” „Uite ce, eu n-am timp de pierdut. Nu vrei de voie, o să mergi de nevoie”. „Poți să mă omori, eu nu mă duc”. Femeia e hotărîtă. Nu e de acord cu o asemenea regie și pace. „Haide cucoană, nu mai fă pe nebuna. Salvează-ți soțul. Ce vrei să infunde pușcăria. Mata nu recunoști decît că ai intrat în pom și atît!”

Soțul trece la metode mai „convingătoare”. Pune în funcție pumnii și picioarele. Femeia se îmbracă plîngînd cu sughițuri. Ajung la locul cu pricina, Zoli cheamă „Circulația”. Femeia continuă să plîngă cu capul rezemat de mașină. „De ce plîngeți? Bine că nimeni n-a pățit nimic!”

Nu e nevoie de prea mult timp pentru a demonstra „șefului” subrezenia planului său. A doua zi, ca urmare a șocului extraordinar, femeia naște înainte de vreme. Zace și acum în spitalul din localitate.

VICTOR BEDA ■

Premianți bors-concurs

Cine este priceput în ale comerțului știe că un bun negustor este acela care dă atenția cuvenită vadului. O unitate, indiferent de profilul ei, care nu are vad, practic este o unitate falimentară. Din păcate acest principiu nu este aplicat decît în foarte mică măsură de majoritatea celor care muncesc în spatele tezghelelor. Cu atît mai mare ne este bucuria cînd putem aminti de o unitate de alimentație publică, care în mai puțin de un an și jumătate a reușit să respecte acest principiu, deci să-și facă vad: **Berăria Rahova**. Sintem siguri că foarte mulți dintre cei care i-au pășit pragul s-au întrebat: De ce Rahova? Tînturor sintem datori să le spunem ceea ce la rîndul nostru am aflat de la directorul Fabricii de bere Rahova, Cornel Nicoda: Pentru simplu motiv că dorim să dăm posibilitatea bucureștenilor să se convingă de cel puțin două lucruri: berea produsă de noi este foarte bună și nu-mai berea servită la halbă păstrează toate calitățile cu care a fost investită la fabricare. Fiind o unitate reprezentativă era firesc să se numească precum fabrica noastră.

Pornind de la aceste afirmații, responsabilul berăriei, Aurel Bolba, și Constantin Diaconu au ținut să deschidă o unitate pe specific care din cauza poziției avea din start un mare handicap: renumite unități de alimentație publică o împresoară aproape din toate părțile. Nu a dezarmat în fața acestei greutăți pentru că și-a zis: trebuie să ne facem vad, deci să avem clientele stabilă, deci servicii ireproșabile deci, atragerea unor clienți permanenți. Sigur că drumul începutului nu a fost presărat numai cu succese, dar profesionalitatea a învins și iată că la nici doi ani de existență, berăria ne-a invitat la prima sa expoziție culinară. Această expoziție s-a dorit o replică la toate manifestările de acest fel care s-au organizat în București, fie de rețeaua comercială, fie de unitățile aparținînd Ministerului Turismului, manifestări la care berăria Rahova nu a putut participa, fiind afiliată altor arii organizatorice.

DAN BIRLADEANU ■

Cînd se pierde busola demnității

Pe lingă repulsia firească provocată de orice faptă antisocială, unele stîrnesc și o adevărată stupefacție.

„Cum?! S-a pretat cutare la așa ceva?!”

Intr-adevăr, în privința impresiilor, nu putem pune semnul egalității între activitatea unui borfaș cu antecedente penale și o delapidare, abuz sau luare de mită, infracțiune la carei autor este un ins care ocupase pină în clipa demascării o funcție de răspundere, se bucurase de încrederea celor din jur.

Sub acest ultim aspect este exact ceea ce se poate spune despre fosta inginer-șef de la C.A.P., 30 Decembrie, județul Giurgiu, **ROZALIA JOJA**.

Să ajungi într-o asemenea funcție, presupune, indiscutabil, pregătire superioară de specialitate, experiență, calități morale-profesionale și nu în ultimă instanță politici de factor responsabil într-o unitate economică. Este adevărat că titlul de inginer, funcția de inginer-șef, calitatea de membru al comitetului comunal de partid au fost cucerite prin muncă îndelungată, prin merite personale. A te menține sau a evolua în ierarhia socială presupune a fi în pas cu cerințele vieții, ale progresului, a-ți face în continuare neobosit datoria, a-ți păstra neștirbită demnitatea...

Cum a fost oare posibil ca ingenera Ro-

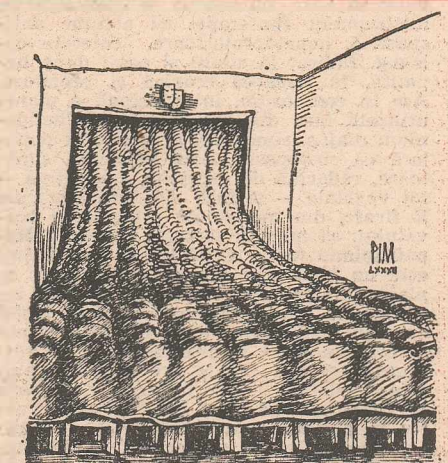
zalia Joja să „uite” această esențială condiție a existenței onorabile?

Pentru mulți dintre cei ce o cunosc, dintre cei care i-au acordat încredere, vestea răspîdită recent cu privire la prinderea în flagrant de către o echipă formată din procuror și cadre de miliție din județul Giurgiu, a inginerii Rozalia Joja pentru luare de mită, a fost de-a dreptul uluitoare. „Cum?! A fost ea în stare...” Intr-adevăr, nici cadrelor de miliție care au obținut inițial date despre activitatea frauduloasă în care s-a implicat cea în cauză, nu le-a venit să creadă că sesizările pot fi reale. De aceea, au și acordat maximum de prudență primelor verificări discrete. Nu cumva să fie stîrbit prestigiul unui om corect. Rozalia Joja își stîrbiase însă mai de mult prin propriile fapte, prestigiul pe care îl cucerise cîndva. Tentată de avantaje suplimentare, și fără muncă, ea și-a pierdut la un moment dat busola demnității. Prinderea în flagrant a fost realizată în momentul în care ingenera Rozalia Joja primea o sumă de bani pentru acordarea de terenuri unor cetățeni pentru cultivarea de usturoi.

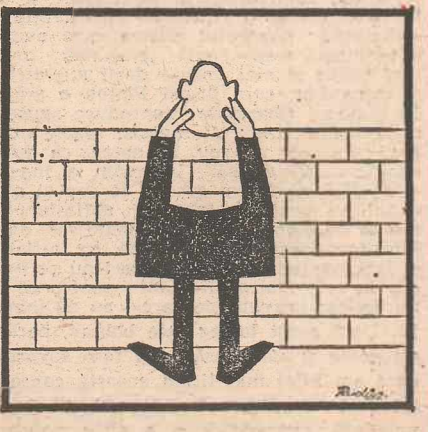
Din primele cercetări a rezultat indubitabil că în ultimul timp Rozalia Joja a pretins și primit de la mai mulți locuitori din zonă suma de peste 30.000 lei pentru acordarea de terenuri, la diferite persoane, în dauna intereselor cooperativelor agricole de producție.

Dat fiind gravitatea faptelor comise de Rozalia Joja, organele în drept au destituit-o imediat din funcțiile deținute, fiind reținută pentru cercetări.

MIHAI GROZAVU ■

MIHAI PINZARU-PIM ■

RUDI SCHMUCLE ■

Ventura (V)

După reînceperea ostilităților, Robert de Flers revine la Iași.

Ventura joacă puternic diamăra la Ibsen, „Nora”, cu Tony Bulandra și Ion Manolescu. În fruntea armatelor aliate ce veghează eroic soarta României, eliberarea ei de sub cizma prusacă, același general Henri Berthelot conduce operațiile frontului din Balcani. La Iași are loc premiera piesei lui de Flers, „Evantaiul”, dată în onoarea autorului. Ventura transformă reprezentarea într-o vibrantă manifestare pentru Franța. Intenția lui de Flers de a vorbi la începutul spectacolului fiind zădărnicită, tragediana apare la rampă și susține că alocuțiunea nu are dezlegarea cenzurii. Sala se dezlănțuie. Lumea scandează numele dramaturgului. Și marea interpretă, profitînd de caldului entuziasm, îl aduce de mină în fața publicului, pradă iureșului ovațiilor...

Se stinge în Cetatea de scaun a durerilor românești, încercată de dezamăgiri, cu părul alb, însă numai la 64 de ani, Aristizza Romanescu, nașa Venturei — în scripțe Maria Aristizza Ventura. Cea care fusese marea glorie a scenelor noastre este redată pămîntului, la Cimitirul Eternitatea, și sufletul tragedienei suportă greu alt moment de cutremurare...

Vara, călduri sufocante și Iașul face din fiecare grădină o combinație teatrală. Revista e la mare preț. Ventura nu se dă în lături, nu disprețuiește genul axat pe actualitate. Cunoaște că și Aristizza jucase revistă și cîntase cuplete la șantan, la Galați. Își reamintește debutul ei parisian într-o boată obscură „La Bodiniere”, înaintea examenului de admitere la Conservator. Întrebate de director ce știe să facă, răspunsese alandala: „De toate”. Și la cererea numelui pentru a fi anunțată, dăduse numele Ventura inversat, Arutnev, pseudonim cu care tatăl semna articolele la gazetă. Cînd patronul localului află de strălucita-i intrare la Conservator și că ea e de fapt trimbițată Ventura, îi majorează gajul inițial, de la 60 la 150 de franci pe lună... Deci, imensa tragediană nu persiflează popularitatea noului gen ce începe să se înscauneze. La Arena română din strada Păcurarii joacă după „Evantaiul” în revista „Spre București”, scrisă de frații Alexandru și Nicu Kirîțescu. De Flers e nelipsit de la grădina. Idilă între Ventura și el.

Din țara liberă în teritoriile robite încep să treacă doar acei ce posedă mult așteptat „Ausweis”. Iancu Brezeanu și Constantin Tănase au dificultăți.

Ofensiva aliată din Vest se intensifică. Trupele de sub comanda generalului Berthelot înaintează în Balcani. Simțind strînsoarea celestui, actorii germani care de la începutul ocupației beneficiau de scena Naționalului pentru reprezentațiile lor — trupa românească jucînd la Comedia, actualul Majestic — abandonează teatrul. După cei doi ani sacrificați pe altarul patriei, Marioara Ventura, socotînd că victoria nu mai are mult pină să fie aclamată, părăsește Iașul. Cu ea pleacă și de Flers.

11 noiembrie 1918: semnarea armistițiului. Ventura, care se reîntorsese la Paris, trăiește fericirea victoriei. Va sublinia marea eveniment într-o scrisoare expedită mai tîrziu în țară: „Am trăit la Paris victoria, am văzut armatele glorioase trecînd pe sub Arcul de Triumf, același Arc de Triumf care cu ani în urmă oclise și emoționase sufletul meu de fetică neștiutoare”.

Demult marea artistă frămîntă în ea dorința de a-și face un teatru al ei în țară. Teatru care să-i concretizeze patima unui elevat repertoriu, ideile, rafinamentul și experiența. Reușind, s-ar stabili definitiv la București, dînd grai și dramaturgiei autohtone care-o preocupă, lăsînd Parisul pe planul doi. Dar este invitată la Comedia Franceză și i se propune angajarea. Dreptul ei, premiul I de tragedie la absolvirea Conservatorului, cum stipulează însuși regulamentul secularii instituții. Nu dă răspunsul definitiv, așteptînd rezultatul sondărilor din țară. La plecare îi iese în cale de Max, care de la moartea lui Mounet Sully (1916) tronază încoronat cel mai mare tragedian al Franței și al lumii. Rafinatul compatriot, ce-i lăsase în carieră și viață noian de grandioase dulci eresuri, o strînge nostalgic la piept, declarîndu-i:

— În ochii tăi îmi văd tinerețea și țara...

Ventura se pierde pe Champs-Elysées ca pe Calea Victoriei de-acasă...

Revine în țară cu Robert de Flers, acesta reluîndu-și atribuțiile în România. Este prezentă și fericită să-și dea concursul la deschiderea Teatrului Național, moment solemn, în care slujitorii primei noastre scene se reîntorc în casa lor, reîntorc în drepturile lor inalienabile. Încadrată de soldați și ofițeri francezi, tragediana și meșterul Nottara dau tilc, pe franțuzește, versurilor lui Rostand — actul III din „L'Aiglon” — în cadrul unui festival îndelung aplaudat. Cu ocazia prezenței armatelor aliate în București, la Teatrul Național se reprezintă comedia lui Robert de Flers, „Amorul vegheză”, aclamațiile subliniînd participarea autorului. Ventura revine în Compania Bulandra. Începe cu „Marsul nupțial”. Publicul o ovacionează în delir, neuitîndu-i măsura sacrificiilor din cutremurătoarea epocă a războiului. Reluînd „Evantaiul”, cu enorm succes, același de Flers îi preamărește arta în causeria despre „Marile cochete ale teatrului”, pe care o ține înaintea spectacolului. Puternică fraternitate româno-franceză.

GABY MICHAILESCU ■

Ceea ce îmi producea o oarecare îngrijorare, la începutul acestor gânduri despre sinergetică, s-a confirmat. Mai mulți prieteni și cunoscuți, obișnuinți probabil cu articolele ceva mai „ușoare”, mai pe înțelesul tuturor, mi-au reproșat, zilele acestea, că în primul material, despre fenomenele sinergice, am fost „cam greoi”, că nu s-a putut reține „totul”. De acord, nimeni în lume nu poate reține totul, dintr-o singură lectură, mai ales dacă aceasta se referă la o știință nouă, în care și la care concură, practic, toate științele de până acum. Totuși, îmi îngădui o observație cu caracter general.

În mai multe etape ale dezvoltării științei și tehnologiei, atit slujitorii direcți și creatorii acestora, cit și beneficiarii lor, au căzut în „plasa” unei senzații, oarecum reconfortante: anume că ceea ce se clădise până atunci, ceea ce se cunoștea și devenise un sistem armonios structurat, reprezenta fie un „edificiu ultim”, fie concluziile „absolut suficiente” pentru viața socio-economică. Din fericire, salturile care s-au realizat și au determinat progresul cuprinzător al cunoașterii omenestii nu au ținut seama de asemenea păreri, iar factorii dezvoltării nu s-au lăsat impresionati de nici un fel de plingeri, critici sau bolcotorii împotriva noului, continuând accelerat spirala infinită a pătrunderii omului în legitățile firii și ale universului. Nu e deloc simplu să alergi 100 de metri în 10 secunde sau să conduci un avion. Pentru ambele situații e nevoie de antrenament, de o sumă de cunoștințe și condiții prealabile. Același lucru este adevărat, cu mult mai adevărat, în cazul în care dorim să înțelegem tainele materiei, legile de evoluție ale organizării ei, legitățile vieții și ale gândirii creatoare, cind ne propunem — și nu avem de ales în această privință, orice profesiune vom avea în viitor — să ne realizăm personalitatea noastră activă în concordanță cu exigențele celui mai înalt umanism și cu mijloacele de maximă eficiență în societate.

Sinergetică este mai greu de reținut, ca orice cunoștință nouă și complexă, deoarece ea ne impune o nouă viziune asupra fenomenelor și evenimentelor din noi și din lumea inconjurătoare, din întregul univers. Această nouă viziune nu se încadrează în tiparele vechi, nu face rabat la rigoare și nici nu e pe placul oricui, întrucât, ca orice știință nouă, ea caută să ne prezinte lumea și fenomenele din aceasta așa cum sînt ele și nu cum le dorim noi. Legile, structurile și evoluțiile din univers nu sînt cum am vrea noi, oamenii, ci așa cum sînt în eternitatea existenței lor. În cazul modei sau al altor activități umane, putem impune criterii și legități proprii. Nu avem însă nici o șansă să facem acest lucru cu materia, cu esența ei, cu legile fundamentale care o guvernează pe fiecare nivel de organizare (nivele pe care le-am menționat în primul material).

Știința clasică, după cum se știe, a încercat, un timp să ne obișnuiască cu ideea că procesele din univers nu sînt stricte stabilitate și permanență structurilor existente. Catastrofele cosmice (nașteri sau dispariții de stele și planete), salturile structurale pe pămînt, însuși fenomenul vieții — întrucît nu intrau în canoanele cunoscute — erau considerate pur întâmplătoare sau accidentale. Universul pe care îl vedem acum, prin ocularele sinergeticii,

ne dezvăluie o infinitate de procese evolutive, absolut peste tot, mai lente sau mai rapide, care conduc la nesfîrșita diversitate de fenomene, lucruri și ființe, la nivele tot mai înalte de complexitate. Iar unul din fenomenele esențiale și complexe din univers — superbul fenomen al vieții — nu ne mai apare, astfel, nici întâmplător și nici ca un dar al unei zeități cu barbă și nimb, de a cărei răzbu-nare trebuie să te înfricoșezi continuu, ci, dimpotrivă, ca o consecință firească a modului în care poate evolua substanța, cîmpul și informația făcute împreună ghemotoc și organizate potrivit cu legile sinergeticii.

Creatorilor adevărați, din știință, tehnică sau cultură, le este străin sentimentul de îngrijorare sau autosuficiență. Iar cînd nu pot să înțeleagă sau să facă ceva o recunoscut deschiș și sincer. Așa stă situația, bunăoară, cu nivelul de organizare a cîmpului fundamental. Știm că organizarea acestui nivel diferă de organizarea materiei în celelalte patru nivele accesibile omului. De asemenea, avem temeuri experimentale, unele din ele originale, românești, să subliniem faptul că din struc-

care la rindul lor se integrează din molecule, atomi, particule, informație (legi) și cîmpuri de legătură. De aici rezultă o legitate generală: orice entitate din universul nostru (lucru sau ființă), fiind o structură receptoare-emitoare, se leagă, mai tare sau mai slab, cu toate celelalte entități și cîmpuri, prin canalele de interacție stabilite, prin unde de interferență.

E necesar să facem o precizare deosebit de importantă, legată de modul în care se nasc entitățile din cîmpul fundamental. Orice genăză de structură în universul nostru se realizează la neechilibru, atunci cînd forțele conlucrătoare pot, cu maximă eficiență, să se coreleze și să densifice energia și informația în entități distincte. Aceasta este a doua lege generală. Dacă structura nouă născută nu rezistă factorilor externi perturbatori, prezenți pretutindeni, ea se va transforma în altceva sau va dispărea, întorcîndu-se în neînființă — adică în „ciorba primară” a cîmpului fundamental. Sinergetic vorbind, geniza structurilor se realizează printr-un compromis între două tendințe contrarii: pe de o parte, stabilitatea — care, dacă e „prea dură”, împiedică evoluția — iar pe

drul dinamismului universal, prin necentențele schimbări ce au loc în natură, determină perturbării, fluctuații și dezechilibre continue, ceea ce, în ultimă instanță, mai devreme sau mai tîrziu, obligă toate entitățile care au venit în ființă să se transforme temporar în altceva sau să se întoarcă în cîmpul fundamental. Nu există pardon pentru nimeni și pentru nimic.

Din punct de vedere practic, fenomenele sinergice sînt întîlnite pretutindeni. Multă lume știe, bunăoară, că dacă, se asociază, în mod adecvat, două sau mai multe extracte de plante, medicamente sau alimente, efectul produs în organism este mai puternic și net diferit decît acela al administrării în serie a acelorași compuși. Evident, aici e vorba de o conlucrare sinergică. Toate reacțiile biochimice din organisme vii sînt, de fapt, bazate pe un puternic sinergism, pe o conlucrare intensă de substanțe, cîmpuri și informații (inclusiv legi). Astfel, pentru ca tonusul vascular central și periferic să poată fi reglat și controlat în organism, pe cale hormonală, conlucrează sinergic (potențîndu-se reciproc) trei hormoni — serotonină, adrenalina și noradrenalina. Ritmurile circadiene ale structurilor vii, de asemenea, sînt reglate de un grup de complecși biochimici (melatonina, N-acetiltransferaza, N-acetilserotonina, precum și de precursori ai melatoninei).

Procesele de gîndire sînt, prin natura lor, sinergice, căci ce ar fi ele fără conlucrare potențatoare a milioane și milioane de neuroni din creierul nostru! Iar două sau mai multe creiere care conlucrează, în ipoteza rezonanței dintre ele, obțin rezultate cu mult superioare acțiunii lor individuale, însumată aritmetic.

Sînt, de asemenea, remarcabile efectele cu caracter sinergic în colectivitățile de animale, ca și în societatea umană. Vom da un singur exemplu. Maxima „divide et impera” („dezbînă și stăpînește”) are la bază o lege sinergetică, cînd o grupare socială este dezechilibrată, ea poate fi ușor dirijată, cu stimuli aproape nesemnificativi, în orice direcție. Exemplele din istorie abundă și sînt învățate în orice școală medie. Desigur, efectul sinergic pozitiv se obține prin conlucrare armonioasă a colectivității, cînd forțele se potențază reciproc. În ultimă instanță sentimentele umane, dragostea și ura, ca și inteligența și creația, sînt efecte cu profund caracter sinergic.

Sinergetică sau știința fenomenelor conlucrătoare — sau, mai pe scurt, știința autoorganizării — se dezvoltă azi vertiginos, la construcția ei participînd masiv matematica, fizica, chimia, teoria sistemelor, teoria informației, biologia, biofizica, biochimia, psihologia și sociologia și altele. Fiind o știință de frontieră și avînd ca obiect de studiu întreaga natură, în ansamblul ei evolutiv ca și geniza și evoluția entităților de orice fel, desigur, va mai întîmpina multe dificultăți pînă cînd se va impune în întreaga concepție și activitate umană. Vor trebui în acest scop, să conlucreze intens cercetarea și învățămîntul pentru a construi o nouă pleiadă de specialiști, capabili să demonstreze producției și practicii sociale uriașele avantaje ale acestui ultim produs al cunoașterii umane.

ION MĂNZATU

La granițele cunoașterii:

Sinergetică (III)

tura, încă nedefinită — deocamdată îi spunem haos — a cîmpului fundamental energetic-informațional, țînesc în existență, cînd conlucrează mai multe forțe sau condiții, entități organizate sau ordate, cum sînt particulele nucleare, ce se pot agrega în nuclee atomice, în atomi și molecule. Fiecare din aceste entități este o structură care închide în ea energie densificată, informație sub formă de legi proprii și canale de legătură cu cîmpul fundamental, ca și cu lumea celorlalte patru nivele. Unele din aceste entități, cum este majoritatea particulelor nucleare, trăiesc efemer, abia se nasc și, după aceea, fie se întorc în oceanul infinit al cîmpului fundamental, fie se transformă succesiv în alte forme structurale elementare. Mai trebuie spus că potrivit unei teorii sinergetice românești la care sînt coautori colegul meu Gheorghe Lucaci și subsemnatul, geniza unei particule, a unui atom sau a unei molecule se realizează din interferența unor factori de cîmp fundamental, asemenea nodurilor unei plase de pescari. Potrivit cu aceeași teorie, orice entitate astfel generată, conlucrează atît cu cîmpul fundamental, cit și cu alte entități, prin canalele de legătură sau interacții. Toate entitățile de acest fel sînt, de fapt, receptoare și emitoare de unde de energie și informație pe frecvențe care reprezintă armonice sau subarmonice ale unei lungimi de undă caracteristică universului nostru.

Obiectele sau ființele care se găsesc pe nivelele superioare de organizare a materiei nu sînt altceva decît structuri agregate sinergic din elemente mai simple,

de alta, adaptabilitatea — care, dacă e „prea rapidă”, conduce la destrămare.

Cînd doi atomi se leagă într-o moleculă, noua entitate va avea o altă frecvență de rezonanță decît atomii componenți desigur o armonică sau subarmonică a cîmpului fundamental. Într-un organism viu, cum este al omului, cele peste 500 miliarde de celule, fiecare în parte conținînd milioane de atomi, avem de-a face cu o înălțuire sinergică de frecvențe și funcțiuni, extrem de complexă și care, desigur, trebuie coordonată, sincronizată, altfel structura se dezagregă. Iar organismul, în întregul său, are o lungime de undă sau frecvență proprie, specifică și unică, dată de rezultanta frecvențelor care o compun.

Fenomenele de conlucrare, de cooperare nu pot fi utilizate de natură sau de om, decît în cazul în care ele operează într-un sistem scos de pe starea de echilibru. Cristalizarea, ca fenomen fizic sau combinările dintre atomi și molecule, ca reacții chimice, nu s-ar putea produce la echilibru, e nevoie de condiții dinamice, în care apar factorii conlucrători de schimbare, de evoluție de la o stare de echilibru stabil la o altă stare similară.

Natura nu operează decît prin conlucrare de forțe și în situații de dezechilibru, cu consum minim de energie și fără deșeurii. Căci pentru ea, un ciclu de transformări sinergice înseamnă utilizarea integrală a tuturor materilor prime (energie și informație), cu respectarea legilor generale de conservare ale materiei.

Durata finită de existență a oricărei structuri în univers derivă din relațiile sinergice interne și externe și care, în ca-

S-O.S. plantele medicinale

Brevete care zac în dosare

Despre activitatea dr. farmacist OVIDIU BOJOR revista noastră a scris în câteva rînduri — ca specialist în cartarea florei spontane medicinale a României, ca autor principal al tratatului fundamental „Farmacia naturii”, ca expert O.N.U.D.I. în domeniul plantelor medicinale pentru țările în curs de dezvoltare și ca autor a numeroase brevete de invenție și creator al unei familii de medicamente din plante și fitoterapice, pornind de la medicina tradițională a poporului nostru și a lumii.

Revenim la acestea din urmă, deoarece au trecut cam mulți ani de la crearea și înregistrarea celor mai multe dintre ele fără să fi fost valorificate, fără să se fi trecut la producția lor, fără să ajungă în circuitul rețelei farmaceutice, în beneficiul sănătății populației. Deși în toată lumea — chiar cele mai renumite firme producătoare de medicamente — este marcantă (și recomandată de Organizația Mondială a Sănătății) reînnoirea către medicina naturistă și către medicamentul pe bază de extracte naturale, desi în țara noastră există un canal special în Programul cercetării științifice aprobat la Congresul al XII-lea al partidului cu privire la valorificarea florei spontane medicinale atît de bogate a țării noastre, ducînd astfel și la reducerea importurilor de medicamente de sinteză.

— Stimate țovarășe dr. Ovidiu Bojor, repetați, vă rugăm, istoria medicamentelor — căci au ajuns să aibă o istorie — create de dumneavoastră.

— În ultimii 12 ani, în paralel cu atenția acordată depistării resurselor de materii prime din țară și de peste hotare prin cartarea și cartografia economică a plantelor medicinale și aromatice (pe baza unei metodologii originale), atenția mea s-a îndreptat spre valorificarea plantelor pînă la stadiul de medicament, pînă la patul bolnavului. Pot să amintesc că

în 1970 în „Nomenclatorul Ministerului Sănătății”, cu excepția comprimatelor din frunze de Digitalis purpurea (degetelul roșu), nu exista nici un produs farmaceutic pe bază de pulberi de plante medicinale și aromatice. Astăzi, situația este aceeași deși încă din 1972 a apărut primul brevet înregistrat la O.S.I.M. (nr. 60213) cu primul produs complex pe bază de pulberi de plante medicinale — Hepatobil. De atunci și pînă azi țara noastră a importat, cu un efort valutar deosebit, diverse medicamente de sinteză pentru bolnavii cronici de ficat și pentru convalescenții după hepatite virale, mai mult sau mai puțin eficiente.

— HEPATOBILUL le-ar fi putut suplini mult mai eficient? Prin ce?

— Pînă o să ne oprim la produs aș vrea să arăt concepția medicată și fitoterapică de la care am pornit în crearea tuturor medicamentelor pe bază din plante și fitoterapice, pentru a fi mai bine înțeles (și, sper, aprobat) de medici și de bolnavi. De la o străveche concepție a strămoșilor poporului nostru care aveau o medicină tradițională empirică mult mai veche și mai bogată decît a grecilor și romanilor, cum însuși Platon o arăta. În diazul Charmide reproduce spusele unui medic trac: „Zamolxis, regele nostru, care este un zeu, ne spune că dură cum nu trebuie să încercăm a îngrijii ochii fără să ținem seama de cap și nici capul nu poate fi îngrijit nefîndu-se seama de corp, tot astfel trebuie să-l dăm în grijire trupului dimpreună cu sufletul și iată pentru ce medicii greci nu se prilep la cele mai multe boli: pentru că ei nu cunosc întregul pe care-l au de îngrijit. Dacă acest întreg este bolnav, partea nu poate fi sănătoasă”. Nu fără surprindere am aflat mai tîrziu această concepție și în medicina tradițională tibetană, nepaleză, ayurvedică și a altor popoare asiatice. În sinteză, perspectiva concepți-

ei terapeutice are în vedere, cînd un organ este bolnav, nu numai organul respectiv, ci organismul în ansamblu, ceea ce verifică (și demonstrează) terapeutica modernă bazată pe medicina tradițională. Medicamentele moderne ayurvedice, de pildă, au în compoziția lor de multe ori peste 60 de plante, microelemente, vitamine etc., adresîndu-se organismului întreg. V-aș da o singură exemplificare în cazul afecțiunilor hepatice sau gastrointestinale (dischinezii biliare, hepatite cronice, ulcere gastrice și duodenale, colite etc.) agresiunea externă — agenții fizici sau psihici — agravează boala. În nouă medicament (ca formă tehnică) cum este, de exemplu, Hepatobilul, pe lîngă principiile active specifice pentru tratamentul organului bolnav am asociat și sedative (tot naturale) care în timpul administrării diminuează reactivitatea bolnavului la traumatismele exterioare (în special a celor psihice). Este prea bine știut că un om cu un ficat bolnav este întotdeauna un melancolic și că buna dispoziție, calmul, optimismul sînt condiționate de buna funcționare a organismului.

— Să ne oprim acum la medicamentele propriu-zise: ce compoziții au, ce indicații terapeutice?

— Sînt 17 produse, n-o să le pot descrie pe toate, selectez cîteva. Hepatobilul, brevetat în 1972, rebrevetat în 1980, este un medicament fitoterapic cu acțiune anti-spastică, hepatoprotectoare, coleretic-colagog. Indicat la adulți și copii după hepatită, în hepatita cronică și preciroză. Are în compoziție, în principal, o plantă utilizată încă din antichitate — Chelidonium majus, cunoscută în medicina populară ca rostopască, apoi obișnuita sunătoare, rădăcina de gențiană, 2 sedative — tot vegetale — și încă alte cîteva parte. E firesc, din motive de protecție a brevetului, să nu dau formula întreaga. Hepatoapimel (dosar O.S.I.M. nr. 104252/1981) este un hepatoprotector din extracte de plante medicinale și produse apicole înglobate în miere de albine care ea însăși este un medicament și care ușurează absorbția imediată și directă. Pe lîngă rostopască și alte plante are propolis, apivitas, sedative... Este indicat în perioada de convalescență după hepatită și preventiv în perioadele de remisiune a hepatitei virale. Pentru cei ce suferă de constipație cronică — în locul celui lui clasic de crușin, comprimatele Rhamolax (bre-

vet de invenție nr. 72668) conțin pe lîngă respectiva plantă încă altele, dintre care unele cu acțiune antispastică, înlăturînd colicile pe care le dă de cele mai multe ori cealul. Diureticele create țin seama de faptul că în unele afecțiuni renale preparatele de sinteză au o acțiune prea drastică, făcînd utilizarea lor limitată în timp. În consecință, cele din plante pot fi administrate luni de zile fără nici un risc terapeutic, avînd în același timp și acțiune depurativă, curățînd organismul de o serie de reziduuri și toxine de metabolism. Pentru cei cu litiază renală, pe lîngă diuretice vom asocia, în viitorul apropiat, un nou produs fitoterapic, însoțit din medicina noastră populară, ce favorizează dizolvarea și eliminarea calculilor renali și biliari într-un tratament de 3-4 săptămîni. Cercetările sînt foarte avansate. Comprimat hipertensive — în două formule — indicate în tratamentul profilactic și de durată al hipertensiunii arteriale, comprimate expectorante (dosar O.S.I.M. 0078/1981), indicate în bronșitele acute, Sedocalm — sedativ vegetal, cu avantajul față de barbiturice că poate fi utilizat și „la volan” și în timpul oricărei activități productive. Unguentul dermatologic, realizat pe principiile aromaterapiei, obținut din bază de unguent obișnuit, conține uleiuri volatile naturale și este destinat unor dermatoze greu vindecabile. Giardinocidul (dosar O.S.I.M. nr. 102124/1982) este un produs fitoterapic și anicol pentru combaterea lambliazelor (giardia) la copii și a infestațiilor cu trichomonas vaginalis, fiind lipsit de toxicitate produselor similare de sinteză utilizate astăzi, precum și altele...

— Nu treceți la ALTELE, pe două d'ntre cele mai importante, pe cele în premeriă mondială. Care este stadiul lor de realizare?

— Este vorba de Insulina vegetală și Tricophytonocidul. Realizarea insulinei vegetale ar însemna — cum au afirmat mulți specialiști din lume — un fapt extraordinar, o revoluție în tratamentul diabetului, această boală de metabolism tot mai frecventă pe întreaga planetă. S-ar administra pe cale orală, bolnavul nemai-fînd dependent de injecțiile zilnice cu extracte de sinteză. În cadrul expedițiilor științifice și al unor misiuni O.N.U.D.I. pe care le-am întreprins cîteva ani în cîteva țări din centrul Asiei, în special în Nepal, împreună cu colegii nepalezi, am

Contribuții de o deosebită importanță medicală la Șimleu Silvaniei

— În calitate de invitat al redacției revistei noastre ne-ar face plăcere — stimabile dr. Pușcaș — să ne vorbiți despre activitatea științifică medicală din ultimul an.

— În septembrie 1981 am condus o delegație de 14 medici la Congresul balcanic de medicină, care a avut loc la Paris, fiecare coleg fiind înscris în programul congresului cu comunicări științifice. În februarie 1982 am fost invitat la Moscova la un simpozion medical organizat de Comitetul Farmacologic al U.R.S.S. intitulat „ULCOSILVANILUL ÎN TRATAMENTUL ULCERELOR GASTRO-DUODENALE”. La simpozion am participat cu o delegație medicală românească alcătuită din șase colaboratori, unde am prezentat comunicări științifice cu caracter clinic, secretor, radiologic, endoscopic și biochimic, legate în special de tratamentul cu ULCOSILVANIL. Au participat profesori universitari cu colectivele lor de la șase clinici universitare — din Moscova — care experimentaseră — ULCOSILVANILUL. Am fost bine primiți de colegii sovietici, fiind impresionată de corectitudinea cu care au experimentat ULCOSILVANILUL — în comparație cu alte produse antiulceroase străine. Conform datelor obținute de ei, vindecările ulcerelor duodenale depășesc procentul de 92% — după numai 14 zile de tratament — atingând cifra de 95% — după 21 de zile. Aceste rezultate sînt asemănătoare cu cele obținute de noi.

În aprilie 1982, Chimimportexport — împreună cu Medimpex din R. P. Ungară — a organizat întîlniri științifice cu colegii maghiari la Budapesta, Szeged și Pécs, la care am participat cu o delegație de nouă medici. La Budapesta, la Clinica I Medicină, condusă de acad. prof. dr. Magyar Imre, experimentarea ULCOSILVANILULUI în paralel cu alte trei produse antiulceroase (Tagamet SKF, Gastrozepin, Boehringer, Denol) a dovedit net că procentajul cel mai mare de vindecări l-a obținut produsul românesc ULCOSILVANIL. Mi-a plăcut în acest caz competența și corectitudinea cu care o țară vecină apreciază calitățile unui medicament românesc. Cît privește experimentările de la clinicile din Szeged și Pécs, ele sînt în curs, deoarece au început cu un an mai tîrziu decît cele de la Budapesta.

În mai 1982, firma de medicamente Schollerfarm din Austria — împreună cu Chimimportexport București și cu Agenția noastră economică din Viena — au organizat un simpozion legat de tratamentul ulcerelor gastro-duodenale, care a avut loc la Viena, unde au participat șefi de clinici universitare și colaboratori de la trei centre medicale din Viena, pentru experimentarea ULCOSILVANILULUI în Austria. Am participat împreună cu nouă colegi din colectivul meu, bucurîndu-ne de multă atenție și apreciere. Tot la sfîrșitul lunii mai 1982, colegii iugoslavi au organizat un congres de gastroenterologie, la care am fost invitați, avînd înscrise pe ordinea de zi 12 lucrări științifice. Spre regretul nostru, n-am putut participa, intrucît ne pregăteam să plecăm la Congresul mondial de gastroenterologie, care a avut loc la Stockholm în iunie 1982. La acest congres am fost împreună cu o delegație de 17 colaboratori, toți

ardeleni, fiecare din noi avînd comunicări științifice înscrise în programul congresului. Am fost un colectiv unit și ambițios, care a lăsat o bună impresie în lumea medicală prezentă la congres.

— Care a fost contribuția dv. la Congresul mondial al gastroenterologilor?

— Cît mă privește am fost autor și coautor la nouă comunicări științifice prezentate la acest congres mondial.

Ultima participare, la o reuniune internațională de o valoare științifică deosebită pentru prestigiul țării noastre, am avut-o la Lugoj unde s-au desfășurat lucrările de constituire a Academiei Internaționale de Cibernetică Generalizată „Ștefan Odobleja” — la care au participat personalități științifice din țară și străinătate. Recunoștința acordată post mortem marelui savant român Ștefan Odobleja s-a regăsit în constituirea acestei academii, al cărei președinte de onoare a fost prof. dr. Iosif Constantin Drăgan.

— În ce măsură ați reușit să formați un colectiv de cercetări medicale care să fie cunoscut pe plan internațional și care să se bucure de prestigiul cuvenit?

— Evident, un număr însemnat de colaboratori din colectivul nostru de cercetări a reușit să participe la diferite manifestări medicale — balcanice, europene sau mondiale — în ultimii șase ani.

Cred că-am reușit în parte să-mi realizez visul pe care cu 7-10 ani în urmă l-am avut, cînd participînd pentru prima dată singur la diferite congrese medicale — panamericane, asiatic-pacifice sau mondiale de gastroenterologie, păstram dorința de-a contribui la formarea unui colectiv de cercetători cît mai mare, care să se confrunte, să confirme și să afirme cercetarea medicală gastroenterologică românească. Așa se face că pînă în prezent, adică în ultimii ani, peste 50 de colaboratori au participat la diferite manifestări științifice medicale peste hotare. Îmi amintesc că în 1973, participînd la Congresul mondial de gastroenterologie — ținut în Mexic — un coleg maghiar, pe care-l întîlnisem cu un an în urmă la un congres panamerican ținut la Buenos Aires, m-a întrebat: — Iar singur, doctore Pușcaș? Revăzîndu-ne după 9 ani la Stockholm — cu ocazia Congresului mondial din acest an — același coleg a avut surpriza să mă găsească într-o delegație de 17 medici din România.

— Care credeți că sînt dificultățile întîlnite în sfera dv. de activitate?

— Eu cred că sensul relațiilor dintre noi este de a ne sprijini și susține unul pe altul, de a ne împărtăși unul altuia experiența personală, de a nu fi invidioși, de-a ne cunoaște și recunoaște valoarea reală, de a fi mai uniți decît sîntem — toate aceste calități necesare fiind nu numai în folosul nostru, ci mai ales al bolnavilor și al țării. Din păcate, aceste „calități necesare” constituie încă dificultăți reale ale profesiunii noastre medicale.

— Am reținut din paginile cotidianului „Știința” eventualitatea desfășurării unui congres internațional de gastroenterologie în țara noastră. Ce ne puteți spune despre acest eveniment științific?

— În intenția de a organiza la cererea forului mondial a viitor congres internațional de gastroenterologie în Româ-

nia, împreună cu un grup de colaboratori, am încercat să obținem aprobarea conducerii Societății de gastroenterologie cu sediul în București. Scopul organizării în România a unui asemenea mare congres era acela ca toți medicii români din acest domeniu să poată participa acasă la ei, fără eforturi valutare, la un asemenea mare eveniment și totodată de un real prestigiu științific pentru țara noastră. Dar cu toate că Societatea de gastroenterologie era (și este) fără președinte de peste 5 ani — și cu toate că nici conducerea ei nu se intrunise niciodată statutar (în cazul în speță: 3 membri din cei peste 20), totuși ea a hotărît respingerea ofertei de găzduire a congresului în țara noastră. Această situație a fost dealtfel larg dezbătută într-un interviu apărut în ziarul „Știința” încă din anul 1980.

Desigur, dacă așa ziișii responsabili (pentru că ei nu aveau dreptul să hotărască în minoritate) n-ar fi fost invidioși, sau de-a dreptul răutăcioși, adică s-ar fi gîndit și la colegii din țară care nu pot pleca ca ei — la congrese — atunci congresul internațional de gastroenterologie din 1984 ar fi avut loc la București. Ar fi fost primul congres internațional de medicină ținut vreodată în țara noastră.

— Care au fost factorii de conducere care v-au ajutat în munca dv.?

— Doresc să afirm deschis și sincer că Ministerul Sănătății ne-a sprijinit această acțiune, ca și toate prezențele noastre medicale peste hotare. Aduc mulțumirile colectivului nostru, tovarășului prof. dr. Eugen Proca, ministrul sîrîtatîi, și colaboratorilor pentru tot sprijinul pe care ni l-a oferit cu generozitate în ultimii trei ani. De un real sprijin în activitatea noastră de promovare a medicamentului românesc peste hotare ne-am bucurat din partea Întreprinderii de comerț exterior — Chimimportexport — prin tovarășul director general Gh. Dalea și a conducerii Centralei de medicamente din București.

— Am aflat că la Băile Felix aveți un serviciu de gastroenterologie. Cine se poate trata acolo?

— la Băile Felix în hotelul „Belvedere” — avem un cabinet de gastroenterologie care deserveste zilnic atît bolnavii veniți din străinătate cît și pe cei din țară. Aici se efectuează explorări gastroscopice și endoscopii cu fibroscopie moderne. Menționez că O.J.T. și Direcția Sanitară Bihor ne-au asigurat aici condiții optime de diagnostic, tratament și cercetare.

— Aș dori să ne spuneți cîte ceva despre invitațiile mai recente care vi s-au făcut și totodată cine v-a vizitat ultima dată la Șimleu.

— Da! Amintesc că recent am fost invitați cu conderințe — în Dallas (Texas), Miami (Florida), Varșovia — și unele țări din Orientul Mijlociu. Aș aminti totodată o invitație pe care mi-a făcut-o prof. G. Sachs din Birmingham (Alabama) — unul din cei mai mari specialiști în membrane biologice și secreție gastrică din lume — de-al vizita, de-a face unele demonstrații în colaborare, privind preocupările noastre științifice și de-a stabili o colaborare viitoare cît mai apropiată.

Privind vizitatorii din acest an — ei au fost numeroși — dar amintesc că recent — atît în stațiunea „Felix” cît și la Șimleu Silvaniei — am fost vizitați de ziaristi americani veniți pentru a ne lua interviuri privind interesul lor manifestat față de cercetările noastre.

— Care sînt condițiile dv. de informare științifică și care sînt ultimele apariții editoriale ale activității dv.?

— Consider că sistemul de informare medicală în specialitatea noastră trebuie să cuprindă reviste de profil atît din țară cît și din străinătate. Cît mă privește, eu sînt abonat la 9 reviste medicale de specialitate din străinătate, din care două sînt de informare permanentă pentru munca noastră — „Current Contents”, „Life sciences” și „Clinical practice”. În cursul acestui an au apărut două cărți: „Terapia ulcerelor gastro-duodenale prin ULCOSILVANIL” — o monografie care cuprinde și o parte din cercetările noastre medicale, pe lîngă aspectele terapeutice larg comentate în carte; „Fiziologia și fiziopatologia digestiei” — este a 2-a carte apărută în acest an și realizată într-un colectiv alcătuit din prof. Teodorescu Exarcu, prof. L. Buligescu, prof. B. Gheorghescu și subsemnatul — care se adresează atît studenților în medicină, medicilor specialiști, cît și gastroenterologilor și cercetătorilor în acest domeniu.

— V-am ruga să ne vorbiți ceva despre preocupările dv. de perspectivă.

— Să încercăm să deslușim pe mai departe mecanisme fiziologice, fiziopatologice, biochimice și enzimatice necunoscute pînă acum în domeniul secreției gastrice; să căutăm mereu noi remedii mai eficiente în vindecarea bolilor acestui segment digestiv, să contribuim, într-un colectiv cît mai puternic, la afirmarea gastroenterologiei românești pe plan internațional — pentru creșterea prestigiului medicinei românești în lume.

— V-aș ruga să-mi spuneți cîte ore lucrați pe zi și dacă n-ați obosit?

— Lucrez zilnic de dimineața și pînă noaptea tîrziu și tot ce pot să vă spun este că în ultimul timp îmi place să plec cît mai rar atît din țară cît și din acest colț al ei. Să fie asta o obosală? — se poate, dar îmi vine greu s-o cred, deocamdată.

Doresc să închei convorbirea noastră cu un răspuns la o întrebare sufletească, pe care mi-aș adresa-o mie însumi: El s-ar referi la plăcerea de-a mă regăsi din nou ca invitat în redacția revistei dumneavoastră — și aceasta pentru că păstrez un profund sentiment de recunoștință acestei reviste, redactorului ei șef, poetul Adrian Păunescu, pentru mina caldă și omenească pe care mi-a întins-o la începuturile activității mele. Dealtfel, această omenie a sa i-o regăsim cu toții în lupta pentru afirmarea tuturor valorilor în știința românească, ca și în crezul său patriotic pentru binele țării noastre.

În același timp, nu pot uita nici o clipă sprijinul și considerația de care m-am bucurat din partea prof. univ. Ion Mînzatu — care a fost alături de noi în activitatea noastră de cercetare medicală.

PETRE IONESCU

identificat, pînă acum, cel puțin 6 specii de plante exotice medicinale ce conțin dehidrogenaze succinice care au proprietatea, după cum se știe, de a inhiba enzimele Beta-oxidaze. Altele acționează prin creșterea glicolizei anaerobice și descreșterea gliconeogenezei, altele favorizează transferul de glucoză din singe în țesuturi. Au trebuit să treacă mii de ani de utilizare empirică a acestor plante ca știința de azi să confirme veridicitatea efectelor terapeutice. Din păcate, realizarea comprimatelor de insulină vegetală este amînată. Conducerea Ministerului Sănătății nu a dat încă nici un răspuns la memoriul meu privind necesitatea unei noi deplasări în Nepal pentru materializarea unui proiect original românesc de obținere a comprimatelor insulinei vegetale, în baza unui contract științific de colaborare între cele două țări. **Tricophytonicidul**, pe care îl socotim o premieră mondială absolută, are la bază un ulei esențial tot dintr-o plantă exotă asiatică extrem de eficient în dermatofitii și în special în tricofitii, dermatoze — prea bine știut — atît de rebele la tratament. Este experimentat atît pentru uz uman cît și veterinar. Pînă în prezent, un astfel de medicament obținut din speciile de plante puse în evidență de noi, n-a fost semnalat nici în literatura științifică pe plan mondial și chiar nici în medicina tradițională locală.

— Nu putem evita întrebarea-cheie, pe care cu siguranță o așteaptă cititorii, tovarășe doctor Bojor, vor fi sau nu medicamentele dumneavoastră în farmacii? Vor intra sau nu în producție?

— Nu pot să vă dau un răspuns exact pentru că nu-l știu. Speranțe sînt. Tovarășul director tehnic, ing. dr. Mureșanu, al Întreprinderii de medicamente București a aprobat ca la unitatea „Tableta II” să înceapă experimentările privind tehnologia de obținere a acestor noi produse din plante medicinale sub formă de comprimat din pulberi și le apreciază — așa cum vedeți în adresa din 19. X. 1982 — drept „o concepție nouă”. Dar nici pînă acum — iar unele au împlinit 12 ani de cînd zac în dosare — nu sînt incluse în planul tematic al institutului unde lucrez — Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetării farmaceutice — pentru trecerea lor în producție și nu au încă avizul de necesitate al comisiei medicamentului pentru experimenta-

rea clinică a unora dintre ele. Unele care necesită doar o prelucrare primară a plantelor pot fi realizate de către întreprinderile Truștului „Plafar” (ca Giardnocidul, de pildă), cele cu formula mai fină, mai complexă au o tehnologie mai complicată și necesită să fie produse în unități industriale de medicamente. Cum am o experiență a aminării lor, consider că doar intervenția unor foruri superioare pot determina o colaborare rapidă și eficientă între institutul unde lucrez, Comisia medicamentului, Plafar și industria de medicamente. Spun asta deoarece drumul realizării comprimatelor din pulberi de plante, cu care am fi putut ieși și la export pînă acum, (firme renumite din Elveția au pus în circulație, după o licență a unei filiale din Israel, un laxativ dintr-o plantă pur și simplu mărunțită, prezentată în mici flacoane de material plastic) a fost foarte anevoios. M-am lovit, rînd pe rînd, de neîncredere, de scepticism, de aminări, de nepăsare, de birocratism. A trebuit să schimb mereu tactica pentru ca această familie de medicamente să iasă la lumină. Cînd am fost invitat la Comisia medicamentului „să-mi apăr cauza” (de fapt nu a mea ci a noastră) unii tovarăși din conducere mi-au spus „compromisi institutul cu spanacurile tale”, deși nu se poate să nu fi știut că spanacul e o plantă medicinală și nu buruienile medicinale (de mii de ani utilizate de popor) un spanac! În 1973, Academia de Științe Medicale a respins propunerea cercetării și obținerii unor medicamente din pulberi din plante, iar în institutul alții au încercat să diminueze elanul celor din colectivul cu care lucram, discreditînd în fel și chip ideea și produsele. Și totuși, foarte mulți n-au dezarmat și am lucrat împreună, cu devotament, mai departe. Inimioasa tehniciană Magdalena Ciobotaru de la „Tableta II”, farmacistă Magdalena Cravenco de la laboratorul de cercetări al „aceleiași întreprinderi, colega mea dr. farmacist Elena Ciobanu Cărăc, directorul tehnic de la I.M.B., ing. Mureșanu. Mulțumesc, de asemenea, personalului tehnic de la laboratoarele de tehnică farmaceutică și farmacodinamie de la Facultatea de farmacie din București și președintelui Comisiei medicamentului, prof. univ. dr. docent D. Dobrescu, pentru încredere și ajutorul dat în materializarea ideilor mele.

CICI IORDACHE-ADAM

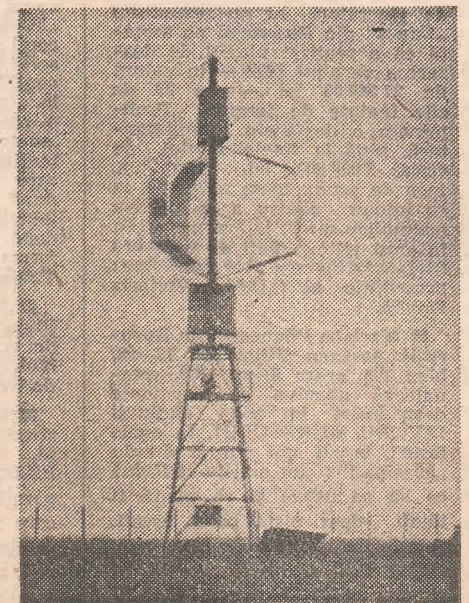
O instalație la îndemîna fiecărui gospodar

Anul acesta, în luna decembrie, va fi omologată de către Laboratorul de cercetare pentru utilizarea energiei vîntului de la Universitatea din Brașov o turbină destinată alimentării cu apă pentru gospodăriile individuale și pentru fermele mici și medii. Instalația este simplă, puțin costisitoare și nu ridică probleme tehnice deosebite. Prin prețul de cost rezonabil, prin întreținere ușoară se speră ca această instalație să trezească atît interesul beneficiarilor cît, mai ales, al producătorilor. Apelăm la amabilitatea inginerului Ilie Vlad, șeful laboratorului de la Universitatea Brașov, să ne-o prezinte.

„Instalația este formată dintr-o turbină tip Savonius, o pompă și un sistem de acumulare a apei. Turbina demarează la viteze de 2 metri pe secundă și nu se suprarează la viteze mari. La viteze ale vîntului de 10 metri pe secundă debitează 6-8 metri cubi pe oră. Turbina este de o construcție simplă și poate fi executată foarte bine de industria mică. Palele turbinei pot fi făcute din tablă, plastic, pinză etc. Construcția palelor, ca dealtfel a întregului ansamblu, nu reclamă procedee tehnice deosebite. Pompa este rotativă, volumică, cu două pistoane. Funcție de viteza vîntului, scoate debite diferite, însă sub presiune. Scoate apa dintr-un puț, de la adîncimea de 7 metri, și o ridică pînă la înălțimea de 30 de metri. Nu reclamă moment mare la pornire. Pompa este executată în serie de Cooperativa meșteșugărească din Satul Nou, comuna Hălchiu, județul Brașov, și costă 3 500 lei. Recipientul în care se depozitează apa poate fi făcut din materiale disponibile și de mărimea dorită. Instalația nu necesită urmărirea și întreținere curente. Ea poate fi folosită în agricultură, la pășuni, irigații și desecări în gospodării individuale și

ferme. Poate fi perfect integrată într-un sistem care vizează independența energetică a unei gospodării individuale, puțind alimenta rezervoarul unei instalații solare de încălzire a apei menajere. Pentru informații suplimentare, dăm celor interesați adresa laboratorului: Brașov, strada Lungă nr. 79; Telefon 921/28 93 sau 921/1 75 58. Să mai adaug că instalația funcționează în poligonul de testări al laboratorului. Prețul total variază între 18 și 20 de mii, funcție de materialele folosite, mărimea recipientului și poziția lui”.

OPREA GEORGESCU

Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor răspunde la scrisoarea Caterinei Jugaru din orașul Victoria, județul Brașov, că s-a confirmat dezordinea și abuzurile semnalate în activitatea de transport în comun din localitate. Dintre măsurile luate, menționăm sancționarea șoferului Pavel Pascalin cu diminuarea retribuției 3 luni cu 10 la sută și reintroducerea, de la 17 noiembrie, a curselor de autobuze între oraș și combinatul chimic, așa încât să asigure necesitățile de transport ale personalului muncitor.

Asociația civilă a proprietarilor din blocul nr. 18, soseaua Mihai Bravu nr. 301, București, sesizează că, din 1978, întârzie rezolvarea alimentării cu apă la etajele X, XI, XII și XIII.

Constantin Ciociltea din Craiova ne scrie că în urma unei alte scrisori trimise la FLACĂRA, în legătură cu starea drumului județean 627 Tismașana-Buduhala — prin Peștișani — Direcția de drumuri și poduri a județului Gorj, cu adresa nr. 7030, din 10 ianuarie 1977, i-a răspuns că sectorul Peștișani-Buduhala se va termina de asfaltat până în 1980. Acum intrăm în '83 și tot nu e gata. Exact pe o porțiune de 3 kilometri cât ține satul Brădiceni. Cine s-a supărat pe sat?

Adrian Ilie Iloaie din Timișoara, strada Piața Traian nr. 6, ne asigură că ne scrie în numele a peste 500 de muncitorii de la Depoul II tramvaie, Baza mixtă, Depoul de troleibuze și Fabrica de tramvaie care, de peste doi ani, propun degeaba, în toate sesiunile, să se înființeze și la dinsul o cantină. Poate aud cei ce răspund de „bucătăria” respectivă.

S-a declarat recursul extraordinar cerut de Elisabeta Suzansky din Cluj-Napoca, ni se comunică de la Procuratura Generală.

„Locuiesc în București, strada Avrig nr. 9—19, bloc U 1, scara 3, ap. 92. Sint pensionară gr. II de invaliditate, cu diagnosticul scleroză în plăci. În 1973, după o convalescență de 21 de ani, sotul s-a mutat definitiv la Maria Capotă, unde e și azi. În 1980 a obținut divorțul. La parțal, sentința civilă nr. 3075 din 4 decembrie 1981, mi-a atribuit printre alte lucruri nefolositoare mie și o motocicletă fără ataș. Nu pot nici s-o mișc, nu mă pricep s-o vind, circa financiară mă obligă să-i plătesc impozitul motocicletei anual. Ajuțați-mă să scap de această motocicletă măcar cum a scăpat sotul meu de mine înfirmă: cu ajutorul judecătorilor. Semnează Ana Oancea.

Ioan Voștinar din comuna Sria, strada „23 August” nr. 1303, județul Arad, ne scrie că la 12 iulie 1980 a cumpărat de la Cooperativa de consum Sria — magazinul de metalochimice — cu 13400 lei, un motor tip D 115 (Diesel). După un an și jumătate, în februarie 1982, cooperativa îl anunță printr-o scrisoare că mai are de plătit 14960 lei, reprezentând „rabatului comercial și I.C.M.-ul calculat la 13400 de lei”. Plătește. Dar în iunie a.c., cooperativa îi mai cere 11520 lei, cu aceeași explicație și cu amenințarea că, dacă nu plătește, i s-au și întocmit actele ca să fie dat în judecată. Și omul plătește, acum în rate. „Însă în «Agricultura socialistă» din 16 octombrie, ne scrie bietul gospodar, am citit, într-un răspuns dat cuiva, că un motor de ARO D 120 costă 34095 lei. Iar al meu, mult mai mic, cu trei pistoane, să mă coste 39880 lei?”

Ca în fiecare an, colectivul de lucrători al restaurantului „Capșa” din București ne anunță că a realizat obiectivul de desfacere pe anul 1982 — în volum de 273600 lei — cu 39 de zile înainte de termen. „Preliminăm o desfacere suplimentară, până la finele anului, de circa 3000000 lei. Vom lua, încă de acum, toate măsurile ce se impun pentru a ne realiza exemplar sarcinile ce ne revin în anul viitor”. Șefi de unitate: Ștefan Ișărescu și Agon Dima; președinte al C.O.M., Victoria Birsăla.

Mariana Păunescu din București, soseaua Viilor nr. 78—88, bloc 103, scara 6, ap. 179. Semnalează abuzive și alarmante desbăduri în zona stațiunii IZVORU MUREȘULUI. În unele locuri, brazii sint pur și simplu „asasinați”: sint arși la rădăcină ca să se usuce și să poată fi tăiați doar niște brazii uscați. Aceste ilegalități mai sint și cercetate fără rezultat, ca să se cheme că niște oameni grijului

au făcut tot ce se putea, dar asta e situația... Degradarea zonei și delapidarea tezaurului ei natural nu interesează oare?

Din Constanța, Gheorghe Teleanu mulțumește revistei că l-a ajutat să obțină ceva de la Czakó (sau Czabó — scrisul nu e clar n.n.) Laszlo. Dar, în locul tablourilor comandate, a primit altele. Sigur că PEISAJ DE IARNĂ nu e tot una cu CHER-HANA, de pildă. Ne dă și singurele date pe care le are despre vinzătorul de iluzii și de pictură la metru, pe care nu mai poate să-l găsească: „Atelier de pictură pe pânză și carton Czako Laszlo, comuna Letca-Nouă, județul Giurgiu. Autorizația nr. 28, seria A. 13.22.78, județul Giurgiu. Adresa pictorului, pe buletin — Tg. Secuiesc, strada Constructivului nr. 3, bloc 5 A, ap. 51.

La scrisoarea lui Emil Stefan — agent veterinar la Dispensarul veterinar Doicești, Dimbovița — ne răspunde Direcția agricolă a județului că, analizându-se situația petentului „și ținând cont că mai are puțini ani până la pensionare, s-a dispus anularea deciziei de desfacere a contractului de muncă și reincadrarea acestuia în același loc de muncă”.

Alexandru Săvulescu și alți 8 oameni ai muncii de la Autobaza de transporturi internaționale nr. 4 din cartierul Militari, București, sesizează că deși indiferent de timp își desfășoară activitatea în aer liber, la sfârșitul celor 8 ore de muncă nu beneficiază de apă caldă pentru a se spăla, iar acest lucru dăinuie din iarna 1981—1982.

Cornel Băjenaru din satul Golești, comuna Ștefănești, Argeș, ne scrie că fiul său Liviu i-a expedit la 15 septembrie a.c. din Cimpeni Alba, un pachet cu alimente de 23 de kilograme prin coletăria C.F.R. Pachetul n-a mai ajuns, iar la reclamație i s-a răspuns în gara Golești că sint vagoane întregi cu marfă dispărute încă din 1979. „Ca pe vremea diligenței”, zice Cornel Băjenaru. Nu: ca pe vremea cefeștilor care „pierd” vagoane pline și dau asemenea răspunsuri senine.

Eugenia Ticusan din Sighișoara, strada Lenin nr. 3, cere sprijin pentru a i se aproba montarea, pe cheltuiela ei, a unui contor de gaz, separat de colcatori, intrucit, deși dinsa consumă puțin, devălmășia contorului comun o costă 850 de lei pe trimestru. Ne asigură că arzătoarele sale intrunesc condițiile pentru aprobarea acestei cereri.

Consiliul popular al județului Bihor răspunde la sesizarea asociației de locatari nr. 317 din Oradea, strada Bumbacului nr. 113, precizind că s-au stabilit, pentru remedierea celor semnalate, următoarele: legarea cartierului Nufărul direct la o stație de pompare, la 28 august a.c.; punerea în funcțiune în luna octombrie a unei capacități de 22 litri pe secundă de captare și pompare de apă; realizarea unui rezervor de acumulare de 109 metri cubi la punctul termic din cartierul amintit, strada Bumbacului, cu termen de punere în funcțiune la 31 martie 1983; îmbunătățirea legăturii cu asociațiile de locatari pentru cunoașterea permanentă a temperaturii din apartamente; terminarea lucrărilor de remediere la fațadele celor 6 blocuri până la 15 noiembrie 1982; punerea în funcțiune, în zonă, a unor magazine alimentare cu o suprafață de 493 de metri pătrați la parterul blocurilor An 52 (până la 1 decembrie a.c.) și An 1 (în semestrul I 1983).

Iată, de această dată, una dintre mai multele anomalii sesizate de Călin Zoroianu, strada Cara Anghel nr. 15, bloc C 49, scara B, ap. 98, București: „Mama nu mai are lapte pentru copil; tatăl — plecind de la serviciu, că doar mama stă cu copilul — merge la policlinica de la „Orizont”, stă la rând, obține o rețetă, merge la policlinica „mare” de pe Stirbei Vodă, autentifică (?!) rețeta (un medic care nici n-a văzut copilul!) după ce iar stă la rând și ia laptele... de la una din aceste două policlinici! Nu... De la o farmacie din capătul Drumului Taberei!”

Mircea Verusi din Iași, Piața Unirii nr. 3, caută zadarnic, de un an, prin aproape toată Moldova, „tablă de șah (carton) de tip mare”.

Didina Găzdou din Brașov, strada Dobrogeanu Gherea nr. 44, ne scrie că, în mai a.c., I.C.R.A.L. Brașov a început reparația capitală la imobilul în care stă dinsa, dar la locuința ei „a demolat tencuiala de pe pereți, a stricat W.C.-ul, a scos dușumeaua putredă”, și alții... Oare

cel ce chinuie astfel cetățenii pățese și altceva decât să sint puși, până la urmă, să termine treaba începută și... incasată?

Rodica Bujor din Galați, micro 21, bloc D 11, ap. 18, vrea să afle unde lucrează tatăl conților ei, Gheorgiu Gh. Gheorghe, care, din februarie a.c., nu-si achită obligațiile legale față de copii. Militia Capitalei i-a comunicat că utitul tătic locuiește în București, șoseaua Berceni nr. 1, ap. 60 și că, în luna mai, era în curs de încadrare la I.T.B.

Mihai Pintilie, inspector principal la Consiliul popular al județului Tulcea, și Petre Berbecă, secretarul comitetului executiv, răspund la scrisoarea lui Dumitru Gh. Grozoiu: „Din verificările făcute la arhiva U.J.C.P.A.D.M.-Tulcea, împreună cu tov. Razim Ana — arhivar principal, Miță Lucreția și Crisan Floarea — inspectori de personal, am găsit în dosarul carnetului de muncă al petentului adevărata și certificatul solicitat care i s-au înmănat personal”. Adică exact unde sounea omul că sint. Nici un cuvânt însă despre subțierea obrazului celor ce l-au purtat pe drumuri.

„Am citit în FLACĂRA nr. 35 din acest an reportajul «Rom-bac 1—11 e gata de zbor», unde, printre contribuțiile altor români de geniu la dezvoltarea aeronauticii, e amintit și «aviionul cu decolare verticală prezentat la Paris în 1910 de Take Brumărescu». Putini vălenari mai știu azi că acest Take Brumărescu s-a născut și a copilărit la Vălenii de Munte. De fapt, acolo a fost și o stradă Brumărescu, dar acestia fiind oameni de rind, murind cei mai mulți în primul război mondial și rămânind doar câțiva să moară în ultimul război, s-a schimbat numele străzii încă din anii interbelici. Poate că va fi cindva și o stradă Take Brumărescu (monier al aeronauticii) în orașul care l-a dat lumii”. Semnează Eugeniu Teodorescu din București.

Vă mulțumesc în numele meu și al locatarilor din blocul 7, 35 din Drumul Taberei nr. 31 pentru scrierile acordate. Acum avem apă caldă și la etajul 10. **Tadorin Constantinescu, București.**

Marin Enache și alți 40 de tineri din comuna Drăscovei, județul Teleorman, deplâng faptul că, neavînd cămin cultural, nu au unde viziona un film, ca să nu mai spunem că se scotese îndreptățit și la alte distracții și activități culturale.

Consiliul popular al sectorului 3, răspunzînd la scrisoarea Niculinei Bodo ne anunță că „a fost încadrată în funcția de macaragiu la I. T. Republică”.

„Mă numesc Cotoia Lenuța, sint din comuna Islaz, Teleorman, am absolvit în acest an Liceul industrial nr. 2 din Alexandria. După bacalaureat am primit dispoziția de repartizare nr. 123 din 1 iulie pentru întreprinderea de panouri și tablouri electrice din municipiul, dar acolo nu vor să mă încadreze. Cei care fug de muncă sint criticați. Eu nu vreau să stau acasă fără ocupație. Și am repartitie”.

Procuratura Generală ne anunță că s-a declarat recursul extraordinar cerut de Mihai Gornicioiu din Drăgășani.

„Proiectarea mingii de fotbal care aparține firmei „Adidas”, formele sferice ale navelor cosmice și batiscafuriilor. Inklusiv sfera arătată în emisiunea „Telerama” de duminică 26 septembrie a.c., constituie invenția (descoperirea?) matematicianului român Horia Bodărescu, încă din anul 1933. În scrierile acestei afirmatii pledează articolul publicat în Buletinul Institutului de petrol, eaze geologie București, vol. IX, 1963, paginile 171—187. Cei interesați pot discuta cu H. Bodărescu, inclusiv asupra cererii sale de brevet de invenție, adresată de mult oranelor noastre competente, cerere care, la vremea respectivă, a fost (ultima!) respinsă. Tovarășul conferențiar univ. dr. Horia Bodărescu funcționează la Institutul de petrol și gaze Ploiești. Semnează Ion Onis, șef de lucrări la același institut.

Alexandru Mihail, București, bloc A 9, Alea Aliorului nr. 1: Blocul nostru este racordat la punctul termic nr. 6 de pe Alea Ciocet. Acest punct termic nu respectă niciodată programul de furnizare a apei calde și niciodată nu avem în apartamente temperatura de 18 grade.

Ion Morega din Padeș, Gorj, a cumpărat la 23 mai a.c. o pereche de pantofi de damă cu 209 lei de la magazinul din Călugăreni-Padeș. Cum la pri-

ma încălțare „s-a jupuit vopseaua de pe ei”, i-a expedit la Fabrica „Aurora” din Tg. Frumos unde erau făcuți. Dar fabrica tace. Și nu e frumos. Și nici tirgul nu e tirg, dacă omul a dat bani de-a surdula.

La scrisoarea trimisă de Tuca Drăghiceanu din Tulcea, **Oficiul raporturi de muncă din cadrul D.P.M.O.S. a județului Bacău** ne răspunde că așa e, tatăl petentei, Vasile Frățilă — magazinier la Asociația economică intercooperatistă pentru creșterea vacilor cu lapte Gh. Gheorghiu-Dej — de 8 ani n-a primit concediu de odihnă. S-a cerut intrarea în legalitate și acordarea drepturilor de concediu cuvenite pe ultimii trei ani în sumă de 5343 de lei. S-a mai cerut sancționarea disciplinară a conducerii unității, care conducere avea obligația să-i acorde omului concediu. Dosarul de pensionare a lui Vasile Frățilă a fost întocmit chiar de către cei care nu voiau să-l întocmească.

Constantin Savlovski și alți 13 tineri din Chilia Veche, județul Tulcea, sesizează starea jalnică a căminului cultural și a organizării activității culturale. Au mai scris la Consiliul popular județean, dar cei trimisi să verifice, precizează scrisoarea trimisă redacției, i-au amenințat pe tinerii care semnasera, că părinții lor o vor păți. Unii au fost bruscați chiar. Ce-ar fi dacă „furișii” s-ar apropia cu omenie de tineri și de preocupările lor?

„Mii de mulțumiri pentru răspuns. Cu ajutorul lui am rezolvat o problemă personală de strictă necesitate. Cu stimă, **Mircea Ionescu, Cluj-Napoca.**”

Mircea Trancoță din Brașov, strada Grigore Ureche nr. 17, bloc 3, scara B, ap. 10, si-a cumpărat la 27 decembrie 1981 „Dacia 1310” cu aparat de radio, dar aparatul nu funcționa. A descoperit apoi că în mască de „Lira” era un „Predeal II”. Aparatul a ajuns la întreprinderea de autoturisme. Posesorul masinii a reclamat, a implorat, a așteptat. Și așteaptă încă.

În zilele de 7—8 noiembrie 1981, ne scrie **Mihail Vlad din Tirgoviste, strada Busuocului, bloc 13, scara A, ap. 17**, a participat la Festivalul-concurs de poezie „Nicolae Bălcescu” organizat la Rîmnicul Vilcea și Bălcești pe Topolog de forurile culturale din județul Vilcea. Juriul i-a acordat premiul I în valoare de 900 de lei. Nici azi n-a primit acei lei.

Doi elevi ai Școlii militare de ofițeri de aviație „Aurel Vlaicu”, Emil Pirva și Ioan Curticăpean — trimisi la 5 noiembrie a.c. cu delegație, să participe la festivitățile prilejuite de centenarul nașterii lui Aurel Vlaicu la casa memorială din comuna Aurel Vlaicu, din județul Hunedoara, au fost nevoiți, la întoarcere, să raporteze că nu s-a ținut nici o festivitate. În scrisoarea trimisă redacției, cei doi aviatori români în devenire descriu amănunțit starea inadmisibilă în care au văzut muzeul, piesele de muzeu supuse și ele degradării, bustul celebrului pionier al aviației și alte probe de indiferență.

Bucureșteanul Nicolae Târcomnicu aproape că regretă că e bucureștean. Cel puțin așa ne scrie. L-a adus la gîndu la negru librăria „Cartea prin poștă”, care, după ce l-a servit frumos mulți ani, acum îl refuză pentru că... locuiește în Capitală. Am verificat această inepție și, într-adevăr, la telefonul 124435, ne-a fost confirmată și agrementată cu un sfat: să rugăm vreo rudă din provincie să ceară cărțile dorite și să ni le trimită apoi la București. Pe cînd, pentru bucureșteni, o librărie „Cartea prin poștă” cu sediul în alt județ?

În urma scrisorii pe care am trimis-o la FLACĂRA s-a făcut în două săptămîni ce nu se putuse în patru luni: primesc pensia care mi se cuvine. Mulțumesc, **Constantin Scarlat, Siret, județul Suceava.**

Aflăm de la **U.C.E.C.O.M.** că se confirmă cele sesizate de Ioan Chițu din București, strada Puccini nr. 8, adică nerespectarea programului de funcționare la unitatea service-auto din Sinaia, că reparația la autorismul petentului a fost începută fără a se întocmi formele necesare, că lucrătorii au primit personal sume nevenite. Au fost sancționați inovatorii și șefii lor care, necontrolîndu-i, ni

se spune, au favorizat asemenea nereguli.

Gheorghe Irimia, din Roman, ne scrie că pe lângă spitalul municipal din localitate înființează un interesant muzeu inițiat de medicul Epifanie Cozărescu, în care domină piese ce atestă îndelungata tradiție a serviciului medico-sanitar la Roman, unde în 1798 soseau un medic ce avea să fie pînă la 1847 și medic al spitalului mănăstirii și medic al orașului.

În ultimul timp rapidele autobuze ale liniei 305 reușesc frecvent performanța de a se succeda la intervale de 40—50 de minute. **(Tomescu Ion — București, Valea Ialomiței, 3)**

Stimate tovarășe
Adrian Păunescu

Componenții lotului divizionar B, conducerea tehnică a echipei și biroul secției de fotbal vă transmit mulțumiri pentru frumoasele versuri apărute sub titlul „De ce țin cu Rapidul” în revista „Flacăra” din 18 noiembrie a.c.

Am desprins din cele 5 strofe atenția și dragostea cu care încurajați echipa clubului din Giulești care anul viitor implinește frumoasa vîrstă de 60 ani, vîrsta pensionării atunci cînd se referă la oameni, dar care în ceea ce ne privește va coincide cu promovarea în prima divizie a țării după o absență de 6 ani. Totodată versurile înseamnă încurajare și imbold pentru noi, pentru a realiza o pregătire mai serioasă și responsabilă, jocuri și rezultate mai bune spre mulțumirea foarte numeroșilor susținători, din București și întreaga țară, ai „Giuleștinei”.

Cu mulțumiri,
Vicepreședinte,
prof. Daniel Lăzărescu

Pagină realizată de
DORIN GHERGHINESCU

Poșta redacției

Ion Ștefan — București: Chiria se recalculează ori de cîte ori intervin modificări la veniturile pe fiecare membru de familie, schimbare de domiciliu, mărirea sau micșorarea membrilor de familie. **Constantin Văduva — Popești (Vilcea):** Cu vechimea totală în muncă pe care o aveți vă dă dreptul la pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă la împlinirea a 62 de ani. La vîrsta de 57 de ani, puteți solicita pensionarea numai pentru invaliditate, dacă medicii specialiști constată că v-ați pierdut capacitatea de muncă și recomandă pensionarea. **Nicolae Lupășcu — Cimpulung Moldovenesc:** Cel la care vă referiți este născut în anul 1935, deci nu poate fi una și aceeași persoană cu tatăl dv. care este născut în anul 1913. **Smaranda Andrei — Brăila:** Din cele scrise nu reiese clar dacă ați avea sau nu dreptul la pensie de urmaș, cu cei 9 ani muncii de dv., nu! **Vasile Mihăescu — Buzău:** Toți cei care produc și desfac diverse produse, indiferent de vîrstă, nu sint scutiți de impozit. **Mircea Dombrovski — București:** Nu se poate, unde-i lege nu-i tocmeară. **Constantin Postelnicu — Strunga (Iași):** Dreptul la pensie se acordă la împlinirea vîrstei stabilite de lege în raport de natura muncii prestate și numărul de ani efectuați în activitatea economică și socială. **Ion Obreja — Constanța și Ion Birsan — Piatra-Neamț:** Scrieți-ne mai clar. **Olimp Preda — Ușenița (Suceava):** Nu se poate dacă nu dovedeți cu acte oficiale, o vechime în muncă de cel puțin 10 ani. **Florin Ștefănescu — Galați:** Reiese din cele scrise că nu sînteți încă hotărît, așteptați apariția programei de admitere în învățămîntul superior. **T. Achim — Satu Mare:** Dacă lucrurile sint așa cum scrieți și aveți posibilitatea să dovedeți, adresati-vă procuraturii. **Zaharia Truț — Timișoara:** În cazul dv. la cei peste 16 ani vechime în muncă, durata concediului de odihnă cuvenit pentru că ați întreprins continuitatea în muncă va fi în primul 2 ani din reîncadrare, durata minimă de 15 zile (1982 și 1983). În anii următori concediul va fi acordat coresponzător vechimii totale în muncă. **Florin Atanasiu — București:** Cereți prin Ministerul Sănătății.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscaliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Biogazul cu șansă energetică a satului

La ora actuală, funcționează în județul Argeș 3 mari instalații pe lângă stațiile de epurare a apelor reziduale din orașele Pitești, Curtea de Argeș și Topoloveni, ce realizează împreună o cantitate de biogaz echivalentă cu 1500 tone combustibil convențional pe an, alte cîteva pe lângă școli și licee (utilizat ca energie termică pentru cantine), pe lângă dispensare comunitare (la Morărești) și 40 în gospodăriile individuale din comunele Oarja, Rociu, Bradu, Căteasca, Morărești, Coșești, Poenari de Mucel și Mihăiești, cu capacitate între 2 și 30 metri cubi de gaz, capabile să producă și să furnizeze laolaltă o cantitate anuală echivalentă cu 1,3 tone combustibil convențional. (Un program județean inițiat și coordonat de Comitetul județean de partid Argeș prevede ca pînă la sfîrșitul anului 1985 să se producă în gospodăriile individuale biogaz pînă la o echivalență de 3200 tone c.c. pe an). Instalația de biogaz de la stația de epurare a orașului Pitești, care a stat drept model pentru toate celelalte, — și care este unanim recunoscută de către specialiști drept un etalon tehnic pentru acest tip — funcționează de aproape 10 ani. A fost dată în funcțiune chiar cu cîteva luni înainte decît cea de la Paris anunțată, în decembrie 1974, de către agenția franceză de presă, drept ca un eveniment tehnic și științific, „o centrală termică pe baza unui nou gaz obținut din fermentarea nămolurilor de canal”. A fost ideea și proiectul inginerului constructor Ioan Nicolescu ale cărui preocupări în domeniul dat au încă de prin 1973. Instalația este alcătuită din două metatancuri pentru fermentarea nămolului a cîte 3000 metri cubi fiecare, recipienti metalici uși recuperăți dintre cei scoși din uz de la Combinatul petrochimic din localitate, și din două gazometre a cîte 1000 metri cubi fiecare pentru stocarea gazului. După soluția brevetată a inginerului Nicolescu, în interiorul clopotului gazometrului s-a introdus un sistem de contravînturare cu aripioare pentru spargerea crustei ce se formează deasupra nămolului în procesul de fermentare, inconvenient ce a făcut inaplicabile multe proiecte iar pe mulți adepți să renunțe la idee. Biogazul obținut este în parte utilizat drept combustibil în centrala termică și care întoarce o parte din căldură în instalație pentru a asigura temperatura necesară fermentării nămolurilor, iar o altă parte o utilizează, firește, iarna pentru încălzitul incintelor stației de epurare, iar vara pentru furnizarea apei calde menajere. Cealaltă parte din biogaz este utilizată drept combustibil pentru un motor (de tractor) care la rin-

du-l acționează un generator electric. Generator care furnizează astfel electricitate necesară iluminatului întregii stații. Deci, independență energetică asigurată de biogaz! Ajunși în centrala termică subingineră Rădăța Lecu și inginerul Ion Mihalcea ne arată sigilată conducta de gaz din magistrala orașului și ne indică traseul conductei de biogaz ce vine dinspre gazometre în arzătoarele cazanelor. Biogazul arde cu flacăra cunoscută a gazului metan, dealtfel neexistînd nici o diferență, fiind purtător ca și acesta de melanj; specialiștii piteșteni reușind asemenea performanțe ale instalației încît obțin biogaz cu un conținut de metan între 75—80 la sută și chiar pînă la 90 la sută. (Dar, despre experiența piteștenilor privind folosirea biogazului drept combustibil pentru motoare termice, în alt număr de revistă.) Deci, după modelul — redus la scară — al stației de la Prundu-Pitești, și cu materiale mult mai ieftine și mai simple, s-au realizat cele 40 de instalații individuale din mediul rural care asigură, pe lângă energia termică necesară respectivelor gospodării, și un îngrășămint natural al pămîntului de cea mai înaltă valoare, știindu-se că fermentarea anaerobă purifică total deșeurile animale de orice element nociv, poluant.

Tipul cel mai frecvent de instalație adoptat este al unui modul cu o capacitate de 10 metri cubi în care s-au introdus (în interiorul clopotului) „sistemul Nicolescu” de contravînturare cu aripioare pentru spargerea crustei, s-a renunțat la presa de distribuție de la baza tubului de alimentare pentru a se crea posibilitatea evacuării nămolului de vidanjare, precum și la betonul de lezare din interiorul clopotului, greutatea acestuia fiind asigurată de sistemul de contravînturare, iar pe stu-

ful de evacuare a gazului s-a introdus un robinet sau un distribuitor de robineti pentru perioadele călduroase în care pot fi alimentați mai mulți consumatori. (Iată încă o posibilitate: mai multe gospodării țărănești pot coopera la aceeași investiție, construind o singură instalație, mai mare, capabilă să producă o cantitate suficientă de biogaz pentru nevoile lor.) La executarea bazinelor de fermentare s-au folosit numeroase posibilități locale — fie recipienti preluați din depozitele de fier vechi (care nu mai puteau avea alte folosințe), fie prefabricate din beton sub formă de bolți, folosite în mod curent la colectoarele de canalizare, fie beton turnat pe loc, fie cărămidă tencuită la interior și chiar scindură căptușită cu folie de polietilenă.

Desigur, prima și una din problemele esențiale în producerea biogazului este aceea de a avea „materia primă”, biomasa necesară. Dacă Radu Georgescu din comuna Bradu utilizează deșeurile de animale din gospodăria proprie, consăteanul său Ion Șuță, care nu dispune de efectivul ce-l poate asigura o cantitate suficientă de biomasă, preia nămol de la stația de epurare a orașului Pitești, costîndu-l doar transportul. (Încă o experiență valoroasă a Piteștilor ce poate fi extinsă oriunde în țară.) Cu 5 metri cubi de nămol de canalizare obține gaz pentru funcționarea aragazului său pe timp de 4—5 luni. Plus îngrășămintul pentru grădina. Relevăm acest fapt în mod cu totul special deoarece efectuînd un sondaj în cîteva comune unde nu există de loc instalații de biogaz, unde nici nu s-a auzit de ele, cadre de conducere ale primăriilor și-au luat drept justificare a lipsei de preocupare faptul că țărani nu mai cresc atîtea animale încît să aibă în gospodărie cantitatea de biomasă necesară unei instalații cît de mici. Există, în schimb, în fiecare județ cel puțin 3 orașe care au stații de epurare, există în fiecare județ cel puțin 2—3 complexe zoo-

tehnice, există măcar crescătorii anexe pe lângă unitățile cooperăției de consum...

Oricum, orice concluzie de aici pornește: de la preocuparea primarilor și primăriilor pentru problemă. Asta ar asigura și proiectele (care există în cîteva tipuri) și s-ar găsi soluții și pentru procurarea materialelor necesare (care sînt minime, în fond) și astfel, satele ar putea deveni în mod real, ce puțin din punct de vedere al energiei termice, total independente. Ridicînd toată dată gradul de confort și de civilizație al gospodăriei rurale, putîndu-și asigura cu ajutorul biogazului nu numai pregătirea hranei și încălzitul, dar mai ales apa caldă menajeră, fără a se consuma un lemn, un litru de motorină ori petrol, fără a mai bate oamenii drumul primăriilor, cerînd butelii-aragaz. „Sute de cetățeni, ne povestește inginerul Ioan Nicolescu, în timpul cît a durat consătuirea din 1981, au venit pe cont propriu sau în delegații din toate județele țării să viziteze instalațiile din județul nostru, solicitînd lămuriri și documentații”.

Specialiștii piteșteni propun și o altă variantă: buteliile cu biogaz, pentru studiul și experimentarea cărora la Institutul de învățămînt superior, s-a creat un colectiv de cadre didactice și studenți ce se ocupă cu seriozitate de această treabă. Ca și pentru alte surse energetice noi, și pentru biogaz se ridică problema stocării, înmagazinării și păstrării, pentru utilizări cît mai diverse și pentru perioade mai lungi de timp. După ce au încercat și experimentat mai întîi comprimarea în butelii de oxigen, care n-au dat rezultatele cuvenite, presiunea de circa 36 atmosfere fiind cu totul inadecvată pentru condițiile gazului metan, au gîndit, proiectat și sînt în curs de a-l executa în atelierele institutului, un compresor special de imbuteliere a biogazului care să permită o comprimare a acestuia la 150—200 atmosfere și securitatea necesară, care să-l poată face transportabil în butelii speciale, la mari distanțe față de sursa de producere, diversificîndu-se în a est mod gama de utilizări. Dealtfel, pe cîmpuri experimentale din județ, lucrează tractoare ale căror motoare în loc de motorină consumă biogaz (la primăvară vor fi 200). O asemenea butelie, ce poate comprima 5—6 metri cubi de biogaz, este capabilă să asigure totală independență a unui tractor pe timp de 2 ore (decît într-un schimb de 8 ore îi trebuie 4 butelii, pe care și le poate aduce la capătul țării), pentru cîteva luni unei mașini de gătit sau pentru o instalație de încălzire centrală a unei case din mediul rural ori dintr-un mic oras. Avantajele biogazului sînt, deci, incontestabile.

CICI IORDACHE-ADAM

Antinomiile unui caz penal

Există, din nefericire, și astfel de cazuri...

Crescătorul de animale Sterian Podaru din Pechea Galațiului zace de aproape un an aruncat după gratii, el ispășind încă și azi o pedeapsă privativă de libertate pentru infracțiunea de tîlhărie în dauna avutului personal al unui consătean. Organele de urmărire penală, ca și instanțele de judecată, rețin în culpa acestuia că, în dimineața zilei de 12 septembrie 1981, ducîndu-și turma de oi la adăpat în cîmpul lacului Potumchea din Valea Gerului, a furat din baraca apiculorului Gheorghe Dragomir, care-și amplasase stupina la marginea unui lan de floarea-soarelui, un bidon de 20 kg plin pe jumătate cu miere și o haină. Surprinzîndu-l pe inculpat tocmai cînd își ducea prada în brațe, prisăcarul, sosit incognito cu căruța la fața locului, i-a strigat să lase jos lucrurile, că-s ale lui, dar bacul s-a făcut că n-aude și și-a continuat împerturbabil drumul, strîngînd în mîni obiectele furate. Dragomir a sărit din căruță și a dat să-l prindă din urmă, însă ciobanul Podaru l-a amenințat să nu se apropie, că-l va lovi cu bita, și și-a asmuțit asupra-i ciinii. Stuparul și-a luat atunci coasa din căruță și, aflînd în legitimă apărare, în hărmălaia stîrnită de ciini, l-a lovit zdravăn pe oier cu coada coasei, fracturîndu-i mina. Abia acum Podaru a abandonat obiectele furate.

Martori oculari: Dedu Vasilica și fiul ei, Tudorel, care, aflați întimplător la tăiat de papură în marginea lacului, declară că au văzut toată tărășenia, dar n-au îndrăznit, de frică, să se dea în vileag.

Aceasta ar fi în esență, stabilită de rechizitoriul procurorului și reținută de instanțe, fapta nedemnă pentru care oierul Sterian Podaru a fost judecat sub stare de arest și condamnat apoi, în propriul său proces intentat împotriva apiculorului, la 2 ani și 6 luni închisoare corecțională. Din acuzator devine, deci, acuzat. Sentința a rămas definitivă prin respingerea recursului adresat tribunalului județean.

Ce spune și susține, totuși, oierul?

Că este absolut nevinovat. Că toate cele de mai sus sînt o mîrșavă inscenare urzită, cu destulă violență, de prisăcarul Gheorghe Dragomir zis Breazu, un ins răutăcios, recunoscut în șapte sate pentru egoismul și perfidia sa. În fapt, se arată în memoriul adresat revistei, lucrurile s-au petrecut astfel:

(...) În ziua aceea de început de toamnă, minîndu-și turma ca de obicei la adăpat în marginea lacului Potumchea, Dragomir l-a acostat reproșîndu-i că de ce trece cu oile pe-acolo, că stîrnete praful dăunător albinelor, motiv pentru care stuparul l-a lovit cu codoriștea coasei și i-a rupt mina dreaptă. După aproape o sută de zile spitalizare, pe bază de certificat medical, l-a acționat în judecată pe stupar, ceea ce, firește, atrăgea după sine răspunderea penală a atentatorului. Temător în fața consecințelor, cu sprijinul măturicii mincinoase a cunetrului sale Vasilica Dedu, Dragomir a recurs la înșelarea furtului bidonului cu miere de albine, și al hainei. Martori: Ștefanache Radu și Sandu Sanda din Pechea, care au fost obstrucționați și împiedicați, prin amenințare, să spună ceea ce știau, adică adevărul. Ei au fost siliți să declare altceva decît ceea ce văzuseră și auzieră cu ochii și urechile lor...

...Sterian Podaru, oierul din Pechea, își ispășește acum pedeapsa. Dar el strigă sus și tare că nu-l vinovat! Că i s-a făcut o mare și gravă nedreptate! Ne-au scris despre aceasta și sora, și soția lui, și ne-au cerut insistent să intervenim în apărarea adevărului și dreptății.

Este posibil ca un om să fie acuzat și condamnat pe nedrept?

Să fie aici vorba de o regretabilă eroare judiciară sau justiția a dat un verdict corect?

Iată ce am constatat. Martora principală a acuzării, Vasilica Dedu — așa cum ne-a demonstrat avocata Marieta Popa și după cum noi însine ne-am convins din analiza unor piese din dosarul penal — este ambiguă și nesinceră în depozițiile ei. În declarația de la fila 18, dosar miliție, ea spune: „(...) Văzîndu-ne, cetățeanul cu căruța, despre care am aflat că se numește Dragomir și cu care nu ne-am mai întîlnit pînă azi la miliție, ne-a chemat să vedem ce are în bidon...”, pentru ca, la fila 15, dosar instanță, aceeași V.D. să declare negru pe alb: „Pe Dragomir Gheorghe îl cunoașteam mai demult, deoarece am lucrat la ferma I.A.S. Valea Gerului...”.

Cînd este sinceră și cinstită, în primul rînd cu ea însăși, martora V.D.? Cînd spune că îl cunoaște, sau cînd spune că nu-l cunoaște pe Dragomir?! „Un „amă-nunt” peste care, ciudat! atît ancheta penală cît și instanțele de judecată, trec cu

ușuitoare ușurință, considerîndu-l nesemnificativ, lipsit de importanță.

Apoi, și mai grav. Nu s-a ținut deloc seama nici de faptul — după opinia noastră, foarte important — că Gh. Dragomir se dovedește a fi, de ani și ani, mai mult decît un prieten intim al Vasilicăi D. Cu ani în urmă, el l-a tăiat moșul unuia dintre copii, devenindu-i cumătru sincer și devotat, cum se spune prin partea locului. Și-atunci, cum mai poate fi garantată o mărturie obiectivă?! Unde-i și-n ce constă garanția?

Iar dubiile și contradicțiile se țin lanț. Deși pot fi, totuși, demonstrate, fiecare în parte, la fel de concludent, tezele și probele pro și contra se resping reciproc. De pildă, nimeni nu confirmă cu certitudine că ciobanul ar fi fost agresiv. Despre asmuțitul ciinilor vorbește doar Gh. D., în rest nimeni n-a văzut și n-a auzit. Admițînd, totuși, că ciobanul a furat bunurile invocate, nu se confirmă în nici un fel, și-i doar prezumtivă, agresivitatea sa. De evidentă îndubitabilă rămîne doar faptul că stuparul nu s-a apărat de ciini, cum normal și logic ar fi trebuit, ci el și-a făcut singur dreptate, lovîndu-l violent pe oier. Deci e foarte dubioasă în aceste circumstanțe categorisirea infracțiunii comise de Podaru drept tîlhărie, intrucît lipsesc principalele elemente ce o definesc.

Cel puțin nefiresc este, de asemenea, și un alt aspect. Admițînd ca atare comiterea furtului, este anormală și ilogică imprudența cu care E.P. apare în fața păgubașului pe care-l cunoaște și-l aude venînd după hurducăitul căruței. Surprins, el n-a încercat nici măcar să-și ascundă prada? Mergea chiar așa, pe drum drept, ducînd în mîini, nepăsător, un bidon de două vedre?!...

Nimeni nu spune exact, nici rechizitoriul și nici martorii nu arată, ce făceau în acest timp ciinii... Se știe prea bine că orice ciine, asmuțit de stăpînul său, atacă. Or, trei ciini ciobănești, dacă ar fi fost asmuțiți, așa cum afirmă Gh. D., este greu de presupus că stuparul ar mai fi avut șansa să-l lovească pe oier, pentru că, firește, ciinii îl încolteau și-l sileau să se apere.

...Timp de mai multe săptămîni, Dragomir a tănuțit întimplarea din Valea Gerului. Pînă cînd n-a aflat că Podaru îl dă în judecată, el n-a spus nimănui o vorbuleț. De ce?

Să nu scăpăm din vedere și un alt element mult prea ignorat. Anume, comportamentul moral recunoscut al celor doi. De reținut că toată lumea cu care am discutat are numai cuvinte de apreciere și compasiune față de cioban, pe care l-au considerat și încă îl consideră un om integru, cinstit, în pofida urzelilor cărora le-a căzut victimă. În schimb, aceiași oameni din sat manifestă multă repulsiune față de Dragomir pe care l-au descris ca pe un element descompus moral, avid după înăvînire, capabil de orice ticăloșie. Dovada cea mai recentă: împreună cu fiul său și cu un șofer, s-au dus să fure din ferma I.A.S. Surprînși asupra faptelor, ei i-au atacat pe paznici și i-au bătut măr. Pentru tîlhăria comisă în dauna avutului obștesc, Gheorghe Dragomir, zis Breazu, a fost condamnat la șapte ani și șase luni închisoare...

Revenînd la cazul Podaru, mai rămîn în dubiu alte multe aspecte. De ce nu s-a reconstituit atunci fapta la fața locului? De ce au fost respinși martorii apărării? Chiar nu-s credibile depozițiile lor?

Este salutar faptul că, pentru a elucida toate acestea, Procuratura Generală a restituit Procuraturii județene Galați dosarul privind cauza oierului Sterian Podaru, dispunînd în ultimă instanță: reaudierea principalilor martori, clarificarea adevăratelor relații existente între Gh. Dragomir și Dedu Vasilica, descinderea la fața locului în vederea reconstituirii parțiale a faptei incriminate, numirea altui procuror care să se ocupe pînă în final de acest controversat caz etc.

Personal cred acum, cu toată convingerea, că oierul Sterian Podaru din Pechea e nevinovat și pun sub semnul îndoielii temeinicia sancțiunii. Privit prin această nouă prismă, socot aprobarea unui recurs extraordinar ca fiind iminentă. Pentru că nimeni nu trebuie învinuit și condamnat pe nedrept, tot astfel cum nici un fapt antisocial, nici un infractor nu trebuie să rămînă nepedepsit.

MIHAI STĂNESCU

Lumea in care trăim Sfârșitul unui miracol...

A durat aproximativ 30 de ani.
A fost, oare, un miracol?
Cei mai mulți economiști occidentali susțin că da. Ritmul refacerii după război, nivelul dezvoltării economiei, stabilitatea financiară a Germaniei occidentale a fost considerată ani de zile un miracol pentru restul lumii capitaliste.

A fost, de fapt, un miracol?
Personal cred că nu. A fost evoluția firească a unei economii asupra căreia au influențat puternic o serie de factori interni și internaționali. Dar...

Chiar dacă a fost un miracol, ca orice miracol a avut un sfârșit.

Astăzi, aceiași specialiști care vorbeau cu ani în urmă despre miracolul economiei vest-germane „cea mai solidă” dintre toate economiile Occidentului, recunosc că nici ea nu a fost scutită de recesiune.

„Semnele sint edificatoare”, scrie presa occidentală. După cum arată „Le Nouvel Observateur” — „Germania occidentală este obsedată de spectrul noii depresiuni”. Însăși presa vest-germană prevede „ani cumpliți”. Nu este vorba de un pesimism excesiv, ci de realitatea exprimată prin date și situații statistice foarte exacte. În 1981 au dat faliment peste 11.000 de întreprinderi. Pentru anul acesta, institute economice de specialitate preconizează un număr record: falimentul a circa 18.000 de întreprinderi mici, mijlocii și mari. Aproape 2.000.000 de șomeri, cea mai ridicată cifră înregistrată de peste 30 de ani.

Revista „Der Spiegel” realizează, nu de mult, o radiografie a economiei R.F.G. pornind de la cazul AEG. „Falimentul concernului AEG este simptomatic pentru declinul economic”, scria revista. Pentru că „AEG nu este o simplă întreprindere, ci o instituție adinc înrădăcinată în conștiință precum și școala căreia îi încredințează copiii”. „Der Spiegel” aprecia că odată cu destrămarea AEG „se instalează cea mai severă recesiune economică postbelică pe care a cunoscut-o Germania federală”.

Alte publicații, ca de pildă săptămânalul vest-german „Die Zeit”, consacră articole anilor '30 întrebându-se dacă nu cumva istoria este pe cale să se repete. Situația se pare că este totuși departe de o asemenea perspectivă. Marca vest-germană este încă o monedă puternică, inflația se menține încă la un nivel relativ scăzut față de celelalte țări occidentale. Dar, în același timp, trebuie spus că nici economia vest-germană nu a putut să se eschiveze de la criză. Criza nu s-a

oprit la frontierele R.F.G. Bonnul n-a fost scutit de neplăcerile vecinilor săi.

Am avut prilejul, aflându-mă într-o vizită la Bonn, să asist, în Parlamentul federal, la prezentarea declarației-program a noului cabinet condus de cancelarul Helmut Kohl. Pentru 1983, bugetul federal prevede un deficit de circa 30 miliarde mărci. Dar, după aprecierile economiștilor, este o cifră incompletă. Ea va crește vertiginos adăugându-se deficitul financiar al landurilor, al asigurărilor pentru șomaj și al asigurărilor sociale. După unele aprecieri suma se va dubla putând ajunge la circa 60-65 miliarde.

Pentru redresarea situației, noul cancelar preconiză, în esență, stagnarea (nu chiar reducerea) cheltuielilor statului concomitent cu măsuri de natură să stimuleze creșterea investițiilor particulare și publice.

Problema nu este însă simplă de loc. Nu e vorba doar de înființarea a noi locuri de muncă și reducerea numărului șomerilor, sau încetinirea ritmului falimentelor. Specialiștii consideră că menținerea actualului ritm de creștere economică, un ritm foarte redus — 0,5% pentru acest an — va determina o evoluție în continuare nefavorabilă. În numai doi ani, numărul șomerilor ar putea ajunge la 4 milioane. Aceeași influență nefastă asupra investițiilor o are și rata înaltă a dobânzilor despre care un ziarist occidental scria că „l-a ucis pe Schmidt”, mai exact, guvernul său.

Alarmat, guvernul prevede reduceri substanțiale ale unor capite bugetare. Iar aceste capite nu pot fi decit cele ce se referă la ajutorul pentru șomaj, la asigurările sociale, adică cele ce afectează direct oamenii cu venituri mai mici, pe cei ce muncesc. Numai în 1982 reducerile la cheltuielile sociale ating 5,65 miliarde mărci. Pensile urmează să fie blocate. Ajutorul de șomaj va fi, inevitabil, diminuat. Ceea ce explică înmulțirea demonstrațiilor muncitorești, manifestările de protest.

La Bonn nu se mai vorbește despre miracole. Nimeni nu mai crede în miracole. Timpurile sint prea grele pentru a mai vehicula asemenea formule. În schimb, comentarii scriu despre „toamna fierbinte”.

Toamna protestului muncitoresc.
Toamna adincirii crizei economice.
Toamna în care cureaua trebuie să fie strinsă...
Miracolul a rămas pentru legende...

AL. PINTEA

Dacă înarmările ar lua doar șase săptămâni de vacanță

Șiți copii mor anual în lume? Este crincen, este insuportabil să înregistrezi moartea unui copil. Dar statisticienii sint obligați, în virtutea meseriei, s-o facă. Oricât de mult i-ar dura, ca părinți, ca bunici, ca oameni. Și au făcut-o. Astfel am aflat că la fiecare două secunde, moare un copil, că în fiecare zi mor peste 40.000 de copii, că numărul copiilor decedați într-un an ajunge la 17 milioane. Fi-rește, imensa majoritate a copiilor care mor aparțin țărilor slab dezvoltate, așa-numitei lumi a treia, precum și „lumii a a patra”, adică lumii săracilor din țările dezvoltate.

De ce mor copiii? De sărăcie. Care sărăcie înseamnă: malnutriție, lipsa asistenței medicale, a condițiilor normale de locuit, ignoranță, analfabetism. Să le dăm din nou cuvintul statisticienilor: în cursul anului 1981, 100 de milioane de copii au suferit de foame, alți 100 de milioane au rămas infirmi din cauza unor maladii legate tot de nivelul scăzut de trai, 200 de milioane de copii de vîrstă școlară n-au putut fi înscriși în sistemul de învățămînt. Ca urmare a lipsei mijloacelor necesare pentru asistența medicală, în țările în curs de dezvoltare doar unul din zece copii poate fi vaccinat împotriva a șase maladii endemice infantile, cele mai curente și cele mai periculoase.

Din cauza sărăciei, în numeroase țări copiii sint constrinși să muncească începînd de la o vîrstă fragedă (între 6 și 9 ani), cu remunerații dintre cele mai mici. Constituind o forță de muncă ieftină, nu de puține ori copiii sint văzuți pur și simplu. Astfel, într-un raport publicat de subcomisia O.N.U. pentru drepturile omului referitor la exploatarea muncii copiilor, este, printre altele, semnalat cazul unui magazin din Bangkok, specializat în astfel de „afaceri”, care cumpără și vinde aproximativ 20.000 de copii pe an.

Dar cel mai îngrijorător lucru este că nu se întrevăd nici un fel de perspective pentru redresarea situației; dimpotrivă, starea de sărăcie în loc să se diminueze, ia amploare. Dacă în urmă cu doi ani, estimînd la 780 de milioane numărul total al persoanelor care se aflau în stare de sărăcie absolută, Banca Mondială aprecia că această cifră va scădea pînă în 1990 la 720 milioane, astăzi forurile specializate dau cu totul alte pronosticuri: 800 de milioane pînă la sfîrșitul deceniului și peste un miliard în anul 2000. Legat direct de accentuarea sărăciei, s-a înregistrat și o înrăutățire a situației copiilor. Dacă în anii '60 nivelul mortalității infantile a scăzut cu regularitate cu 4-5 la sută anual, astăzi el nu se mai reduce de fei. Staționează, de asemenea, și procentul de școlarizare (care în anii '60 crescuse regulat cu 5 la sută anual). Și pe aceeași cale a mers și ajutorul dat țărilor în curs de dezvoltare. În 1965, cînd O.N.U. a lansat primul apel țărilor donatoare pentru ca acestea să-și mărească ajutorul financiar la 0,7 la sută din produsul național brut, nivelul atins de ajutorul acordat era de 0,49 din venitul național brut. Astăzi acest nivel a scăzut la 0,37 la sută.

Mai stringentă ca oricînd, lupta împotriva sărăciei se izbește însă de eterna problemă a lipsei de fonduri. Și totuși, mijloacele necesare ar putea fi obținute destul de ușor. Specialiștii au calculat că îndeplinirea obiectivelor de prim ordin, și deci satisfacerea cerințelor unui trai omenesc pentru bărbații, femeile și copiii de pe glob care trăiesc în sărăcie, s-ar putea realiza dacă s-ar aloca în acest scop ceea ce se investește în curs de șase săptămîni pentru menținerea și creșterea forțelor armate. Așadar, șase săptămîni fără cheltuieli militare, șase săptămîni de vacanță în activitatea de înarmare și nu vor mai muri copiii de foame, de boli și de tot ce aduce sărăcia. Și își poate oricine lesne imagina cum ar trăi omenirea dacă vacanța cheltuielilor militare ar dura anual 52 de săptămîni...

ION D. GOIA

Nicolae Titulescu la New York (1)

Sărbătorirea în 1982 a centenarului Nicolae Titulescu este un fericit prilej de a examina modul în care activitatea diplomatică a statului român în perioada interbelică își găsește reflectarea în presa și lucrările de specialitate de la New York. Cercetările pe această temă sint facilitate, în prezent, de computerizarea informației oferite de marile cotidiane și de rețipărirea unor monografii devenite greu accesibile prin epuizarea lor din circuitul comercial al cărților.

De la început trebuie precizat că ziarul „New York Times” se dovedește a fi cotidianul de limbă engleză care a oferit cititorilor săi cele mai ample și mai frecvente informații despre activitatea lui Nicolae Titulescu. De la numărul din 7 noiembrie 1925, care reproduce o declarație a lui Nicolae Titulescu la sosirea sa în S.U.A. pentru negocieri economice, și pînă la ediția din 18 martie 1941, care conține necrologul publicat la trecerea marelui diplomat în lumea umbrelor, cotidianul american își va informa an de an — cu destulă obiectivitate — cititorii asupra tuturor aspectelor semnificative ale activității internaționale a omului de stat român. Din acest punct de vedere, potrivit indexului computerizat, cotidianul newyorkez întrece cu mult atît pe plan cantitativ, cît și calitativ „confretele” său britanic „Times” de la Londra, relativ „zgîrcit” în informații despre Nicolae Titulescu, în ciuda faptului că diplomatul român și-a desfășurat o importantă parte a activității sale în capitala Marii Britanii.

Recent, editura newyorkeză Howard Fertig a republicat monografia „Mica Înțelegere” de istoricul Robert Machray, lucrare de 396 de pagini, scrisă în 1929. Cum era de așteptat, acest volum conține zeci de referiri la Nicolae Titulescu, iar alături de fotografia acestuia sint publicate și portretele altor diplomați români: Take Ionescu, I. G. Duca și Mititineu. Evocînd linia promovată de Nicolae Titulescu pe planul relațiilor internaționale ale României, Robert Machray arată că „România dorea cu toată sinceritatea pacea, dar pacea era imposibilă fără o ordine internațională. De aceea, România a sprijinit, cu toată energia sa, acea Magna Charta pe care Europa și-a asigurat-o prin tratatele de pace. România a contribuit la solidaritatea Europei nu numai prin vorbe, ci prin fapte. Iar aceasta deseori în propriul său detriment, ceea ce a fost recunoscut cu grațitudine de Liga Națiunilor. În aceste condiții, linia politicii externe a României era clară: extinderea și, atunci cînd e-a posibil, întărirea bunelor relații cu toate țările, fără nici o excepție. Autorul evocă, de asemenea, poziția antirevizionistă a lui Nicolae Titulescu, reamintînd că acesta a spus un „Non possumus!” hotărît încercărilor de violare a integrității teritoriale a statelor. O altă lucrare, rețipărită recent și reintrodusă în circuitul comercial al librăriilor newyorkeze, este monografia intitulată „Conferințele balcanice și Înțelegerea Balcanică, 1930-1935”, semnată de Robert Joseph Kerner, profesor la Universitatea din California. Publicată inițial în 1936 și reimprimată în zilele noastre, această monografie de 272 de pagini subliniază rolul lui Nicolae Titulescu în apărarea status-ului quo teritorial în

Europa. La 18 februarie 1934 „New York Times” publică textul integral al Pactului Balcanic al cărui semnatar era România, Iugoslavia, Grecia și Turcia. Încheiat la Atena la 9 februarie 1934, acest tratat purta semnătura lui Nicolae Titulescu. Profesorul american analizează pe larg contribuția diplomatului român la încheierea tratatului amintit, instrument juridic pur defensiv, care își propunea să creeze condițiile necesare pentru ca statele semnatare „să se dedice muncii creatoare — singura care poate permite lumii să se apere de grava criză care o amenință...” (p. 128).

Contribuția lui Nicolae Titulescu la promovarea păcii și securității internaționale prin intermediul mecanismelor Ligii Națiunilor este analizată în volumul cu titlul înșolit „O vreme pentru ingeri. Istoria tragicomică a Ligii Națiunilor”, apărută de curînd în editura Alfred A. Knopf din New York, sub semnătura unui jurnalist newyorkez „veteran” (după propria sa caracterizare). Bazată pe o minuțioasă cercetare a arhivelor de la Geneva, Londra și Paris, precum și pe mărturiile unui mare număr de diplomați și oameni politici, folosînd imensul jurnal inedit al ultimului secretar general al Ligii Națiunilor — Sean Lester — monografia citată conține în cele 460 de pagini numeroase referiri la România și la Nicolae Titulescu. Cu toate că în această lucrare este reliefată în primul rînd latura anecdotică a activității diplomatice interbelice, ea facilitează cititorului străin portretizarea omului de stat și a juristului român. Astfel, reamintînd lupta neobosită a lui Nicolae Titulescu împotriva agresiunii și a folosirii forței, în general, autorul face o largă narațiune a acțiunilor întreprinse în 1935 pentru a stăvili acțiunea agresivă a Italiei împotriva Etiopiei. În acest context, autorul newyorkez semnalează călătoria făcută de diplomatul român la Londra „pentru a transmite arma micilor puteri”. În convorbirea avută cu Sir Samuel Hoare, succesorul lui A. Eden la postul de ministru al afacerilor externe al Marii Britanii, Nicolae Titulescu i-a relatat interlocutorului său convorbirea avută cu premierul francez P. Laval și a avertizat că acesta din urmă duce o politică „deschisă și sinistru de persistentă, de colabore totală cu Mussolini”. Iar autorul american adaugă:

„Titulescu care își teaurizase bijuteriile sale de om spiritual i-a relatat lui Hoare lovitura dată la plecarea din Paris: „Dumneata nu ești un om de stat”, i-a spus (diplomatul român) lui Laval. „Dumneata ești o tendință”.

Deși referirile la Nicolae Titulescu sint mai sumare în lucrarea colectivă publicată tot la New York în editura Atheneum sub titlul „Diplomații 1919-1939”, sub îngrijirea profesorilor americani Gordon A. Craig și Felix Gilbert, încadrarea diplomatului român în galeria marilor personalități interbelice apare mai puternic reliefată. În volumul citat, istoricul Paul T. Zinner de la Universitatea din California, în capitolul consacrat lui Eduard Beneș subliniază că acesta din urmă a aparținut unui grup de oameni de stat „care au reprezentat puterile mici ale continentului și care și-au pus pețetea asupra poliției europene (subl. ns.) — un grup care-l include, totodată, pe Nicolas Politis, Take Ionescu și Nicolae Titulescu”.

Toate lucrările pe care le-am semnalat pe scurt în cele de mai sus au ca numitor comun o abordare obiectivă a vieții și operei lui Nicolae Titulescu. Tabloul nu ar fi însă complet dacă nu l-am completa și cu elemente din care rezultă că nu toți cercetătorii americani depun eforturi pentru înțelegerea sensului profund al acțiunii diplomatice a lui Nicolae Titulescu. Un exemplu în acest sens îl oferă monografia „Crisele diplomației Franței în Europa răsăriteană și centrală” apărută la New York în editura Universității Columbia sub semnătura lui Anthony Tihamer Komjathy. Cu toate că autorul american amintit susține în mod corect că Nicolae Titulescu „era unul dintre cei mai puternici oameni de stat antirevizioniști”, recunoscîndu-se că a avut „un rol determinant în înfrîngerea Pactului celor patru și în pregătirea Antantei antirevizioniste”, el ajunge în mod eronat la concluzia că diplomatul român ar fi „înstrăinat prietenii și aliații României, nu a făcut orientări din inamicii ei și în mod neintenționat a pregătit calea pentru creșterea mai rapidă a influenței politice de dreapta în România. Cu aceste acțiuni, el a început, de asemenea, să-și pregătească propria sa cădere”.

Dispariția lui Nicolae Titulescu la 29 august 1936 de pe scena diplomatică a Europei a fost și este comentată în diferite chipuri de istorici și ziariști. Concluziile la care aceștia au ajuns au fost, nu o dată, dintre cele mai contradictorii. Autorul american Anthony Tihamer Komjathy este de părere că demiterea lui Nicolae Titulescu ar fi semnalat crepusculul rolului Franței în Europa răsăriteană și centrală și sfîrșitul sistemului de securitate colectivă. „Fără cooperarea României și Poloniei, ajutorul sovietic a devenit complet iluzoriu. Fără cooperarea României nu mai exista Mica Înțelegere. Fără Mica Înțelegere, Cehoslovacia era neajutorată. Iar fără Cehoslovacia, Franța, fără să-și dea seama, devenise „o nutre auxiliară în sistemul diplomatic britanic...” Franța a pierdut din nou o bătălie diplomatică în Europa de est și centrală dar fără să înțeleagă că era în joc propriul ei viitor. Guvernele Sarraut și Blum doreau să slujească numai interesele realiste ale Franței. Dar nesocotînd evenimentele românești și ignorînd interesele naționale ale României față de Uniunea Sovietică și Germania, aceste guverne au subminat și mai mult securitatea Franței”.

I. VOICU

Lumea se amuză

După FÜR DICH

Oh La La!

(Urmare din pag. 24)

si tehnicitate. Nici eu nu stiu. Imi va spune in autobuzul de intoarcere...

Dar, atentie! Bomba lui Martinez se in-dreapta spre vinclu. Lung se incoredeaza ca un arc voltaic...

Craiova sau Bordeaux? Chestiunea este arbitrata cu discretia cu care trece prin viata de Costica Stefanescu...

Sigur, reversul este la fel de valabil. Un succes la Florenta ar da impulsuri nebanuite starii morale a craiovenilor...

Impreună cu Jacques Etienne („nu-mi ramine decit sa te felicit, aveți o formație grozavă, mult mai bună decit Jena și Split“...

Trec 4 minute din repriza secundă și Garrido înscrie unicul gol al francezilor: Tigana cade spectaculos (ceva în genul lui Năsturescu)...

„n-am văzut, dar n-am nici un motiv să pun la îndoială decizia arbitrilor“

Plecăm. Băieții impart autografe, iar Tudor Gheorghie își încalzește chitara: „Mucă, noi simtem un neam...“

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

pe gard. Dacă a fost totuși prea tirziu pentru a fi aminat, în turneul din Belgia trebuia să plece și grupul de antrenori de la Craiova...

Craiova sau Bordeaux? Aceasta este intrebarea. Sper din toată inima ca la această întrebare să nu fi contribuit noi insine a avea răspunsul nefavorabil.

Sigur, reversul este la fel de valabil. Un succes la Florenta ar da impulsuri nebanuite starii morale a craiovenilor...

Furt cu autori neidentificați

(Urmare din pag. 24)

mă privește altfel. La fel și Réthacker. Au descoperit că Universitatea nu-i nici Karl Zeiss Jena, nici Hajduk Split!

Trec 4 minute din repriza secundă și Garrido înscrie unicul gol al francezilor: Tigana cade spectaculos (ceva în genul lui Năsturescu)...

„n-am văzut, dar n-am nici un motiv să pun la îndoială decizia arbitrilor“

Plecăm. Băieții impart autografe, iar Tudor Gheorghie își încalzește chitara: „Mucă, noi simtem un neam...“

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

zice nimic, toți privesc, ca hipnotizați, spre carnetele în care scriu. Doar Bo-cioacă intervine. Lasă-i bătrine, zice, și-i injură. Bordeaux forțează. Lacombe șutează violent, dar Lung apără. Tresor se năpustește în atac, Cămătaru însă e alături și încercările francezului de a plasa o lovitură de cap eșuează.

Impreună cu Jacques Etienne („nu-mi ramine decit sa te felicit, aveți o formație grozavă, mult mai bună decit Jena și Split“...

Trec 4 minute din repriza secundă și Garrido înscrie unicul gol al francezilor: Tigana cade spectaculos (ceva în genul lui Năsturescu)...

„n-am văzut, dar n-am nici un motiv să pun la îndoială decizia arbitrilor“

Plecăm. Băieții impart autografe, iar Tudor Gheorghie își încalzește chitara: „Mucă, noi simtem un neam...“

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

„O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerind totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez...

De la trimisul nostru DUMITRU GRAUR

4-0 cu Waterschei

Mol-Vezel 1 decembrie (prin telefon). Aflată de citeva zile în Belgia, spre a pregăti meciul oficial cu Italia, din 4 decembrie, reprezentativa de fotbal a României a întâlnit aseară, într-o partidă amicală, formația Thor Waterschei, clasată pe locul 2 în campionatul belgian...

La ora la care veți parcurge această scurtă corespondență, fotbalistii români vor fi deja în Italia, ei părăsind Belgia joi la prinz, pe ruta aeriană Bruxelles-Milano!

Concursul nostru:

Cel mai..., cea mai...

Stimați cititori, In pragul stirsitului de an, revista noastră vă invită să participați la o amplă anchetă: spuneți-vă cuvântul asupra celor mai de seamă realizări din 1982...

- Inițiativă socială
■ Invenție
■ Descoperiri (științifice, arheologice)
■ Inventator
■ Cercetător
■ Faptă de omenie
■ Carte de proză
■ Carte de poezie
■ Carte de critică literară
■ Actor (actriță) de film, de teatru
■ Piesă de teatru
■ Film
■ Cel mai îndrăgit gen de spectacol
■ Emisiuni radio, TV
■ Autor
■ Sportiv (fotbalist, rugbist, handbalist, atlet)
■ Echipă sportivă
■ Manual școlar
■ Muzică tină
■ Compozitor
■ Lucrare muzicală
■ Interpret
■ Carte științifică
■ Anecdota, caricatură
■ Arhitectură sau monument
■ Fapt de eroism
■ Cel mai semnificativ moment din viața dv.
■ Cea mai frumoasă femeie (atașată fotografia pentru concursul „Flacăra“)
■ Cel mai urit, rău, respingător gest sau fapt întâlnit

Vom întocmi clasamente pe domenii. Desigur nu clasamente rigide, însă este cert că un anume se înscrie ca o dată a revelatoare în viața obștii ca și în viața unui artist sau a unui om de știință...

Omul care joacă

Șanse și speranțe

In fine, aceeași cortină destul de discutabilă ca și în anii precedenți a căzut peste jocurile oficiale ale primei părți a campionatului primei divizii. Au fost din nou destule probleme litigioase pentru toți combatanții, lipsa de „forță“ a cartonașelor a mai înăsprițit cu ceva ciocnirile un joc, parca și publicul a devenit puțin și mai rău și nemilos în unele reacții dar, fără a mai intra și în alte amănunte de acest fel acum, să consemnăm ca obiectivitate că au fost destule momente palpabile care au colorat plăcut după amiezile în care s-a jucat pe puncte pentru a stabili monomul clasamentului...

Dar acum, elevii foarte priceputului dar mereu uitatului profesor Voica au o forță de joc certă, ea provine și din omogenitatea de cunoaștere și înțelegere la care au ajuns evoluind de atita timp în cam aceeași formulă de echipă. Sint nevoia să felicit echipa studentească pentru ceea ce a realizat pînă acum, admirînd-o mereu pentru frumusețea cu care avînd în preajmă și cîțiva oameni admirabili a știut să nu se lase dominată de liniștea greutăților ce îi anturează de la apariție pașii.

Sînt convîns însă că acum, „cezarul“ care trebuie mingiilat pe merit este tot o rivală mai veche a echipei din „Ștefan cel Mare“, Universitatea Craiova. Dacă fotbalul nostru s-ar inspira trăind și mai

Corver la Craiova

Intîlnirea de miercuri de la Craiova, dintre Universitatea și Bordeaux, va fi condusă de reputatul arbitru olandez Charles Corver, deținător al ecusonului F.I.F.A. Fată de Corver, presa franceză a avut, imediat după mondialele din Spania, o atitudine foarte critică, acuzîndu-l de grave erori comise (după optica ziaristilor respectivi) în timpul partidei Franța-R.F.G. Că a permis vest-germanilor să egaleze prin Rummenigge, nesancționînd un fault al lui Stielike, că nu l-a eliminat din joc pe portarul Schumacher, după o ciocnire cu Battiston etc., etc. După desemnarea olandezului la Craiova, aceeași presă și-a exprimat rezerva, solicitînd (mai făcîș, mai voalat) recuzarea lui Corver. Cum U.E.F.A. a rămas fermă pe poziții, confrății francezi au schimbat placa și, brusc, au început să acorde o „atenție“ specială lui Corver, „O.K. pour Corver“, „Feu vert pour Corver“ etc. (ca să cităm doar citeva titluri), sugerînd totodată că olandezul ar avea, după El Mondial, de plătit o datorie fotbalului francez! Datorie pe care, nu-i așa, Corver ar putea s-o achite cu pri-lejul meciului de la Craiova!?

Nutrim convingerea că Charles Corver, arbitru de elită, recunoscut pretutîndeni pentru prestațiile sale, nu va cădea în capcana ce i s-a întins cu atita subtilitate. În ceea ce ne privește, nu-i cerem altceva decit, dată fiind clasa lui, în atitea rînduri demonstrată, să-și facă datoria. Adică să arbitreze corect, permițînd echipei mai în formă să cîștige. Nu înainte, firește, de a-i ura, în calitate de gazdă, bun venit! (Ov. I.)

club din hexagon. De aceea nu m-a surprins deloc jaful organizat al tușierilor portughezi ca și îngăduința cu care centralul Garrido privea depozitarea criminală, cu ambele picioare în față, ale lui Thouvenel, Bracci, sau ale aceluia veritabil cuțit de ghilotină care s-a dovedit a fi Domenech, și nici pachetul de poliști care i-a corsus pe acești piraiți portughezi, după ultimul fluier, spre cabine... Centrîndu-se acum la aceste date, afirm cu deplină responsabilitate că stă în puțina acestor craioveni care au jucat... atit de universitar, de a-și pune în valoare pe centralul din Bănie finețea trecerilor de minge cu care au obținut mormure admirative și chiar aplauze finale la Bordeaux și să depășească decisiv și pe tabela de marcaj o apărare care se va clătina parca după unduirile de foarte reușit dansator de rock ale lui Tresor. Chiar dacă girondinii au valoare, oțtenii noștri au forța necesară de a-i scoate la 8 decembrie din Cupa U.E.F.A.

CORNEL DINU

Universitatea Craiova are mari șanse de calificare

Realizată de fotoreporterul nostru Victor Rădulescu după reluarea fazei pe micul ecran, imaginea alăturată demonstrează, negru pe alb, că n-a fost penalty în minutul 49 al meciului Bordeaux-Craiova. Singurul care a văzut fault a fost arbitrul Garrido (nici presa franceză n-a suflat un cuvânt), deși e limpede că Tilihoi nici măcar nu l-a atins pe Tigana. Francezul (care e deja în cădere, observați poziția brațelor) are piciorul stâng (care ar fi putut fi lovit) într-o poziție normală, el nefiind în nici un fel împiedicat de Tilihoi să-și continue alergarea. O probă elocventă pe care sperăm că U.E.F.A. o va lua în considerare.

Oh La La!

Craiova sau Bordeaux? Iată întrebarea! Orice conciliere este exclusă prin însuși regulamentul competiției. Spectatorii bordelezi nu sînt alfel decît aiurea. Aplaudă echipa locală și fluieră pătimaș apariția în teren a Universității. Craiova este o capcană, au scris ziarele. Mai înainte, pe gazonul luminat à giorno, defilaseră copiii de mingi, superbe și carabioși, dar nici unul din cei 40.000 de spectatori, mulți dintre ei tați și mame, n-a aplaudat. Craiova sau Bordeaux? Restul este un moff. După meci mă voi amesteca în convoiul care părăsește stadionul: negustori elevi, lucrători în port, funcționari, mici meseriași, băieți și fete cărora cu greu le poți ghici apartenența socială, 40.000 de suflete încinse de patimă și speranță.

Există și un calcul al hirtiei, cum se spune în fotbal. Dar acesta face ca lupta să fie și mai acerbă: jucătorii luptă nu numai între ei, ci și cu propriul lor destin, favorabil sau nu. Calculul probabilităților nu poate cuprinde și variabilele sufletului omenesc. Dacă despre Lung s-ar fi continuat a se scrie ca despre piesa cea mai slabă din antrenajul echipei, Universitatea ar fi plecat de la Bordeaux nu cu unul, ci cu patru goluri. Un erou la locul victimei. Dreptatea este benefică pentru individ, dar și pentru întregul căreia el îi aparține. Paradele lui Lung de la sfîrșitul meciului au retrocedat echipei lui Ștefănescu, Donose, Ticleanu. Cămararu și compania strălucirea întreagă a efortului extraordinar de dină atunci.

Craiova sau Bordeaux? O minge trimisă în soare, la propriul portar de la circa 25 de metri, de către Tresor, este aplaudată cu freneticitate. Acelasi gest, aparținînd însă lui Ștefănescu către Lung, este huiduit îndelung. Constat cu orgolicoasă și absurdă bucurie că nu sînt singurul care nu pricep nimic din ce se întîmplă în teren. O singură zonă mai clară: acolo unde acționează Cămararu. Statuar de frumos în efort. Cami, băieții acesta în inima căruia mă furisase în urmă cu cîteva luni, descoperindu-l și jubîndu-l pentru asta, nu mai are eral în Europa. Cară după el cîte trei-patru adversari într-o jumătate de teren unde cel mai adesea se află singur, acrobat de tricou, tinut de mină, irezistibil tenace, calm, stopînd jocul, demarînd apoi cu ușurință, ferind dezlîndu-se imprevizibil, întîndu-se pînă la epuizare. *Oh La La!* Exclamație tipic franceză, singura neapăsătoare de sentimente, izvorînd din surprindere și emoția sportivă în fața perfecțiunii. Acest *Oh La La!* transformă brusc un francez pătimaș într-un francez cunoscător.

Nu ne putem desprinde din ideile noastre preconcepate, nici noi, puținii români de față, nici spectatorii bordelezi. Adică vedem dar nu credem. Tomătoarele și suspicioasă rațiunea cută justificări și dacă nu le găsește, le inventează: crispare, miză, tatonare etc. Altfel, rațiunea ar trebui să-și recunoască eșecul și să admită că Universitatea este mai bună, mai calmă, mai organizată. Acum da singur, în fața mașinii de scris nu mi-e greu să regîndesc și să scriu, dar atunci, acolo, unde jucau Tigana, Giresse, Tresor, Lacombe?... Mai degrabă m-aș fi lăsat cîmăgîit decît să avar naiv și neinformaț. Desigur, după acest început confuz, lucrurile vor intra în normal (mi spunem), iar eu voi putea scrie despre o echipă mare, Bordeaux, și despre spiritul de sacrificiu al acestor mirunați jucători ai Craiovei care n-au putut mai mult, dar etc.

Allez bleu, allez blanc... Am impresia că au fost deschise dîrușoarele cu înregistrarea imnului bordelez și am văzut astfel ca nesporțiv, dar nu e decît o impresie, de altfel un cor de o asemenea forță nici nu există în lume pentru a putea fi înregistrat. Sînt aruncate în luptă toate armele și dintre toate, luptă corp la corp, huiduieli, fluierături, bombe fumigene, petarde, trompete, clopote, artificii, imnul

acesta de bucurie și încredere în izbîndă mi se pare a fi cel mai coplesitor. Paralizant. *Allez bleu, allez blanc...* Din păcate, în repriza a doua aveam să mă conving cu tristețe că mai puternică decît sportul, decît arta și muzica este nedreptatea. Nu este un titlu de glorie pentru conștiința umană care dacă ar fi ceea ce pretindem că este n-ar fi trebuit să se lase păcălită de intervenția samavolnică a arbitrilor de centru. Surprinzător dar adevărat, după ce au primit cadou un gol din partea conducătorului de joc, fotbalistii bordelezi, cu toate că n-aveau nici un merit în înscrierea golului și ei știau asta, s-au comportat în continuare ca și cum ar fi avut cu adevărat, au prins aripi adică și abia atunci au început să atace dezlîntuși și limpede. Nu e ciudat? Observația are o cuprindere mai generală. Oameni care ajung în posesia unui titlu sau a unui post fără să-l merite ce comportă ulterior cu un aplomb ce-l poate surprinde chiar pe cei ce le-au atribuit prin fraudă. V-am spus noi, vor putea suna mai trîziu, evoluția ulterioară dovedește că nu ne-am înșelat.

Ulterior, echipa din Bordeaux a evoluat într-adevăr dezinvolat, a avut mai multe ocazii de gol ceea ce i-a și determinat pe unii cronicari să afirme că după desfășurarea meciului în ultima sa parte echipa franceză a meritat victoria uitîndu-se că fără acel gol fraudulos desfășurarea meciului din ultima sa parte ar fi avut o cu totul altă înfățișare poate.

Relatările trimișilor noștri la Bordeaux

Spectatorii de pe rîndurile de sub masa presei întorc capetele spre zona unde se află ziaristii români. Vor să citească pe chipurile noastre ceea ce nici lor nu le vine să creadă: că acel penalty a fost totuși acordat. Și mai vor probabil să afle dacă ne-am dat seama ce mare artist este acest Tigana, cit de perfect mimează căzătura în careu. Știm sau nu știm? Sîntem revoltați sau ne-am lăsat păcăliți?

Craiova sau Bordeaux? Aceasta era întrebarea. Și orice conciliere era exclusă prin însuși regulamentul competiției. Cînd, mai întîi ca un murmur printre ziaristii francezi din spatele meu și spectatorii de la tribuna întîi, apoi din ce în ce mai distinct dinspre peluze și mai departe de la tribuna a doua creștea un val de exclamații *Oh La La!* — încintare și admirație, surpriză și plăcere, ca-ntr-o corida, toreadorul pare fără scăpare, de această dată, poziția în care se află nu-i mai acordă nici o șansă, o mișcare Olé-elegant și incredibil toreadorul se despresoară. Aceste exclamații de *Oh La La!* însoțesc de fiecare dată și din ce în ce mai des senzațiile numere prin care Ticleanu degreiază apărarea ca după aceea să se lanseze în atac un adevărat slalom și bătaia pe umăr: *Așa ceva nu se vede pe orice stadion, o remuscare trizie a confratelui francez? — dorința firească de comunicare? Și una și alta și mai mult: libertatea spirituală conferită ziaristului francez de jocul avîntat și curat al echipei sale. Cît timp echipa sa jucase lamentabil se bucurase și el ca și ceilalți, meschin și arțăgos, de atitudinea părtinitoare a arbitrilor, asudase rece acumulînd revoltă și ranchiună. Acum abia puteam discuta liber și destins.*

Revanșă Donose: îl întoarc pe Giresse, idolul tribunelor, în același fel în care Giresse îl fentase pe el în prima repriză, trece mingea pe lângă Tigana, milimetric cu tușă... *Oh La La!* Aplauze pentru extraordinarul jucător care a dominat această toamnă fotbalistică prin travaliu, dăruire

(Continuare în pag. 23)

NICOLAE CRISTACHE ■

La 19 fix, plecăm spre stadion. Ne escortează două „Honde“ ale poliției (coticicliștii tot vorbesc, din mers, la telefon și mă întreb dacă nu cumva discută între ei), dar înaintăm cu greu. Drum de 10 minute pe jos, îl vom face, cu autocarul, în 20. Îmi descopăr alte sentimente decît înaintea meciului de la Dublin: acolo eram curios, aici mi-e teamă. Vorba lui Ticleanu, la micul dejun: „azi-noapte l-am visat pe Giresse și m-am trezit odihnit“. Cred că și celorlalți le e un pic de frică, toată lumea tace și, fără țintă, privește pe geam. Doar echipajul Bacului care ne-a adus la Bordeaux în condiții excelente e mai vorbăreț, Cornel Dumitrescu, Mihail Mihail, Cornel Stroe și Gigi Bălașa punînd țara la cale și hotărînd, firește, cum va juca Universitatea! Sînt nevoia să fac ceva și adun pronosticuri: 3-1 pentru Bordeaux zice Topescu, 2-1 Domozină, 2-1 și doctorul Frînculescu, profesorul Roibu de la I.E.F.S. (care e aici de-o săptămîină, i-a filmat pe girondini cu Sochaux și Auxerre, aseară, la hotelul „Frantel“, băieții au urmărit înregistrările) e singurul optimist. El merge pe 1-1. Nici Bocioacă nu pare coplesit, deși are puls 150. O să vezi, zice el, că va ieși bine. Oare?

Ajungem. Prima mare surpriză: ne așteaptă, chiar la coborîrea din autocar, Tudor Georgehe. Aflat în turneu în Franța, trubadurul (originar din Podari și cetățean al Craiovei) a parcurs cîteva sute de kilometri, de la Rouen, să-și incură-

jeze favoriții. Mi-a fost greu să vin, îl aud, dar nu putui să lipsesc. Din mers, îl prînd pe antrenorul Oțet, și el în priză: „întrăm cu Tilihoi și cu Ungureanu. Va juca și Beldeanu, el și cu Donose urmînd să aibă sarcini de marcaj strict, la Giresse și, respectiv, Tigana“. La cabine, aflui și echipa francezilor. Mă lămuresc că declarațiile lui Aimé Jacquet n-au fost diplomatice, Müller și Girard nu figurează nici măcar pe lista rezervelor. Fac o paranteză spre a nota că, din tot ce-am întîlnit la Bordeaux, Jacquet mi-a lăsat impresia cea mai bună. Înalt (1,84 m), tras la față, cu figură de sfînt bizantin, antrenorul bordelez a fost, tot timpul, corect. Vorba lui a fost vorbă. După meci, deși cătrănit, el va avea carajul să repete: „După voiajul meu în România, mi s-a ris în nas cînd am anunțat că Universitatea e redutabilă. Ei bine, ați putut constata, nu-i așa?“ („Sud Vest“ din 25 noiembrie). Primim programul partidei, intitulat „Marines et blancs“ (culorile tradiționale ale clubului), de fapt o revistă („Le journal officiel des Girondins F. C.“) cu apariție săptămînală și 5 redactori! Citesc în editorialul lui Jean Ménard: „În 30 de ani de gazetărie, am văzut multe întîlniri de campionat și mulți campioni ai Franței în plină vigoare, dar niciodată n-am întîlnit atîtea calități la o singură echipă“. Mă ia cu frig. Parcă ce, îmi fac curaj, Craiova e mai prejos?! Urcăm la masa presei. Ni s-au repartizat primele locuri (sîntem 5 ziaristi români de presă scrisă, Cristache, Bocioacă, Chirilă, Triță de la „Inainte“ din Craiova și subsemnatul, plus Topescu și Domozină), dar ele sînt proaste. Dacă apuci să te așezi, nu mai ai cum să ieși. Sînt că nu voi putea sta locului și rămîn în picioare, în spatele lui Topescu. Masa presei e arhiplină. „L'Equipe“, cel mai mare ziar francez de sport și unul dintre cele mai mari din lume, e prezent cu un adevărat „stat major“: Réthacker, Vierne, Etienne, Lorant și Oudot. După meci, ei se vor arăta nemulțumiți deoptrivă de rezultat cît și de facilitățile oferite presei de clubul

din Bordeaux („Malgré les conditions difficiles qui sont faites à la presse...“), dar acum par destîlni. Îl întreb pe Jacques Etienne, o mai veche cunoștință, ce va fi. Zimbește și îmi arată 3 degete de la mina dreaptă! 3-0, adică! Îi răspund tot cu 3 degete, unul de la o mină, două de la cealaltă. V-ar conveni, ride, la 1-2 ați fi ca și calificați. De ce nu, monsieur Etienne?!

Girondinii sînt la încălzire, fără Tresor și Tigana. Vedetele n-au ieșit, constată antrenorul federal Mircea Rădulescu, asta poate fi un semn bun. Stadionul (care servește și de velodrom) geme de public, umplut mult peste capacitatea lui (32.000 de locuri) Chiar pe gazon, e ora 15, se desfășoară o manifestație tipic girondină (sîntem doar în patria lui d'Artaud și a lui Cyrano de Bergerac), sute de copii în culorile lui Girondins de Bordeaux defilînd, purtînd steaguri și tot felul de lozinci. Una din ele, recunoscută, e ciudată și vanitoasă: „On n'a pas de pétrole, mais on a les Girondins“. Stația de radioficare îl prezintă pe jucătorii Silviu Lung, 26 ani, 1,93 m, 72 kilo, 2 fois international A, Gabriel Boldici, 28 ani..., după care, probabil pentru a pune punct fluierăturilor, redă țîpătul absolut asurzitor al unei sirene de transatlantic. Parcă sîntem în infern: petarde, focuri bengale, clopote etc. și, peste toate, atotputernic, un val coplesitor: „Bordeaux, Bordeaux“. Îmi vine totuși să rid, imnul clubului seamănă cu cel al Rapidului, ca și, zău așa, suporterii lui. Băieții noștri, între timp ieșiți la încălzire, par imperturbabili, iar Cristache punctează: „La Firenze a fost și mai rău“. Întrebăm în stînga și în dreapta numele arbitrilor de linie. Nu-i stie nimeni, Etienne ridică din umeri. Didier Couecou, delegatul general al girondinilor, zice „un instant“, dar nu va mai reveni. În frunte cu Antonio Garrido, cel care a condus Franța-Anglia la El Mundial '82, ies cele două echipe. Gazdele au scris pe piepturi „Les Residences Malardeau“, ca o dovadă că, aici, reclama nu e doar sufletul comerțului, ci și al fotbalului. Mi-aduc aminte că am citit undeva, nu mai știu unde, că Garrido ar fi trebuit să fluiera, în Spania, și Franța-R.F.G., numai că francezii, grație lui Roger Machin, membru în Comisia de arbitraj a Cunei mondiale, au cerut și au obținut schimbarea lui Garrido cu Corver. Cum se scrie istoria! Olandezul Corver va conduce returul întîlnirii de azi, în 8 decembrie, la Craiova. Îl spun toată povestea lui Bocioacă și cădem de acord că e bine, portughezul ar avea toate motivele să fie supărat pe francezi. Ce tare ne-am înșelat! De undeva răsar o stîlă de tuică. Nu întreb nimic, trag un gît și-o dau mai departe.

Bordelezii încep în trombă, dar Craiova se apără calm, grupat. Giresse e mai slab, Tigana, foarte activ, derutant, pare „motorul“, dar el vine de prea departe. Cînd atinge în fața porții lui Lung, e fără suflu. Tresor, acest monument în viață al fotbalului francez (63 de selecționări în echipa națională), se bilbie și Cămararu îl tot păcălește. În fața careului nostru, Garrido scoate un cartonaș galben și noi, în tribuna presei, vedem albastru! Rămînem cu impresia că Ștefănescu a fost avertizat și socotim că el (cu cartonaș galben din meciul cu Fiorentina) nu va juca returul de la Craiova. Din furtive, n-am văzut bine cartonașul i-a fost adresat lui Trimescu. Treptat, martorul a fotbalului curat și curajos al românilor, tribuna se dezumflă. Tustierii însă sînt, fătis, în favoarea lui Bordeaux. Fiți atenți, ne strigă Mircea Rădulescu, tustierii sînt niste hoți. Sînt, Lacombe a 3 metri în ofsaid și arbitrii de linie arată că jocul poate continua! În sfîrșit, 0-0 la pauză. Parcă Etienne

(Continuare în pag. 23)

VIDIU IOANIȚOIA ■

Flacăra, Redacția, București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod. 71341. Telefon ne: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Tudor Octavian, Mihai Pelin, I.D. Goia, Dumitru Eliada, Dorin Sălăjan) - 14 57, 25 66; Secția cultură invătămint (Nicolae Grigore Mărășanu, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu) - 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățe nești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Lionel Nitescu, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) - 25 58, 21 30; Secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoia, Liviu Timbus, Cici Iordache, Dan Birlădeanu, Constantin Balaciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghie Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Măneac, Constantin Dragomir, Sorin Postolache) 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție Nicolae CRISTACHE - 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENI - 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef - 17 60 10 interior 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei“. Cîțitorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU